

Kansanääni

Mielipidelehti työn, toimeentulon, rauhan ja kansanvallan puolesta

Nro 4/21, syyskuu-lokakuu 2021, 20. vuosikerta, irtonumero 2 €

LUOTTAMUSMIESTEN JA TYÖEHTOSOPIMUSTEN ASEMA TURVATTAVA!

STP, ilmastonmuutos ja pandemiat s. 2

Koronan hoitoon tarvitaan kokonaisnäkemystä s. 3

TES-sopimukset ja luottamismiehet turvattava s. 4

Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset s. 6

Destia myydään ranskalaisille s. 7

Varallisuus jakaa kansalaisia s. 9

Afganistanilaiset voittivat itsenäisyyden s. 13

Historiallisen materialismin perusteista s. 14

Kommunistit ja Venäjän vaalit s. 16

Lastenhoitajat protestoivat 25.4.2018 huonoa varhaiskasvatuslakiesitystä vastaan ja palkankorotuksen puolesta. Tarvittaessa väkeä saadaan liikkeelle, jos työnantajat kiristävät tilannetta.

Suuri osa työehtosopimuksista päättyy vuodenvaihteessa. Työnantajien tavoite on luopua TES-sopimuksista. Jos UPM:n uhkaus luopua TES:stä toteutuu, putoaisi työntekijöiden palkkataso 30 %. Luottamusmiesjärjestelmä kaatuisi ja työehtosopimukseen perustuen voitaisiin valita vain luottamusvaltuutetut. Tavoitteena on murtaa TES- ja luottamusmiesjärjestelmä sekä Paperiliitto. Se olisi ennakkotapaus koko ay-liikkeen tuhoamiselle. TES-sopimukset antavat palkansaajille kollektiivisen suojan. Yksin työntekijä ei kykene neuvottelemaan kiinni liittojen sopimia palkanosia. Jos sopimusten kattavuus jää alle 50% alan työntekijöistä, yleissitovuutta ei ole.

Sivut 4 ja 5

Sivut 2-3

- Suomi kaukana viisaasta ulkopolitiikasta
- STP, ilmastonmuutos ja pandemiat
- Olemmeko käsivarren mitan päässä pahemmasta?
- Koronan hoitoon kaivataan kokonaisnäkemystä
- Kukaan ei korvaansa lotkauta

Sivut 4-5

- Työehtosopimukset ja luottamusmiesjärjestelmä turvattava
- Sote-maakuntamalli hylättävä
- Tuhannen lääkärin vajaus

Sivut 6-7

- Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset, osa 1
- Destia myydään ranskalaisille
- Alar Karis Viron presidentti

Sivut 8-9

- Loppukesän redulla
- Vety ratkaisuna säätövoimalle ja liikennepolttoaineeksi
- Piensijoittajat turvaavat uusliberaalin eriarvoisuuden
- Varallisuus jakaa kansalaisia
- Sauli Niinistö kävi Kiovassa

Sivut 10-11

- Neuvostoliiton rakentamisesta kaunokirjallisuudessa
- Sotavangin matka Isän luokse
- Terrori ja sota

Sivut 12-13

- Meksikon vasemmisto voittoon välikaaleissa
- Gazan tuska
- Afganistanilaiset voittivat rauhan ja itsenäisyyden
- Ulosoton suojaisuus takuueläkkeen tasolle
- Avoimia työpaikkoja kaikille?

Sivut 14-15

- Historiallisen materialismin perusteista (7/1)
- Mitä on ja miten voisi olla?

Sivut 16-17

- Kommunistit ja Venäjän vaalit
- 30 vuotta Janajevin poikkeustilakomiteasta
- Kirje Japanin pääministerille

Sivut 18-19

- Ympäristön puolesta
- Sisilian kulttuuriperintöä
- Venäjä ja maailmantalous
- Suurvaltaa nöyryytetään
- Suomi USA:n apupoikana
- Afganistan uutisissa

Sivu 20

- Helveti Suomenlahdella
- Raha ja riita
- Gaza
- Tehotonta taloutta
- Hyttysen kuurnitsemista

Koronan hoitoon kaivataan uutta kokonaisnäkemystä

Kulttuuriala protestoi 3.6.2021. Vaadittiin korvausta tulojen menetyksistä. Osa elää nälkäkuoleman reunalla.

Tuskailemme korona-pandemian kanssa. Kuten ilmaston muutoksen myös koronan taustalla piilee räjähdysmäisesti kasvava aineellinen kulutus, matkustus ja urbanisoituminen, joka luo olosuhteet erilaisille virusmuunnoksille. Kansan äänen piirissä sanomme, että hyvinvointi voidaan toteuttaa koordinoimalla se yhteen aineellisen kulutuksen järkiperäisen säätelyn kanssa. Kapitalistien toivoma paluu "vanhaan normaaliin" tuskin toteutuu. Kulttuuriväen protestissa 3.6. vaadittiin koronatukien välitöntä maksamista. Siellä väki kärsii eniten, jopa "nälkäkuoleman" partaalla.

Sivut 2, 3, 5 ja 6

Me vaadimme: Israelin "veriappelsiinit" boikottiin

Israelin palestiinan väestöä vastaan kohdistamaa kansanmurhaa vastaan protestoitii 14.6.2021

Maailmassa USA, Nato ja EU kiristävät jännitystä päästäkseen hallitsemaan Venäjän ja Valko-Venäjän sekä Aasian taloudellisia voimavaroja. Korona-pandemian ja Venäjä-propagandan varjossa Israel murhaa ja terrorisoi Gazan asukkaita. Kukaan ei vaadi Israelia vastuuseen rikoksistaan eikä esitä sille talouspakotteita. Seitsemän vuotta sitten Gazan pommitukset toteutettiin Ukrainan tapahtumien varjossa. Tulee kysyä: "Miksi Israelilla on oikeus terrorisoida ihmisiä ja pitää heitä taloussaarrossa. Kansanmurhalle ei näy loppua. Tarvitaan täydellinen Israelin boikotti.

Sivut 12 ja 20

Kaikkien maiden proletaarit -liittykää yhteen!

Kansanääni

Päätoimittaja:
Tommi Lievemaa, PL 780, 00101 Helsinki
0408335360

Helsinki 6.9.2021

Suomi on harhautunut kauas viisaasta ulkopoliitikasta

Yhdysvaltojen tukeman Afganistanin nukkehallinnon romahtaminen parissa päivässä paljasti samalla myös Suomen ulkopoliittisen nykysuuntauksen rappiotilan. Suomi lähti mukaan Afganistanin ”kriisinhallintaoperaatioon” ennen kaikkea miellyttääkseen Yhdysvaltoja. Suomen poliittinen johto on moneen kertaan julistanut Yhdysvaltojen olevan Suomen tärkein kumppani.

Julkisuudessa on kauhisteltu nukkehallinnon romahtamista, ja oltu huolissaan naisten ja tyttöjen asemasta. Naisten asemassa tai tyttöjen koulunkäynnissä ei ollut ongelmaa, kun Afganistanissa piti valtaa kansandemokraattinen hallinto 1980-luvulla. Yhdysvalloille tämä ei käynyt, vaan se ryhtyi tukemaan ääri-islamisteja kaataakseen Neuvostoliiton tukeman hallinnon. Samaan aikaan Yhdysvallat on ollut naisten surkeasta asemasta tunnetun Saudi-Arabian läheinen ystävä ja liittolainen.

Suomen ulkopoliittiseksi linjaksi on määritelty sotilaallinen liittoutumattomuus. On kuljettu pitkä matka 2. maailmansodan jälkeisestä puolueettomuuspolitiikasta ja YYA-sopimuksesta nykyiseen ulkopoliittikaan. Sanalla ”sotilaallinen” on tärkeä merkitys määrittelyssä: sillä halutaan korostaa Suomen olevan kaikilla muilla tasoilla liittoutunut läntisen yhteisön (EU, USA, Nato) kanssa, vain Naton täysjäsenyys puuttuu. Täysjäsenyyden jälkeen emme olisi enää sotilaallisestikaan liittoutumattomia, vaan täysiverisiä läntisen yhteisön jäseniä.

Tämä näkymä epäilemättä siintää suomalaisen valtaeliitin visioissa ja haavekuviissa. Koko ulkopoliitiikan kenttä on tänä päivänä alistettu länsisuuntaukselle sekä Venäjän ja Kiinan vastaisuudelle. Suomi on valinnut puolensa maailmanpolitiikassa ja jälleen kerran se on valinnut väärin vastoin kansalaistensa etua. Sen sijaan ainoa itsenäisyyden ajan jakso, jolloin maassamme on harjoitettu kansan etujen mukaista ulkopoliittikkaa, eli YYA-sopimuksen kausi, on joutunut pilkan ja häpäisyn kohteeksi. Ajanjaksoa kuvataan halveksivasti rähmälläänolon ja suomettumisen ajaksi.

Todellisuudessa Suomi ei ole koskaan ollut niin rähmällään kuin se on tänä päivänä. YYA-sopimuksen aikana Suomi kieltäytyi yhteisistä sotaharjoituksista Neuvostoliiton kanssa. Neuvostoliiton ehdotusta yhteisistä harjoituksista pidettiin röyhkeänä vaikuttamisyhteydenä maamme politiikkaan. Tänä päivänä maaperällämme pidetään jatkuvia sotaharjoituksia Naton ja Yhdysvaltojen kanssa. Suomi on allekirjoittanut isäntämaasopimuksen, joka tarjoaa Naton sotilaalliselle kalustolle pääsyn maahan kriisitilanteissa. Suomi on ostamassa kalliita hävittäjiä todennäköisesti Yhdysvalloista, mikä sitoo sotilaalliset järjestelmämme entistä tiiviimmin yhteen.

Suomi oli huomattavasti itsenäisempi niin sanotun suomettumisen aikana kuin tällä hetkellä. Ulkopoliitiikan perusperiaatteena oli puolueettomuus, mikä tarkoitti pysymistä sivussa suurvaltojen ristiriidoista. Presidentti Kekkonen korosti, kuinka maamme pitää olla kansainvälisissä suhteissa mieluummin lääkärin kuin tuomarin roolissa. Tämä olisi erinomainen ohjenuora maamme ulkopoliittiselle johdolle tänäkin päivänä.

Suomen osallistuminen USA-vetoiseen Afganistanin sotaan osoitti osaltaan, kuinka kauas puolueettomuuden periaatteista olemme harhautuneet. Pyrkimys pysyttäytyä suurvaltaristiriitojen ulkopuolella on hylätty, ja on alettu tukea läntisiä pyrkimyksiä. On viipymättä palattava puolueettomuuteen ja hyviin naapurisuhteisiin Venäjän kanssa.

Toimituksen pääkirjoitus: Tommi Lievemaa

Tilaan

Kansanään

Lehti ilmestyy 6 kertaa vuodessa. Vuosikerran hinta on 20 €.

☐ Olen maksanut tilaushinnan 20 €

☐ Maksettu tilille Op FI08 5541 1420 0279 66

☐ Lehti laskuttaa

Sukunimi

Etinimi

Lähiosoite

Postinumero ja -paikka

Tilaus os. Kansan ääni PL 780, 00101 Helsinki

Tilaus sähköpostilla: tilaukset.kansanaani@gmail.com

Tilausohje: Jos tilaat Kansan äänen ainoastaan maksamalla tilausmaksun pankkitilille FI08 5541 1420 0279 66, laita viesti-osaan ehdottomasti osoitteesi. Ilman osoitetta emme voi lähettää lehtiä sinulle. Osoitteen voit ilmoittaa myös sähköpostilla os: tilaukset.kansanaani@gmail.com.

STP, ilmastonmuutos ja pandemiat

Tänään maailma tuskailee ilmaston muutoksen ja korona pandemian kanssa. Nämä kaksi ongelmaa ovat hyvinkin läheistä sukua toisilleen. Ilmastonmuutoksen taustalla piilee ihmisten kasvava tavarain ja palveluiden kulutus sekä tuotanto, jota ylläpidetään ja markkinoidaan kapitalististen markkinatalouden periaatteiden mukaan. Kulutusta kasvatetaan ja samalla kasvatetaan ilmastonmuutosta ruokkivia kasvihuonekaasuja. Tämä asia oli tiedossa jo vuosikymmeniä sitten. Pandemioiden osalta kysymys on hyvin samasta asiasta. Aineellisen kulutuksen ja matkustamisen lisääntyminen sekä uusliberalismiin liittyvä yhteiskunnallisten palvelujen heikkeneminen ja perinteisten tapojen nopea löystyminen luovat tilanteen erilaisten tautien ja virusmuunnosten nopealle etenemiselle.

Kapitalistit etsivät paluuta entiseen normaaliin

Kapitalistinen yhteiskuntamme myös osaltaan taistelee näitä ongelmia vastaan. Tulee kuitenkin huomata, että sen piirissä puhutaan ”nopeasta paluusta normaaliin”. Tällä kapitalistit haluavat saavuttaa tilanteen, jolla päästään takaisin siihen, että entinen voittoja tuottava kulutus ja tuotantoelämä voivat jatkua. Näinä päivinä, heinä-elokuun vaihteessa, vietämme maailman ja myös Suomen ylikulutuspäivää. Silloin olemme kuluttaneet kaikki maapallon koko vuoden uusiutuvat luonnonvarat. Kaikki mitä kulumme loppuvuoden aikana tästä eteenpäin, on riistoa ekosysteemiltä ja tulevaisuudelta, ja lisää ongelmia entisestään ja vie meitä hiljalleen kohti isompaa kriisiä.

STP nosti asian esiin jo v. 2006

Vuonna 2006 kirjoitimme kehitellessämme STP:n tavoiteohjelmaa kohdassa ”Puolueen yleiset tavoitteet” seuraavasti: ”Hallitsematon talous-

kasvu ja tavarantuotanto on aiheuttanut kasvihuone- yms. päästöjen lisääntymisen. Ilmaston lämpeneminen ja epätavalliset sääilmiöt ovat ihmisten hyvinvoinnille todellinen uhka. Tähän liittyvät myös pandemian kaltaiset ihmiskunnan terveyteen liittyvät monet uhat. Suomen Työväenpuolue katsoo, että kansallisella ja kansainvälisellä tasolla ne ovat yhteiskuntakehityksen kysymyksiä ja ne myös ratkaistaan yhteiskunnallisella toiminnalla. Suomen Työväenpuolue katsoo, että näitä ongelmia eivät ratkaise markkinavoimat, vaan yhteiskunnallinen sääntely kansan ehdoilla. Suomen Työväenpuolueelle näiden ongelmien korjaaminen on yhdenvertainen tasa-arvon ja sosiaalisten sekä taloudellisten ongelmien korjaamisen kanssa.”

Ylikulutus ei ole osa hyvinvointia

Kohdassa ”Turvallisuus ja ympäristön hyvinvointi” kirjoitimme: ”Suomen Työväenpuolue katsoo, että kansantalouden tuotannon on edistettävä ympäristön puhtauden para-

Olemmekopian käsivarren mitan päässä pahemmasta?

Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikan haaksirikko

Yhdysvaltain ja Naton rikollinen sotaseikkailu Afganistanissa on päättynyt ääri-islamistisen Talebanin vallattua suurimmat kaupungit mukaan lukien pääkaupungin Kabulin. Suomi on ollut amerikkalaisten rinnalla käymässä tätä järjetöntä terroristotaa afganistanilaisia vastaan. Tästä Suomen länsisuuntauksesta eli Naton vasallivaltiona olosta joudumme maksamaan kovan hinnan nyt ja tulevaisuudessa. Suurten sodankäyntikulujen lisäksi joudumme amerikkalaisten ja EU:n pakottamina evakuoimaan suuren joukon afganistanilaisia nato-kollaboraattoreita.

Mielestäni Suomen tulisi päinvastoin tunnustaa osallistumisemme Naton ”kansainväliseen yhteisöön” suureksi ulko- ja turvallisuuspoliittiseksi virheeksi ja nykyisen länsisuuntauksen haaksirikoksi. Suomen olisi kiireellisesti keskeytettävä Nato-yhteistyö ja palattava noudattamaan rauhantah-toista puolueettomuus- ja puutumattomuuspolitiikkaa. Mutta epäillä sopii, löytyykö Suomesta enää vähäisintäkään viisautta ulkopoliitiikan suhteen. Mediapooli ja Suomen ulkopoliittinen johto on yrittänyt esittää Afganistanin tapahtumat Lännen propaganda-kertomuksen valossa väittäen Yhdysvaltain ja sen liittolaisten olleen Afganistanissa sotimassa maailman naisten ja lasten oikeuksien puolesta. Sotaretken surullista loppunäytöstä Kabulin lento-

PK. Hämäläinen

kentällä kuvataan HS:ssa (26.8.22) ”Suomen osalta pienenä menestystarinana”. Tämänkertaisen sotaseikkailun jälkiselvittelyä mutkistaa se, että Taleban, joka ei todellakaan ole mikään edistyskellinen porukka, on itsessään Yhdysvaltain keskustiedustelupalvelun CIA:n luomus aivan kuten ovat alueella operoivat terroristijärjestöt Isis ja al Qaida. Mitä Yhdysvaltain ja Talebanin välinen ”sopimus” pitää sisällään, sitä emme tiedä. Tulevaisuudessa Suomelle Nato-yhteistyön vuoksi aiheutuvan terroriuhan varalta voisi jotain auttaa ehkä se, että Suomi pyrkisi solmimaan asialliset diplomaattisuhteet Afganistanin uuden hallituksen kanssa ja kieltäytyisi muodostamasta tietoisesti tänne mitään afgaani-maahantulijoiden länsi- ja amerikkalaismielistä oppositiota.

Korona on paljon muutakin kuin virus

Kun koronakriisin kourissa on kärvistellyt reilut puolitoista vuotta on hyvä kerrata eräitä koronaan liittyviä tosiasioita, jotka ovat toki olleet tiedossa jo paljon aiemmin. Korona on ensisijaisesti poliittinen ilmiö ja vain pieneltä osin lääke- ja luonnon-tieteen piiriin kuuluva. Ei ole kuitenkaan mitään perusteita kieltää itse viruksen materiaalista olemassaoloa ja sen kykyä aiheuttaa eräille riskiryhmille mahdollisesti vakavakin, jopa kuolemaan johtava tauti. Keskeisin kysymys kuitenkin on se, miten kapitalistinen järjestelmä pyrkii hallitsemaan koronapandemiaa ja mitä

nemistä. Se kuuluu osana ihmisten elämään, kansalaisten toimeentuloon, elintasoon ja turvallisuuteen. Tarpeetonta kerskakulutusta voidaan rajoittaa. Ihmisen hyvinvoinnin kasvu on turvattava ekosysteemiä vahingoittamatta.”

Sääntelyä kansan ehdoilla

Tämän jälkeen olemme useissa asiakirjoissamme avanneet ja tarkentaneet näitä kohtia. Se mitä tätä asiakirjaa v. 2006 rakentaessamme mieitimme, oli että kansan hyvinvointi on tänään paljon enemmän ja muuta kuin suora aineellinen kulutus. Sen on tämän päivän todellisuus osoittanut oikeaksi. Puhumme tässä asiakirjassa markkinavoiimien vaihtoehtona ”sääntelystä kansan ehdoilla.” Sillä tarkoitimme sitä, että hyvinvointi voidaan toteuttaa koordinoimalla yhteen kokonaisvaltaisen hyvinvointi aineellisen kulutuksen kanssa. Tämä merkitsee selkeästi sitä, että meidän tulee ennenkin tai myöhemmin hyväksyä aineellisen kulutuksen sääty. Se on uutta ajattelua, joka ei käy yhteen porvarillisen yhteiskunnan vapaata kulutusta ihannoivan ajattelun kanssa. Esimerkkinä tästä on mm. se, että kapitalistit tavoittelevat siirtymistä ”koko kansan sähköautoiluun”. Se voi hetkellisesti siirtää joitain ongelmia eteenpäin. Mutta myös sähköautot tarvitsevat käytettäessä energiaa. Myös niiden tuotanto ja elinkaari tuottavat päästöjä ja lisäävät pallomme aineellisten resurssien ylikulutusta. Sama asia tapahtuu lentoliikenteen kohdalla.

Uusliberalistisen komennon voittaminen merkitsee siirtymistä sääteltytalouteen.

(KÄ/toim.)

se pyrkii hallitsemaan koronapandemian avulla ja sitä hyväksi käyttäen. Koska meillä ei ole koronaviruksen synnystä, taudin epidemiologias-tai sen hoidosta ja ehkäisystä puhumattakaan mitään pitkäaikaiseen seurantaan perustuvaa lääketieteellistä näyttöä tarjoaa nykytilanne erinomaisen pelikentän erilaisille vallankäytön muodoille. Kapitalistisen järjestelmän olemassaoloa turvaavien Ideologisten valtiokoneistojen, kuten hallituksen alaisen STM:n, THL:n, Mediapoolin hallitsemien tiedotusvälineiden, sekä osin ylikansallisen lääketieteellisuuden rahoittaman Rokotetutkimuskeskuksen propagandamyllyt ovat pyörineet ylikieroksilla. Tavalliselle kansalle tämä on näyttäytynyt erilaisten hallinto-toimenpiteiden sekavuutena ja ristiriitaisuutena. Kokonaistilanteen arvioimista hämmentää lisäksi se, että globaalin kapitalismin ja geopolitiittisen maailmanjärjestelmän suuri murros osuu ajallisesti yhteen koronakriisin kanssa.

Korona mahdollistaa valvontakapitalismin tehostamisen

Koronakriisi on tarjonnut erinomaisen yhteiskunnallisen alustan uusien biovallan muotojen edelleen kehittämiseksi, kokeilulle ja toimeenpanolle. Rokotuspassi, karanteeni, täysi rokotusarja, riskiarvio, kumulatiivinen altistus, varmistustesti, suojateho, välttämättömät rajoitukset, lockdown, qr-koodi, terveysturvallisuus ja niin edelleen

Jatkuu sivulla 4

KORONAN HOITOON KAIVATAAN KOKONAISNÄKEMYSTÄ

Koronan hoito, ennen muuta testaa-jäljitä-eristä –strategia, joka Suomessakin on käytössä, on kriisiyttännyt pahoin perusterveydenhoitoa etenkin pääkaupunkiseudulla. Erityisesti jäljittäminen vaatii erittäin paljon työvoimaa, ja se on suoraan pois muusta terveydenhuollon resurssista. Espoon terveystieteiden johtaja vaati hiljattain hallitukselta linjausta, jolla höllennettäisiin jäljitystä, joka jo nyt laahaa Espoossa noin kaksi viikkoa myöhässä. Hän kyseenalaisti myös koko jäljityksen mielekkyyden tilanteessa, jossa rokotekattavuus kasvaa koko ajan.

Kuva: Heikki Männikkö

an saavutettu. Hallituksen linjauksia on odotettu nyt lomien jälkeen ja koulujen alettua, mutta käytännössä ainoat linjaukset ovat tulleet Aluehallintovirastolta. AVI:n uusimmat koronamääräykset olivat myrkyä tapahtuma- ja ravintola-alalle, jotka ovat jo aiemmin kärsineet pahoin koronarajoituksista. AVI päätti myös rajoittaa lasten ja nuorten sisäharastustoimintaa vastoin hallituksen aiempaa linjausta, jonka mukaan lapsiin ja nuoriin ei enää kohdisteta rajoitustoimia.

Koulujen sulkeminen ja harastustoiminnan pysähtyminen lisäsi lasten ja nuorten pahoinvointia ja mielenterveyden ongelmia. Auttaviin puhelimiin on tullut enätysmäärä soittoja viimeisen vuoden aikana. Lapset sairastavat koronan lähes poikkeuksetta lievästi, joten enää ei pitäisi olla tarvetta voimakkaisiin rajoitustoimiin tilanteessa, jossa aikuisväestö, iäkkäät ja riskiryhmät on jo suojattu rokotuksilla.

Britanniassa yhteiskunta avattiin hiljattain ja rajoitukset poistettiin käytännössä kokonaan. Jotkut asiantuntijat pelottelivat jopa 200 000 päivittäisellä tartunnalla, mutta nyt on jouduttu myöntämään arvioiden olleen virheellisiä. Samaa tapaamaan Suomessa THL esitti alkuvuodesta mahdollisuutta, että tartuntamäärät nousisivat jopa 11 000 päivässä, mutta arvio oli karkeasti virheellinen. Kuntavaaleja lykättiin pitkälti tämän virhearvion takia.

Yhteiskunnan avaamista kannattanut mikrobiologian professori Paul Hunter sanoo Britannian

olevan tasapainossa koronan kanssa. Syynä tähän on rokotusten onnistuminen sekä se, että moni on jo sairastanut taudin. Hunterin mukaan Britanniasa on eräs maailman korkeimmista immuniteetin tasoista koronan suhteen. Hunter ei usko koronaviruksen hävittämiseen, vaan uskoo viruksen muuntuvan hiljalleen ”tavalliseksi” koronavirukseksi, joka aiheuttaa vain lievän taudin. Hunterin mukaan virukselle altistuminen voi vahvistaa immuniteettisuojaa rokotettujen ja taudin sairastaneiden parissa. Jos sairastuu parin vuoden sisällä uudestaan, saa todennäköisesti vain lievän vilustumisen, sanoo Hunter.

Koronapassi ongelmallinen perusoikeuksien kannalta

Eri puolilla Eurooppaa on otettu käyttöön koronapasseja, joilla kansalainen voi todistaa olevansa kahdesti rokotettu, taudin jo sairastanut tai osoittaa negatiivisen testituloksen. Suomessakin on suunniteltu passin käyttöönottoa. Matkustamisessa on maiden välisiin sopimuksiin perustuen tämän kaltainen järjestelmä jo käytössä, mutta maansisäinen passijärjestelmä on kokonaan toinen asia. Siinä muun muassa tunkeudutaan terveystietoihin, jotka normaalisti ovat tiukasti salattuja. Perusoikeuksien toteutumisen osalta liikutaan niin ikään harmaalla alueella.

Kokoomuksen Elina Valtonen on rummuttanut voimakkaasti koronapassin puolesta. Valtonen puolusti A-Talk –ohjelmassa (26.8.) myös koronajäljityksen tehostamista koronapassin avulla. Ohjelmassa esiintyneiden hallituspuolueiden (Kesk, Vas) edustajien mukaan terveyden-

huoltojärjestelmäämme näännyttävästä jäljityksestä voidaan luopua lähitulevaisuudessa. Voi miettiä, miksi nimenomaan kokoomuksen piirissä halutaan niin kiihkeästi koronapassijärjestelmää ja jäljityksen tehostamista.

Onko koronapassissa kenties kyseessä pilottihanke, jonka avulla harjoitellaan muiden väestöryhmien, kuten työttömien, valvontaa tulevaisuudessa? Kokoomuksessa on vuosien varrella ollut runsaasti halukkuutta työttömien tehokaampaan valvontaan ja kontrolliin. Myös julkisen terveydenhuollon romahduttaminen koronajäljitystä entisestään tehostamalla sopisi kokoomuksen tavoitteisiin sitä kautta, että romahdus todennäköisesti johtaisi lopullisesti terveydenhuollon siirtämiseen yksityisen sektorin käsiin.

THL:n arvion mukaan 80-90 prosenttia yli 12-vuotiaista on rokotettu loka-marraskuussa. Tätä pidetään riittävänä tasona laumasuojan saavuttamiseksi. Herää kysymys mihin koronapassia pian enää tarvitaan. Onko järkevää luoda tällaista järjestelmää, jonka perusajatus on jo kohta vanhentunut? Jos tällainen järjestelmä otettaisiin käyttöön, milloin on ajateltu luopua siitä? Vallanpitäjiä yleensä houkuttaa kaikkinaisen kansalaisten valvonta, eikä koronapassi varmaankaan tee tässä poikkeusta.

Hallitukselta kaivataan nyt selkeää näkemystä ja suunnitelmaa siitä, miten ja missä vaiheessa korona-ajan rajoituksia sekä kalliita ja terveydenhuoltoa pahoin kuormittavia testaus- ja jäljitysjärjestelmiä päästään asteittain purkamaan rokotusten edetessä. Rajoitusten ja muiden koronatoimien hyötyjen on oltava niiden aiheuttamia haittoja suurempia. Muuten niiden ylläpitämisessä ei ole järkeä.

Tommi Lievemaa

KUKAAN EI KORVAANSA LOTKAUTA

Elämässä on aina kaksi asiaa, jotka kulkevat peräkkäin ja joskus myös rinnakkain. Ne ovat totuus ja valhe. Totuus on aina ollut harvojen

herkkua. Sen vaaliminen ei ole koskaan ollut helppoa, kun totuuden puhujat kivitetään. Sen pelossa valhe ja sen äärimmäinen muoto tilasto on aina seurannamme, halusimmepa tai emme. Valheet lisääntyvät ja kasvavat. Se johtuu ikuisesta voitontavoittelusta ja pahenee kapitalismin yleisen kriisin kärjistyessä.

Nyt näyttää ihan siltä, että Yhdysvallat on johdonmukaisesti katsonut, että bkt:n tulevat hyö-

dyt eli hedoninen osa (välituotteet?) ovat osa tulevaisuutta. Ehkä sen turvin he käsittelevät bkt:tä varsin luovasti ja ilmoittavat, että vuonna 2020 se oli komeat 20 900 miljardia dollaria. Se on jättimäinen valhe. Viimeistään sen myötä siitä on tullut hädissään elävän kapitalistisen maailman edelläkävijä.

Viimeisen 25 vuoden aikana Yhdysvaltojen bkt on kasvanut keskimäärin 2,5 %, joten oikea luku on 13 179 miljardia dollaria. Se on 41 184 dollaria asukasta kohti. Suomessa se on 42 936 euroa. Bkt:n valheellinen paisuttelu on Yhdysvalloille poliittisesti tarpeellista, mutta myös siksi, että se on erittäin huonossa jamassa. Näin sen vuoksi, että sen tuotannosta on vain 20 % uutta arvoa synnyttävää ja työllisyyttä tukevaa tavaratuotantoa ja siksi, että maa on veloissa korviaan myöden eikä velkaantumiselle ole loppua näköpiirissä.

Kolmisenkymmentä vuotta sitten Yhdysvalloista tuli maailman napa, yksinäinen suurvalta. Siitä lähtien sen asema on hiljalleen heikentynyt. Samaan aikaan muiden asema maailmanmarkkinoilla on vahvistunut. Tänäpä salataksaan heikkoutensa se joutuu turvautumaan

väärentämiseen.

o o o

Yhdysvaltojen ongelmat eivät ole sattuma, sillä ne kuuluvat kapitalismin yleiseen kriisiin, joka vaikuttaa myös meillä. Meillä kuten muuallakin valtaapitävät ovat kautta maailman sivu osanneet valehdella, eikä se taito ole mihinkään kadonnut. Päinvastoin. Valheitten kirjo ja määrä on laajentunut valtavasti.

Esimerkiksi kansantalouden tilinpidossa aina neljä vuotta ovat ennakkotietoja. Niinpä tilastoja korjaillaan alati, että ne olisivat poliittisesti sopivia. Tässä tilastopuhassa EU:hun liittyminen antoi uutta vauhtia. EU:n ehkä tärkein määräys oli, että meillä piti lopettaa todellisten työllisten ja työtuntien kerääminen ja piti siirtyä työvoimatutkimukseen. Muutos oli raju.

Ensimmäisenä vertailuvuotena 1997, työtunteja tuli tilastoon 237,9 miljoonaa haamutuntia, 6,7 %. Työllisyystilastoihin ei enää voi luottaa. Siksi oli pakko tehdä rinnakkainen järjestelmä. Siinä ensin lasketaan kokonaistuotannon (ei siis bkt:n, joka on siitä vain 54,4 %) määrän työtunnit työn tuottavuuden perusteella ja tarkistetaan vertaamalla tuntipalkkojen kehitystä. Näin mutkat oikaisten lyhyesti sa-

nottuna päästään lähelle todellisia työtunteja.

Työvoimatutkimuksen tunti- ja vertailutuntien mukaan haamutuntien määrä on pysynyt suurin piirtein muutoksen alun tasolla. Finanssikriisin vuonna 2008 tilanne muuttui. Haamutunnit kasvoivat 7,1 %. Sen jälkeen tilanne on mennyt yhä hullumaksi. Nyt näyttää siltä, että viime vuonna haamutunteja olisi hurjat 17,6 % ja työttömyys olisi 607,0 miljoonaa tuntia, 344 tuhatta todellisuutta pienempi. Tällä korjauksella työttömien määrä kasvaisi työvoimatutkimuksen 212 tuhannesta, 7,6 %:sta 556 tuhanteen, 19,8 %:iin. Sehän tiedetään, että Tilastokeskus tilastoi tietoisesti siedettäviä työttömyyslukuja, joten on helppo uskoa jälkimmäisen määrän olevan ainakin lähellä totuutta.

Kun Tilastokeskus yrittää todistaa, että työllisyys on hyvä ja työttömyys kohtuullinen, niin tulonjakokin on suhteellisen tasainen, eivätkä tuloerot ole suuria. Sen tulonjakotilastossa on kymmenen ryhmää, joissa jokaisessa on yhtä monta tulonsaajaa. Heille tulot on jaettu niin, että alimmassa tulo on keskimäärin 937 euroa ja ylimmässä 5 799 euroa kuukaudessa. Se on täytävä pöytä.

Kun verotilastojen tulot jae-

taan seitsemään ryhmään siten, että alimmassa ovat tulot alle 2 917 euroa ja ylimmässä vähintään 25 000 euroa kuukaudessa, silloin alimman ryhmän (68 % tulonsaajista) tulot olivat 1 468 euroa ja ylimmässä 83 931 euroa kuukaudessa. Tilastokeskus on kylmästi siirtänyt suurituloisilta pienituloisten tuloksi huppeat 15,9 miljardia euroa.

Värien tilastojen tuottamisen on kapitalistien toimien etu, sillä ne suojelevat paitsi voittojaan myös kriisissä kamppailevaa koko kapitalistista järjestelmää. Työväenliikkeelle on tavattoman suuri häpeä, että se on hävittänyt kykynsä taistella työväenluokan ja koko kansan riistoa vastaan. Siksi viralliset tilastot ovat saaneet totuuden leiman, vaikka ne yksi toisensa jälkeen paljastuvat valheiksi. Suurin vale on totuuden valekaapuun puettu tilasto, mutta siitä huolimatta kukaan ei korvaansa lotkauta!

Tänäpä totuus on vain harvojen herkkua. Sen vaaliminen ei ole koskaan ollut helppoa, sillä totuuden puhujia pelätään ja kivitetään ja siinä aina työväenluokka häviää. Siihen on saatava muutos!

Kai Kontturi

Työehtosopimukset, luottamusmiesjärjestelmä ja liittojen toiminta turvattava

Työnantajat ovat jo kauan sitten asettaneet tavoitteekseen lopettaa työehtosopimusten solmimisen. Tätä tavoitetta kohti on menty varsinkin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Elinkeinoelämän keskusliitto (EK) muutti sääntönsä siten, ettei se voi olla sopimusosapuoli. Vuosi sitten Metsäteollisuus ilmoitti, ettei se enää tee valtakunnallisia sopimuksia, vaan sopiminen siirretään yritystasolle. Teknologiateollisuus teki oman ratkaisunsa. Sekään ei enää solmi työehtosopimuksia. Sen sijaan se perusti uuden työnantajaliiton, teknologiateollisuuden työnantajat ry:n, johon alan yritykset voivat halutessaan liittyä ja noudattaa sen tekemiä sopimuksia.

Metsäteollisuuden ja Paperiliiton solmima sopimus päättyy vuoden vaihteessa. Alalla käydään paraikaa neuvotteluja yrityskehittäisistä sopimuksista. Neuvottelujen piirissä on Paperiliiton ilmoituksen mukaan 70 prosenttia jäsenistöstä. Se on aloittanut neuvottelut mm. Stora Enson ja Metsä Groupin kanssa. Sen sijaan UPM:n kanssa ei ole päästy edes alkuun. UPM ei suostu tekemään yhtä, koko yritystä uuden työnantajaliiton, teknologiateollisuuden sopimusta. Se haluaa solmia omat sopimukset viidelle eri liiketoimintalalle. Tähän Paperiliitto ei ole suostunut.

UPM esittää: Kolmannes palkasta pois

UPM on tiedottanut työntekijöille, miten se alkaa toimia ensi vuoden alusta alkaen, jos Paperiliiton kanssa ei saada sovittua liiketoimintakohtaisia sopimuksia. Nykyinen sopimus päättyy 31.12.2021.

Paperiliitto pitää tietoonsa saamia UPM:n ehtoja työntekijöiden uhkailuna. Yhtiön esittämällä tavalla keskimääräinen palkka putoaisi liiton laskelmien mukaan vähintään kolmanneksella. Ilta- ja yötyölisät maksettaisiin, mutta työehtosopimuksella sovitut muut lisät jäisivät pois. Rajut heikennyksesitykset eivät yllättäneet. Paperiliiton puheenjohtajan **Petri Vanhalan** mukaan samat tavoitteet UPM olisi esittänyt, jos neuvottelut liiketoimintakohtaisista sopimuksista olisi aloitettu.

UPM:n esitykset kohdistuvat myös suoraan Paperiliittoon. Luottamusmiesten sijaan työntekijät voisivat valita luottamusvaltuutetut, joiden toiminta perustuu työehtosopimukseen. UPM on valmis heikentämään työntekijöiden työsuhteen ehtoja tosi rajulla kädellä. Yhtiö haluaa murtaa luottamusmiesjärjestelmän – ja Paperiliiton. Tämänlainen toiminta ei kuulu

suomalaiseen yhteiskuntaan toteaa Vanhala.

Paperiliiton sihteeri Juhani Siira puolestaan sanoo, että UPM:n halu heikentää yksilön oikeuksia ja luottamusmiehen asemaa vie UPM:ltä uskottavuutta luotettavana sopijakumppanina kokonaisuudessaan. UPM ei vain riskeeraa koko työmarkkinakierroksen henkeä, vaan se pilaa myös oman maineensa työnantajana. (Lähde: Paperiliiton nettisivu)

Metsäteollisuus on ilmoittanut, että se ei solmi toimihenkilöiden kanssa enää minkäänlaisia ala- tai yrityskehittäisistä sopimuksia. Sen mukaan työehdot sovitaisiin kunkin toimihenkilön kanssa kahden kesken ns. kehityskeskusteluissa. Tämä osoittaa, että metsäkapitalistit ovat tosissaan murtaamassa yleissitovia- ja näköjään ylipäänsä sopimuksia. Nähtäväksi jää, miten se tässä onnistuu.

Teknologiateollisuuteen syntyyneen yleissitova sopimus

Työntekijöitä edustavan Teollisuusliiton toimialoilla on yhteensä 35 eri työehtosopimusta ja 17 eri työnantajaliittoa sopimusosapuolina. Näistä viisitoista aikoo edelleen solmia työehtosopimukset kuten ennenkin. Metsäteollisuus ry. ja Teknologiateollisuus ry. sen sijaan eivät so-

Kuvat: Heikki Mannikko

PAU:n väki joutui torjumaan työehtoshoppailua lakon voimin. Kuvassa väki Postin pääkonttorilla Helsingin Ilmalassa 12.11.2019

pimuksia enää tee. Teollisuusliitto neuvottelee sopimuksen mekaaniseen metsäteollisuuteen nyt siis suoraan yritysten kanssa.

Teknologiateollisuudessa on hiukan erilainen tilanne. Uusi juuri perustettu Teknologiateollisuuden Työnantajat ry. neuvottelee vastaisuudessa työehdoista Teollisuusliiton kanssa. Tuleeko sopimuksesta yleissitova vai normaalisitova, riippuu siitä, kuinka moni yritys uuteen liittoon liittyy. Lehden painoon mennessä näyttää siltä, että yleissitovuus alalla tulee säilymään. Teollisuusliiton puheenjohtajan **Riku Aallon** mukaan yksikään yritys ei 29.8. mennessä ole ilmoittanut, että haluaisi alkaa yrityskehittäisten työehtosopimusten neuvottelun liiton kanssa. Yleissitovuuteen riittää, että vähintään puolet alan työntekijöistä on sopimuksen piirissä ja sitä olisi sitten noudatettava kaikissa alan yrityksissä, kuuluvatpa ne työnantajaliittoon tai eivät. Tähän riittää parikymmentä suurinta yritystä. Mikään ei kuitenkaan ole varmaa. Ei yleissitovuuden toteutuminenkaan, ennen kuin kaikista on sovittu ja nimet kirjoitettu sopimuspapereihin.

Teollisuusliiton viesti metsä- ja teknologiateollisuudelle: "Odotamme elokuun loppuun ja arvioimme, tuleeko teknologiateollisuuden työnantajista varteenotettava neuvotteluosapuoli vai ei. Siitä riippumatta viestimme Teknologiateollisuus ry:lle ja Metsäteollisuus ry:lle on, että ne saavat keskittyä hoitamaan valitsemiaan tehtäviä. Ne ovat riisuneet vaikutus- ja puhevallan työmarkkinakysymyksissä ja työehtosopimustoiminnassa itseltään pois. On turha kysellä kansallisen kilpailukykyyn perään, kun on itse rikkonut toimivan järjestelmän." Lainausta on Teollisuusliiton Tekijä-lehdestä nro 8/2021.

Paikallinen sopiminen

Työnantajat ja porvarit puhuvat mielellään paikallisen sopimisen lisäämisestä. Se on ollut kestoaihe heidän puheissaan aina. Työlainsäädäntö on Suomessa aika tiukka. Se ei juuri anna mahdollisuuksia paikallisesti sopia toisin. Lakipykälistä kuitenkin on useissa kohdin an-

nettu valtakunnallisilla työehtosopimuksilla mahdollisuus toisin sopimiseen. Ja työehtosopimuksissa on useita mahdollisuuksia sopia paikallisesti ihan yrityskehittäisesti. Jos työehtosopimusta ei ole, ei ole myöskään mahdollista sopia laista poiketen ja kaikki työehtosopimukseen perustuvat paikalliset sopimukset lakkaavat olemasta. Tätä ei työnantajaleirissä ilmeisesti ole laajemmin huomattu.

Teollisuusliitto on muuttanut sääntöjään siten, että ammattiosastot eivät voi sopia työehdoista. Tällä muutoksella suojataan paitisi osastoja myös luottamusmiehiä työnantajien painostukselta. Myös paperiliitto on tehnyt vastaavat muutokset.

Metsäteollisuus haluaa sanella työehdot

Metsäteollisuus ry:n tarkoituksena ei näköjään ole sopia – vaan sanella työehdot, vieläpä henkilökohtaisesti. Lakeja niiden kuitenkin on noudatettava. Jos metsäkapitalistit onnistuvat tavoitteissaan, on aivan varma, että muut työnantajajärjestöt yrittävät samaa.

Työehtosopimukset antavat duunareille kollektiivisen suojan työnantajan mielivaltaa vastaan, eikä niitä voi yksipuolisesti muuttaa. Ilman sopimusta duunari on aivan yksin "neuvottelemassa" työnantajansa kanssa. Yhdenkään duunarin neuvotteluasema ei ole niin vahva, että yksin pystyisi neuvottelemaan esim. ne noin 30 prosentin palkanosat, jotka liitto on neuvotellut. Tämä on syytä jokaisen muistaa, joka miettii kannattaako liittoon kuulua.

Miten tähän on tultu

Työehtoihin on jo vuosikymmeniä kohdistunut kovia paineita. Monet muistavat 90-luvun alun. Silloin saatiin pahimmat heikennykset estettyä. Vähän kerrallaan on sopimukseen tullut pieniä heikennyksiä ja mahdollisuuksia paikallisesti toisin sopimiseen. Samaan aikaan on järjestäytymisaste laskenut kaikki alat mukaan lukien jo alle 60 prosenttiin.

Jatkaa sivulla 5

DSL tiedottaa

DSL:n podcastin toinen jakso on julkaistu!

Upouusi DSL:n podcast-sarja jatkuu - toinen jakso julkaistiin 24. heinäkuuta. Toisessa jaksossa vieraana on palveluvastaavana työskentelevä, työttömyytäkkin kokenut Mari Inkinen, jonka kanssa nostetaan työläiskissa pöydälle ja puhutaan siitä, mitä on tehtävä työelämäviidakon oikeudenmukaistamiseksi ja selkeyttämiseksi sekä esimerkiksi neuvontapalvelujen parantamiseksi. Podcastia juontaa Jiri Mäntysalo.

Kaksi ensimmäistä ja kaikki tulevat jaksot ovat kuunneltavissa SoundCloudissa ja Spotifyssa. Podcastia on tarkoitus jatkaa kuukausittaisilla jaksoilla. Tyyli on analysoiva ja rakentava, mutta spontaani ja innostava. Kaikki jaksot äänitetään ilman erityistä käsikirjoitusta.

Marx-opiston alustukset

Historian ensimmäinen nelipäiväinen Marx-opiston kesätapaaminen järjestettiin jälleen onnistuneesti torstaista sunnuntaihin 5.-8.8. Kiitämme kaikkia opiston osallistujia, alustajia sekä Vähäjärven kurssikeskuksen henkilökuntaa!

Pidennettyyn kesätapaamisviikonloppuun sisältyi yhteensä viisi alustusta, jotka edistivät opiston kesätapaamisen Naiset Marxista -teemaa sekä valottivat naisnäkökulmaa marxilaiseen keskusteluun.

Kaikki alustukset ja alustajien diaesitykset tullaan lisäämään DSL:n materiaalipankkiin osoitteeseen desili.fi/materiaalipankki ja tulevat olemaan vapaasti hyödynnettävissä opintotoiminnan tueksi ja innoittajaksi.

Kirjakauppa ja materiaalipankki opiskelun apuna

Nettisivuillemme on avattu uusi osio; kirjakauppa, johon on listattu toimistotamme tilattavissa olevat kirjat. Osoite on desili.fi/kirjakauppa ja kirjatilauksia otamme vastaan sähköpostitse. Käy tutustumassa valikoimaan!

Materiaalipankistamme löydät taas mainioita ja käyttökelpoisia opintomateriaaleja vapaasti hyödynnettäväksi osana opintotoimintaa. Materiaalipankin annissa on paljon hyödyllistä ja monipuolista aineistoa käytettäväksi esimerkiksi opintokerhojen ja opintotilaisuuksien aiheita ja suunnittelua varten.

Tutustu osoitteessa www.desili.fi

Olemmeko pian käsivarren mitan päässä pahemmasta?

Jatkoa sivulta 2

ovat korona-ajan yhteiskunnalliseen vallankäyttöön kuuluvia termejä, joita Mediapooli on hämmästyttävällä yksituumaisuudella takonut päivittäin kalloihimme. Kyseisestä sanastosta tulee mieleen ranskalaisen filosofin Michel Foucault'n biopoliittista valtaa käsittelevät luennot ja kirjoitukset 1970- ja 80-luvulta.

Kriittisen tarkastelijan silmään on pistänyt erityises-

ti lapsiin ja nuoriin kohdistuva koronapropaganda, jossa rokotuksen ottaminen kuvataan tieksi "vapautteen".

Onko syytä pelätä itse koronavirusta enemmän sitä, että olemmekin enää käsivarren mitan päässä pahemmasta, biopoliittisen vallan uudesta muodosta, absoluuttis-totalitaarisesta valvontakapitalismista?

PK. Hämäläinen Hämeenlinna

Tolkuton Sote-maakuntamalli on hylättävä

Sipilän hallituksen eron jälkeen kannatettiin sote-uudistuksen parlamentaarista valmistelua. Hallitusohjelmaan kirjattiin parlamentaariseen valmisteluun maakuntaverotus ja soten yksikanavarahoitus. Muilta osin valmistelu lähti Sipilän-Stubbin-Orpon mallin pohjalta. Nyt hallitus esittää 22:n hyvinvointialueen mallia sekä maakunta-vaaleja. Meillä on maailman paras järjestelmä. Suomen sote on ollut menestystarina. Tutkimusten mukaan 80 % kansalaisista on tyytyväisiä kuntien sote-palveluihin – se lienee mailmanennätys!

Sote-uudistuksen alkutahdit lyötiin vuonna 1991, jolloin ulkoministeriön valtiosihteeri Martti Ahtisaaren johdolla tehty EY-selvitys ennakoï soten rahoituksen muutosta. ”Valtionaloudelle EY-jäsenyys aiheuttaisi myös suuria rahoitusongelmia. Rajojen avautuminen ja tavaroiden vapaa liikkuvuus kaikkien jäsenmaiden kesken merkitsisi tulli- ja valmisteverotuottojen tuntuva vähentymistä. Valtion tulot laskisivat noin 17-20 mrd mk/v. Tämä aiheuttaisi suuria paineita niin valtion kuin kuntataloudenkin supistamiselle. Esille nousisi myös sosiaaliturvan rahoittaminen omavastuuperiaatteella.” Tämä selvitys oli niin salainen, että vain muutama Ahon hallituksen luotettu ministeri sai sen haltuunsa.

Soten ongelma ei ole organisaatio vaan resurssipula

20 viime vuoden aikana erikoissairaanhoidon on perustettu 3 000 virkaa, terveyskeskuksiin niitä on tullut vain runsaat 300. Soten möyhentämistä perustellaan sillä, että ”ihmiset eivät pääse lääkäriin”. Yleensä lääkäriin pääsee kiireellisissä tapauksissa samana päivänä. Ongelma johtuu lääkäri- ja hoitajapulasta. Sote-ongelmat ratkeavat kouluttamalla 1000 lääkäriä ja 4000 hoitajaa lisää.

Sokea usko suuruuden ekonomiaan

Perustuslain 19 § turvaa jokaiselle oikeuden sote-palveluihin, joten sote ei nyt ole säästökohde. Soten bruttokate-osuus pitäisi nostaa nykyisestä 9,5 %:sta pohjoismaiselle 10,5 %:n tasolle, jotta väestön palvelutarpeiden kasvaessa voimmitaata perustuslain mukaiset palvelut. Suomessa sote-menot ovat pienimmät 20-40 000 asukkaan kunnissa, joissa palvelut ja niiden saataavuus on hyvä. Ruotsissa tehokkuus oli suurin 30-50 000 asukkaan kunnissa ennen suuralueisiin siirtymistä. Siellä asiaa pohdittiin vasta, kun huonot oli jo housuissa.

Työehtosopimukset, luottamusmiesjärjestelmä

Jatkoa sivulta 4

Järjestäytymisaste vaihtelee aloitain suurestikin, mutta suunta on sama. Alle 50 prosentin järjestäytyminen tietää sitä, että yleissitovuus on mennyttä.

Tässä lienee syy siihen miksi työnantajat ovat työehtoja heikentämässä. Ne arvelevat hetken otolliseksi lopulliseen iskuun AY – liikettä vastaan. Liittoihin on kuitenkin työnantajien hyökkäyksen vuoksi ja liittojen ja luottamusmiesten tiedottamisen seurauksena liittynyt uusia jäseniä.

Taistelu työehtosopimusten puolesta

Työehtosopimuksiin siis kohdistuu tällä hetkellä kova paine. On aivan varma, että tulevaisuudessa paine tulee kohdistumaan myös työläinsäädäntöön. Sitä varmemmin paine työlakeja kohtaan kasvaa, mikäli porvarit voittavat seuraavat edus-

Leveiden harioiden harha

Meillä vuoden 2009 alussa toteutettiin 32 kuntaliitosta. VATT tutki, miten kuntien menot kehittyivät liitoksen jälkeen. Vertailussa ei ollut yhtään liitosta, joka olisi tehostanut palveluja tai hidastanut kustannusten kasvua. Palvelut heikkenivät varsinkin liitoskunnissa. Sote-menot ovat 55-60 % kuntien menoista. Leveiden hartioiden, ulkonevien kyyrärpäiden, leveiden takamusten ja lattajalkojen malli ei sovi sote-toimeen. Jo edellisen lakipaketin osalta useat tutkijat katsoivat, että aluevaaleista pitäisi olla kirjaus perustuslaissa.

Suomen terveydenhuolto EU-maiden huippua

Muutama vuosi sitten terveydenhuoltomme todettiin yhdeksi EU-maiden parhaista. Edellä olivat Hollanti, Sveitsi, Tanska, Norja ja Luxemburg. Suomen terveystenot asukasta kohden ovat alle 4000 dollaria. Ruotsissa ne ovat yli 5000 \$. Muissa kärkipäähän sijoittuvissa maissa menot ovat paljon suuremmat, 6000–7000 \$.

Ei kannata korjata sellaista, mikä ei ole rikki

Suomessa 20 000-40 000 asukkaan kunnat tuovat palvelut tehokkaimmin. Ruotsissa vastaava luku on 30 000-50 000. Kuntaliiton kunta-palvelujen ex-johtaja Reijo Vuorento toteaa: ”Ei ole tämän eikä edellisen hallituksen sote-esityksissä järjeä. Kumatkin pohjautuvat uuden hallinnon muodostamiseen johon pantaitsiin jopa 500 m€. Nekin rahat terveys- ja vanhuspalvelujen kehittämiseen, niin oltaisiin jo pitkällä.”

Sote-uudistus etenee väärään suuntaan

Suomi on tekemässä niitä virheitä, mistä muut ovat jo palaamassa. EU:n hyvinvointivaltion tutkimusohjelmassa todetaan, että nyt on me-

kuntavaalit. Työsopimuslaki, työehtosopimuslaki, työaikalaki, työsuojelulaki, YT-laki ja jne. Mitä tapahtuu, jos seuraavassa hallituksessa ovat kokoomus, persut ja keskusta? Kun mainittu kolmikko edellisen kerran oli hallitusvastuussa, saivat duunarit riesakseen KIKY sopimuksen. Jos sama kolmikko on seuraavassa hallituksessa, sovitaanko enää mistään, vai meneekö saneluksi?

Työnantajien hyökkäyksen edessä ei ole syytä antaa periksi. Työehtosopimuksista on työläisten pidettävä kiinni ja niitä on puolustettava kaikin keinoin. Tässä väänössä ei ole ”niitä muita aloja” vaan työehtojen heikennyspyrkimykset tulevat ihan joka alalla vastaan tulevaisuudessa. Siksi olisi tärkeää, että työehtoja nouseaan yhdessä puolustamaan koko AY – liikkeen voimalla jos tarve vaatii. Yksi kaikkien, kaikki yhden puolesta!

Markku Nieminen

Työ Sote-kaappausta vastaan jatkuu. Tässä ollaan Vappuna 2018 ja mukana on vieraita Venäjältä ja Nepalista

nossa hajasijoitus- ja paikallistason vahvistaminen. Suomi menee ihan toiseen suuntaan.

Takapuoli edellä puuhun

Euroopassa isot sote-yksiköiden ulkoistukset ja isot organisaatiot eivät tuoneet kustannustehokkuutta eivätkä toimineet. Nyt pitää viheltää pelin poikki. Nyt voisimme kiritä sille tasolle, missä olimme ja mihin muut maat pyrkivät –tkimustietoa hyödyntäen.

Sote olisi suurin vallan keskitys yli 150 vuoteen

1860-luvulla valtiopäivät päättivät ja keisari antoi asetuksen kunnallisesta itsehallinnosta maaseudulla. Sen jälkeen alueellista itsehallintoa on kehitetty autonomin ja itenäisyyden vuosina. Maalaisliitto-Keskusta on ajanut alueellista itsehallintoa yli sata vuotta. Maakunta-sote-haikailu tarkoittaa itsenäisyyden ajan suurinta päätösvalan kes-

kittämistä valtiolle. Tavoitteena onkin noin 20 kunnan Suomi. Kuntien lopettamisesta puhuivat muutamat viime hallituskaudella jotkut kokoomusministerit ja nyt piiritason päättäjät vihreitä.

Soten yksityistäminen olisi katastrofi

Sote-vehtaus on johtanut siihen, että kunnat ulkoistavat toimintojaan. Jopa kokonaisia sote-kuntayhtymiä yksityistetään, kuten esim. Päijät-Hämeen Sote-yhtymä. Kunnissa vastustetaan Sipilän-Marinin mallia, mutta uhka voi toteutua. Siksi sote-toimi kiinteistöineen myydään yksityisille toimijoille. Näin varmistetaan, että kuntiin jää palveluja, vaikka kunnat ne menettäisivät.

Muiden kokemuksista tulee hyödyntää.

Suomessa vannotaan laajalti pohjoismaisen yhteiskuntamallin perään. Se tarjoaa kaikille palvelut

lompakkoon katsomatta. Tanskassa kunnat hoitavat käytännössä kaikki lähipalvelut. Kunnilla on vastuu mm vanhuspalveluista. ja terveyden edistämisestä ja alueetierikoissairaanhoidosta. Ruotsi luopui maakunnista 2019 alusta lukien. Nyt on 21 kuntalakiin perustuvaa aluetta, jotka vastaavat terveydenhuollosta ja 290 kuntaa, jotka vastaavat sosiaalipalveluista. Norjassa on meillä palvelu-uudistus eli kuntarakenteen tiivistäminen ja kuntien merkityksen vahvistaminen: - perusterveydenhuolto tulisi kuntien vastuulle. Hollannissa ja Virossa peruttiin maakuntasote, kun humattiin sen olevan kallis ja tehoton.

Suomen hevonen viisaampi kuin Marinin hosuhallitus

Suomen sote-järjestelmää yritetään ryöstää. Rahaa on poltettu mijardeja. Yksityistäminen jatkuu - ongelmat pahenevat. Sote-valiokunta äänesteli 11 tuntia putkeen! Opposition vaatimukset asiantuntijoiden kuulemisesta torjuttiin, koska ”asiat oli käsitelty jo edellisen hallituksen aikana”. Markus Lohen johdolla ihmetellään, että mitähän kirjaukset tarkoittavat. Kun Suomen hevonen vetää kärrynsä päin mäntyä, se osaa peruuttaa ja siirtyä tielle. Hosuhallitus vetää raivokkasti eteenpäin, kunnes aisa katkee ja kärry kaatuu.

Sote-veivaus lopettava!

Julknen sote-toimi on hyvinvointivaltion peruskivi. Sitä kammetaan edelleen. Husin toimitusjohtaja Aki Lindén kirjoitti Hesariin 2018: ”En ole koskaan nähnyt Suomen terveyspolitiikan olevan yhtä sekaisin kuin nyt”. Nyt Lindén itse hämentää! SOS-hallituksen peruspalveluministeri Annika Saarikko sanaili 2018: ”Sote-järjestelmä huutaa isäntää tai emäntää taloon”. Se hän pitää paikkansa Saarikon rahaministerikaudellakin.

Juhani Tanki Kuopio

Tuhannen lääkärin vaja

Perusterveydenhoitoon tarvitaan 1000 lääkäriä lisää, kansanedustaja ja lääkäri Aki Linden (sd) sanoo. Hän jäi eläkkeelle Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin toimitusjohtajan virasta ja hän oli sitä ennen toiminut muissa sairaanhoitopiireissä johtotehtävissä. Näkemys perustuu siis laajaan kokemukseen. Mutta hän ei ole suinkaan ainoa, joka puhuu 1000 lääkärin lisäyksestä. Se on jo pääministeri Sanna Marinin hallituksen ohjelmassa. Ohjelman mukaan tavoite ihmisten nopeammasta hoitoon pääsystä voidaan saavuttaa noin 1000 lääkärin lisäyksellä perusterveydenhuoltoon.

Myös Lääkäriliitto on äskettäin herännyt tässä asiassa, ihme kyllä. Sen mukaan Suomessa on noin tuhat lääkäriä liian vähän julkisella sektorilla. Liiton mukaan julkisessa perusterveydenhuollossa on 300:n ja erikoissairaanhoidossa 600 lääkärin kokoaikaisen työpä-noksen vaje. Liitto on tähän saakka sitkeästi vastustanut koulutuksen lisäämistä, vaikka päteviä hakijoita on ollut riittämiin, mutta nyt kannattaa lisäystä. Koulutuksen lisääminen vaatii lisää rahaa, jota ei ole vielä osoitettu yliopistoille eikä koulutuspaikkoja siis lisätty.

Koulutuksen lisääminen ei ole kovin nopea keino vajauksen poistamiseen. Lääkärin koulutus kestää vähintään kuusi vuotta. Erikoislääkäriksi valmistuminen kestää 14- 15 vuotta. Myöskään

maahanmuuttajiin luottaminen ei tuota nopeaa ratkaisua. Lääkärin työssä kielitaito on oleellinen osa ammattitaitoa. Lisäksi ulkomailla lääkärin tutkinnon suorittaneet joutuvat pitempään tai lyhyempään – ilmeisesti lähtömaasta riippuen – täydennyskoulutukseen ja harjoitteluun ennen lääkärin pätevyden saamista Suomessa. Asuinpaikkani Itä-Helsingin terveyskeskuksiin on jo vuosikausia palkattu paljon maahanmuuttajataustaisia lääkäreitä. Itse en ole käynyt kantasuomalaisella lääkärillä enää yli 10 vuoteen.

Ja sitten asian toinen, tärkeä puoli. Mistä rahat? Terveidenhuoltoon ei ole tietääkseni osoitettu huppeasti lisää rahaa missään kunnassa tai sairaanhoitopiirissä. Lääkäriliiton mukaan ei edes uusia vir-

koja ole perustettu. Tietysti odotellaan SOTEa. Kiire tulee. SOTE toteutetaan 1.1.2023 alkaen ja hoitoon pitäisi sitten sujuvasti päästä lyhyessä ajassa ympäri Suomen. Olen lukenut sellaisia poliitikkojen lausuntoja, että SOTEn toteuttaminen säästää niin ja niin paljon rahaa. Muistelen jopa miljardista puhutun. Miten tämä sopii yhteen 1000 lääkärin viran lisäämisen kanssa? Maalaislogiikalla ajatellen, ei mitenkään.

Suomi ja Islanti ovat ainoat Pohjoismaat, joissa terveydenhuoltoon käytetään alle 10 prosenttia bruttokansantuotteesta. Tämä pitää korjata seuraavissa budjeteissa vuosille 2022-23 ja unohtaa SOTEn säästötavoitteet. Tavoitteena pitää olla kaikille saatavilla olevat, hyvät terveyspalvelut eikä säästöt. Hälytyskellojen pitäisi soida päättäjien pääkopassa. Me toivomme parasta ja pelkäämme...

Marjaliisa Siira Helsingin seudun Sairaus- ja Tauturmainvalidit ry:n hallituksen jäsen

Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset (1)

Tämä artikkeli perustuu, jossain määrin muokattuna, Heikki S. Vuorisen kahteen luentoonsa, joissa hän käsittelee Kulkutauteja ja niiden yhteiskunnallisia vaikutuksia. Luennot pidettiin 8.8.2020 Marx-opistossa, Vähäjärven kurssi- ja lomakeskuksessa sekä 12.9.2020 DSL-seminaarissa Jyväskylän Sepänkeskuksessa. Artikkelin kirjoittaja Heikki S. Vuorinen on lääketieteen historian dosentti. Vaikka hän onkin jo eläkkeellä, on hänellä edelleen työhuone ja hän mieltää itsensä edelleen työssäkäyväksi. Hän opiskeli 1970-luvulla lääkäriksi ja suoritti lääketieteen puolelta tohtorinväitöksen. 70-luvun alussa lääketieteen Akatemian sosialistisen ASS-osaston oli yli 100 jäsentä ja se oli ASS:n suurin osasto. Silloin siellä opiskeltiin aika rakkakkaasti marxismi-leninismistä. Edelleenkin vuosikymmenien varrella hän on aina välillä paneutunut Marxiin ja Engelsiin. Heikki S. Vuorinen kertoo, että näistä vanhoista herroista varsinkin Engels on hänen suosikkinsa. Engelsin teos Työväenluokan asema Englannissa perustuu Engelsin omiin havaintoihin ja alkuperäislähteisiin ja on hieno dokumentti 1840-luvun Englannin ja teollistuvan maailman oloista. Sen järkyttävät kuvaukset työoloista ja asumisesta sopivat edelleen myöhemmin eri puolilla maailmaa syntyneisiin slummeihin. Kyseinen kirja on edelleen arvokas lähde teollistumisen alkuvaiheiden kuvauksessaan. Engelsin muista teoksista hän nostaa esiin Luonnon dialektiikan ja erityisesti siihen kuuluvan kirjoituksen Työn osuus apinan muuttumisesta ihmiseksi.

DSL:n seminaari Jyväskylä

Luennon keskeiset teemat, Materialistinen lähestymistapa

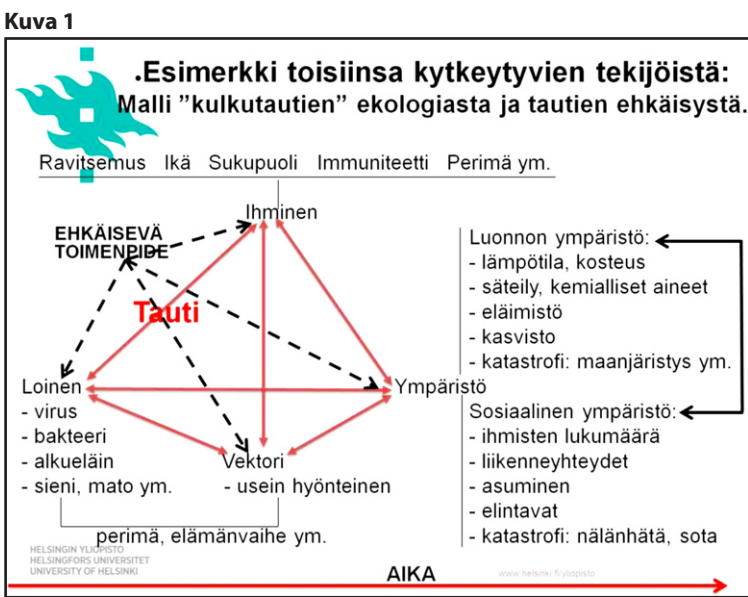
Luento alustettiin tutustuttamalla erilaisiin käsitteisiin sekä sellaiseen ilmiöön kuin uudet taudit, jotka nousivat esiin yhteiskuntien eri kehitysvaiheissa. Tuodaan esiin mm. maanviljelyn ja karjanhoidon vaikutus tautien esiintymiseen. Tilanteen ymmärtämiseksi lähdetään Marxin ja Engelsin työtyyliä noudattaen liikkeelle ”synnyistä syvästi”. Sitten arvioidaan kapitalistisen maailmanjärjestelmän syntyä ja siinä erityisesti Amerikan valloitusta ja siihen liittyviä piirteitä. Tämän jälkeen käsitellään enemmän teollistunutta maailmaa, jolloin kapitalistinen maailmantalous todella lähti liikkeelle. Sen vaiheen alussa käsitellään koleraa, ruton kolmatta pandemiaa ja espanjantautia. Sitten paneudutaan käsitteeseen antroposeeni, jossa ihminen todella vaikuttaa siihen millainen maapallo on. Tämän jälkeen käsitellään antroposeenin ajan uusia tautia, joiden jälkeen vedetään vielä johtopäätöksiä nykypäivään.

Luentojen lähtökohdista on materiaalisesta maailman ensisijaisuus. Tietoisuus on alisteinen tälle materiaaliselle maailmalle. Tie-

toisuus on toissijainen. Ihmisellä työ ja toiminta ovat keskeisiä maailman tiedostamisessa, missä materiaallinen on vahvempi puoli. Tämä muodostaa lähtökohdan siihen, että ihminen on nimenomaan osa luontoa ja luonto on meissä.

Zoonoosi ja erilaisia kulkutauteja

Mikä on sitten kulkutauti? Sen synonyymina voidaan käyttää epidemia sanaa. Kulkutauti on nimenomaan muualta tullut tauti, joka on levinnyt laajasti suureen osaan jonkin alueen väestöstä. On joukko tärkeitä käsitteitä, jotka kannattaa tuntea, kun tutkitaan kulkutautien yhteiskunnallista vaikutusta. Yksi tällainen hyvin keskeinen käsite on zoonoosi, joka tarkoittaa (yleensä) selkärangaisesta eläimestä ihmiseen tarttuvaa tautia. Ympäristön muuttuessa luonto muuttuu, tällöin taudin aiheuttajia siirtyy selkärangaisista eläimistä ihmiseen. Tämä voi tapahtua myös toisinpäin. Tilanne useimman kulkutaudin kohdalla on ollut se, että ne ovat alun perin olleet zoonooseja, eli ne ovat tulleet muista eläimistä ihmisiin. Useat taudit ovat edelleen zoonooseja, jotka eivät ole ihmisten tautia. Rutto on tällainen tauti. Se on ollut erityisen pelätty tauti.

Heikki S. Vuorinen
Lääketieteen historian dosentti
Marx-opisto, Vähäjärven kurssi- ja lomakeskus 8.8.2020 sekä DSL-seminaari 12.9.2020, Jyväskylän Sepänkeskus

ti ihmiskunnan historiassa, mutta se on edelleen nimenomaan eläinten, jyrksijöiden, tauti. Ruttoepidemia leviää aina eläimistä ihmisiin ja tauti lähtee tällä tavoin liikkeelle. Sitten on iso joukko ihmisten tautia, joita ovat mm. seuraavat: isorokko, influenssa, SARS, Covid-19-pandemia. SARS ehkä tulisi asettaa lainausmerkkeihin.

Miten taudinaiheuttajat lähtenä selkärangaisista siirtyvät ihmisiin, ei ole mikään helppo prosessi. Siinä on monta vaihetta. Ihmisten yhteinen historia rutan kanssa menee tuhansien vuosien taakse. Siitä huolimatta rutan taudinaiheuttaja ei ole koskaan kyennyt siirtymään ihmisten keskuudessa leviäväksi ihmisten taudiksi. SARS:in kohdalla tämä siirtymä ilmeisesti myös epäonnistui. SARS ja Covid ovat koronavirusten aiheuttamia tautia. SARS ilmaantui vuonna 2003 ja katosi aika nopeasti, vaikka näytti alkuun siltä, että se lähtisi leviämään pandemiaksi. Saattoi olla, että tämä virus ei ollut muuntunut sillä tavalla, että se olisi kyennyt tekemään täysin sen loikan, että se olisi vapaasti kyennyt siirtymään ihmisestä toiseen. Covid-koronavirus tämän loikan näyttää tehneen.

Kulkutautien leviämisen mekanismeista

Käsiteltäessä sitä, miten kulkutaudit liittyvät yhteiskuntaan ja luontoon sekä luonnon ja ympäristön muutokseen, täytyy muistaa, että oheinen kaavio (tarkastele kuvaa 1) esittää tästä hyvin yksinkertaistetun mallin, joka muuttuu koko ajan. Aika kulkee eteenpäin ja kulkutauti ilmenee ihmisen ja loisen, joka usein on mikrobi, vuorovaikutuksessa. Mikrobeilla on usein välittäjä, vektori. Ympäristö, jossa ihminen ja erilaiset suuremmat ja pienemmät loiset sekä vektorit elävät, on todella moninainen. Siinä hyvin keskeinen on luonnon ympäristö. Sitten on yhteiskunta tai sosiaalinen ympäristö, jossa on myös monia merkittäviä tekijöitä. Kulkutautien kannalta merkittäviä ovat mm. katastrofi, nälänhätä ja sota. Näihin ei tässä esityksessä spesifisesti juurikaan puututa. Täytyy myös koko ajan muistaa, että puhuttaessa kulkutaudeista, ihmiset ja yhteisöt eroavat toisistaan sairastumisriskin suhteen. Yhteiskunnissa on hallitseva luokka ja heihin kytkeytyneet ryhmät, joiden edut menevät yhteen. Sitten on rahvas tai köyhä väestöryhmä, jossa kulloissakin tilanteissa terveyden suhteen on huonoimmassa asemassa liika-

Arkeologiset löydöt osoittavat, että kulkutaudeilla on pitkä sosiaalishistoria. Kulkutaudit ilmaantuivat viimeistään siinä vaiheessa, kun kaupungit alkoivat syntyä ja jonkinlaiset valtiot rakenteet muodostua. Puhutaan ajasta noin 5-6000 vuotta sitten. Viimeaikaiset tutkimukset kylläkin osoittavat, että tautisuuden sosiaalisten erojen tarkastelu pitäisi panna uusiksi, koska sillä on paljon varhaisempi historia. Näyttää siltä, että se, mihin tilanteeseen

Heikki S. Vuorinen

seen ihminen syntyy, muokkaa nykyämme puolustautua erilaisia taudinaiheuttajia vastaan. Todennäköistä on, että jo silloin, kun ihmisen evoluution tuloksena muodostui ihmiseksi, ”yksilön nokkimisjärjestys” vaikutti siihen, miten hänen immuunipuolustuksensa lähti käyntiin. Jos oli hyvässä asemassa, niin se heijastui positiivisesti kykyyn puolustautua erilaisia taudinaiheuttajia vastaan. Viime vuosien tutkimukset näyttävät viittaavan tilanteeseen, että sosiaalisella hierarkialla on siis pitkät perinteet tautien vastustamiskyvyn kohdalla.

Uudet taudit

Maailmanhistoriassa on ollut kaksi vaihetta, jossa ihmiskunta on kokenut siirtymisen vanhasta tavasta hankkia toimeentulo täysin uuteen tapaan ja suhde toisiin ihmisiin ja ympäristöön on mullistunut täysin. Ensimmäinen oli, kun keräilystä ja pyynnistä siirryttiin harjoittamaan maanviljelyä ja karjanhoitoa. Toimeentulon hankkiminen ja elämän ehtojen toteutuminen olivat täysin erilaisia keräilypyynnissä verrattuna maanviljely-karjanhoitoon. Samoin tapahtui, kun siirryttiin maanviljely-karjanhoidosta teollistuneeseen yhteiskuntaan. Se tarkoitti totaalisesti eri tilannetta. Silloin muuttui suhde luontoon ja ympäristöön täysin, samalla kun yhteiskunta muuttui totaalisesti toisenlaiseksi.

Ensimmäinen muutosvaihe ei tapahtunut sadoissa vuosissa vaan kesti vuosituhansia. Silloin syntyi pysyvä asutus ja eräät kasvit ja eläimet alkoivat kesyntyä ja lopulta ne tietoisesti kesytettiin. Tällöin useat erilaiset mikrobit, bakteerit, virukset ja alkueläimet siirtyivät ihmisten taudieiksi. Ne olivat alun perin zoonooseja. Tosin jotkut olivat jo ihmiskunnan keräily- ja pyyntivaiheen aikana siirtyneet ihmisten taudieiksi. Tällainen oli esimerkiksi tuberkuloosin aiheuttajakakteeri, jonka ilmeisesti sitten naudat saivat ihmiseltä jossain vaiheessa historian kulkua.

Rutto – musta surma

Ensimmäinen kulkutauti, josta jonkin verran tiedetään ja joka johdattelee meitä nykyaikaan, oli tauti, jota kutsutaan rutoksi (musta surma). Tässä ei käsitellä aikaisempia ruttopandemioita vaan keskitytään mustan surman nimellä tunnettuun ruttopandemiaan. Sen aiheuttajakakteeri Yersinia pestis elää edelleen eri puolilla maailmaa, mutta ei Euroopassa. Se elää erilaisissa kolopesivissä yhteisöissä jyrksijöissä. Näitä lajeja on satakunta. Euroopassa-kin se eli, mutta Neuvostoliiton aikana hävitettiin ruttokakteeria kan-

tavat jyrksijät Volgasta länteen sijaitsevilla alueella. Ihmiseen Yersinia pestis siirtyi klassillisesti mustan rutan kirpun välityksellä. Täytyy muistaa, että mustarotatkin kuolivat ruttoon, jolloin näiden nälkäiset ja palelevat kirput levittivät taudin ihmisiin. Kirppu puri ihmistä ja ihmisen sai paiseruton. Ihmisestä ihmiseen rutto voi levitä keuhkorutona ja vain poikkeuksellisissa yhteiskunnallisissa oloissa keuhkorutto voi olla yleinen. Rutto oli ensimmäinen kulkutauti, josta näinkin paljon tiedetään.

1200–1300-luvulla tapahtui isoja yhteiskunnallisia muutoksia. Mongolien armeijat etenivät kohti Eurooppaa Unkariin ja Puolaan saakka. Mahdollisesti he olisivat voineet vallata Euroopan, mutta tämän suunnitelman keskeytti v. 1241 suurkaanin kuolema. Nykyisen Ukrainan, Etelä-Venäjän ja Kazakstanin alueille muodostui suuri mongolivaltakunta Kultainen Orda. Musta surma ilmeisesti lähti liikkeelle Etelä-Venäjältä mongolien Kultainen Orda valtion keskiosissa keuhkorutolla v. 1346 ja siirtyi sieltä tataarien mukana Krimille Kaffaan (nykyinen Feodosija), jota he alkoivat piirittää v. 1346. (tarkastele kuvaa 2) Kaffa oli merkittävä genovalalaisten kauppapaikka, jossa käytiin nimenomaan orjakauppaa. (Jopa Karjalan-Laatokan alueelta Venäjän jokia pitkin orjia kuljetettiin Krimille Kaffaan orjamarkkinoille.) Rutto levisi Kaffaa piirittävään armeijaan ja sieltä sitten Kaffan kaupunkiin. Kaffasta se siirtyi sitten Välimeren ja Pohjois-Afrikan alueelle ja Eurooppaan. Kaffasta mm. eurooppalaisten kauppiain toimesta orjia vietiin jopa Egyptiin.

Ruton torjuntakeinot

Rutto oli ensimmäinen kulkutauti, jonka tunnettiin tarkemmin. Sen torjuntakeinot olivat mielenkiintoisia. Mustan surman aikoihin alkoivat hahmottua ne torjuntakeinot, joita yhteiskunnassa on myöhemminkin käytetty. Ensimmäinen tunnettu keino oli pako. Edelleenkin, kun Covid-pandemia alkoi niin kaikki ne, joilla oli mahdollisuus, lähtivät pakoon. Etätyö oli tyypillistä pakoa. Ne, joilla oli hyvä kesämökki, joka mahdollisti eristäytymisen ja tarvittaessa etätyöskentelyn, saattoivat pae-ta. Näin oli jo antiikin aikana. Hygieniä tuli kuvaan mukaan myös mustan surman aikana. Tosin se rajoittui aluksi ilmeisesti Pohjois-Italian kaupunkeihin, joissa alettiin siivota likaa pois. Tällöin tärkeä käsite oli **miasma**, jonka ymmärrettiin olevan tautia aiheuttavaksi muuttunutta ilmaa, joka levisi nimenomaan liian ja saastan välityksellä. Miasma tunnistettiin siitä, että ilma muuttui löyh-käväksi.

Nykyäänkin hygieniä on edelleen keskeinen torjuntakeino. Pestään käsiä aina, kun tullaan sisään ja astutaan julkisiin tiloihin ym. Karanteeni oli myös keskeinen keino, joka mustan surman aikana astui kuvaan mukaan. Ajatuksena oli, että jos epäiltiin jostain saapuvan taudille altistuneita, niin heidät asetettiin karanteeniin. Kaupunkiin tulevat laivat asetettiin sataman ulkopuolella redille tai esimerkiksi saarelle karanteeniasemalle karanteeniin, jotta varmistettiin se, ettei siellä ole tautia. Samoin kuvaan tuli mukaan sairastuneiden eristäminen. Kaikki nä-

Jatkuu sivulla 7

Entinen valtionyhtiö Destia myydään ranskalaiselle konsernille

Sijoitusyhtiö Ahlström Capital kertoi äskettäin myyvänsä entisen valtionyhtiön, infra-alan palveluyhtiön Destian ranskalaiselle Colas-konsernille. Kaupan toteutuminen edellyttää kilpailuviranomaisen hyväksyntää ja osapuolet ovat päättäneet olla julkistamatta kauppahintaa.

Colas -konserniin kuuluvan Euroopassa, Lähi-Idässä ja Euroopassa toimivan Colas EMEA:n toimitusjohtaja Francis Grassin mukaan se kiinnostui Destiasta sen vuoksi, että sillä on sitä hyödyttävää osaamista ja tietotaitoa esimerkiksi tiestön ylläpidosta rankoissa olosuhteissa ja että osto sopii osaksi heidän Pohjoismaihin keskittyvään strategiaansa. Tästä onkin vaarana, että maamme teiden kunto heikenee entisestään Colasin keskittyessä suurimpia voittoa tarjoaviin kohteisiin.

Valtionyhtiö Destia aloitti toimintansa vuoden 2008 alusta ja se perustettiin jatkamaan Tieliikennelaitoksen toimintaa. Valtio omisti sen koko osakekannan. Sen juuret juontavat jo Kustaa IV Adolfin perustamaan Suomen Koskenperkausjohdokuntaan, joka toimi vuosina 1799 - 1809. Destia myytiin kokonaan sijoitusyhtiö Ahlström Capitalille toukokuussa 2014 **Kataisen** hallituksen aikana ja omistajaohjauksesta vastaavana ministerinä toimi tuolloin **Pekka Haavisto**.

Professori Vesa Puttonen toistaa vanhaa liturgiaa

lisalmen Sanomissa 27.8. julkaistussa valtion omistuksia käsittelevässä jutussa Aalto -yliopiston kaupakorkeakoulun rahoituksen professori **Vesa Puttonen** ei paheksu Destian siirtymistä ulkomaiseen omistukseen. Kun valtio on myynyt firman Ahlström Capitalille tai kenelle tahansa, ostaja saa tehdä sille mitä tahansa, Puttonen toteaa.

Puttosen mielestä valtion tulisi miettiä tarkasti rooliaan yritysten omistuksessa. Hän sanoo ymmärtävänsä valtion strategiset omistukset, mutta muissa tapauksissa peruskysymys hänen miele-

tään on, miksi valtio omistaa. Puttonen toistaa jutussa vanhaa liturgiaa siitä, että monissa tapauksissa valtio ei ole luonteva omistaja ja neuvoo, että pitäisi alkaa aktiivisesti miettiä, miten valtio pystyisi myymään omistuksensa mahdollisimman hyvällä hinnalla jollekin, oli se sitten suomalainen tai ulkomaalainen. Puttosen mielestä tällä tavalla saataisiin rahaa hyvinvointivaltiolle luontevampaan toimintaan.

Valtionyhtiöitä siirretty surutta ulkomaisen pääoman omistukseen

Professori Puttoselta on aiheellista kysyä, mitä valtionyhtiöitä maassamme on enää myymättä? Niin suruttomasti niitä on siirretty ulkomaisen suurpääoman omistukseen ja voiton teon välineiksi. Ahkerimpia valtionyhtiöiden myyjiä ovat vuodesta 2007 alkavan tarkastelun aikana olleet Juha Sipilän ja Matti Vanhasen hallitukset. Sipilän hallitus myi vuosina 2016 - 2018 neljän eri yhtiön osakkeita noin 1,32 miljardilla eurolla ja Vanhasen toinen hallitus 2007 -2010 viiden yhtiön osakkeita noin 920 miljoonalla eurolla.

Nykyinen Sanna Marinin hallitus ei ole vielä myynyt valtion omistusosuuksia missään yhtiössä. (lisalmen Sanomat 25.8.) Ehkä Vesa Puttonen haluaa neuvoillaan senkin astuvan **Sipilän** ja **Vanhasen** jalanjäljille. Täytyy kuitenkin lisätä, että sijoitusyhtiö Solidium on myynyt viiden yhtiön osakkeita tälläkin hallituskaudella ja niiden myynnistä on kertynyt 800 miljoonan euron summa.

Mitkä ovat valtion omistuksen kannalta strategisia omistuksia

Professori Puttoselta on syytä kysyä myös, eivätkö sitten esimerkiksi

sähkön ja datan siirtoverkot sekä infra-alan palvelut ole strategisia omistuksia. **Esko Seppäsen** mukaan verkot ovat strategisia, turvallisuuspoliittisia ostokohteita eikä niitä olisi pitänyt antaa ulkomaisille omistajille. (Seppänen, Rauhan ja rahan geopolitiikka, Helsinki 2018)

Yleisradion hallintoneuvostossa päätettiin syyskuussa 1998 yksimielisesti Paavo Lipposen pääministerikaudella perustaa Digigate -yhtiö, josta myöhemmin tuli Digita ja sille siirrettiin Ylen omaisuutta lähetyksen antennimastoina ja kiinteistöinä 250 miljoonan euron edestä. Joulukuussa 2000 ranskalainen Télédiffusion de France (TDF) osti 49 prosenttia Digitasta ja viisi vuotta myöhemmin se hankki Digitan koko osakekannan.

TDF:n omistajiksi tulivat myös amerikkalaissijoittajat ja vuonna 2012 vahvistettiin kauppa, jonka myötä Digita siirtyi australialaisen First State Investments -rahaston omistukseen. Kes-

sällä 2018 työ- ja elinkeinoministeriö sekä valtioneuvosto hyväksyivät FSI:n ja Digital Colony Partnersin välisen kaupan. Digitan omistaa nykyään yhdysvaltalainen sijoitusyhtiö Digital Bridge.

Yleisradio maksaa vuosittain Digitalle lähetyksen verkon käytöstä Yle maksaa Digitalle korvauksia. Lähetyks-

Kuva: Heikki Mämmikkö

Wikipedian mukaan Caruna Networks Oy on suomalainen (onkohan) sähkönjakeluyhtiö, joka huolehtii sähkönjakelusta sekä sähköverkon kunnossapidosta, sähköverkon rakentamisesta, kehittämisestä, vi-

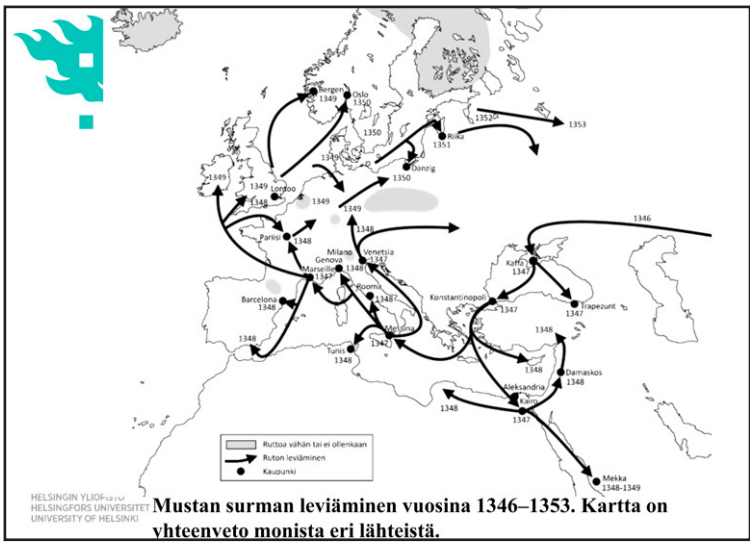
kapäivystyksestä jne. Kuka voisi väittää, etteivätkö nämä toiminnot ole strategisia omistuksia ja muodostavat myös luonnollisen monopolin. Sen ovat lukuisat Lounais-Suomen asukkaat saaneet rahapussinsa kautta karvaasti kokea.

meniä miljoonia euroja ja nuo miljoonat saadaan tietysti lähes yksinomaan kansalaisilta kerättävällä Yle-
verolla ja tv:stä nähdään lähinnä uutisintoja. Omistaessaan aikoinaan verkon itse, Yle sai sen vuokraamisesta säännöllisiä tuloja kaupallisilta tv-toimijoilta.

Kuva: Heikki Mämmikkö

Digitan lähetyserkko on niin sanottu luonnollinen monopoli. Kun toista, koko kansaa tavoittavaa verkkoa ei ole, omistaja voi nostaa hintoja vailla pelkoa asiakkaiden menettämisestä kilpailijalle. Vastava asetelma syntyi sähkömarkkinoilla valtionyhtiö Fortumin yksityistäessä sähkönsiirron Carunalle.

Kuva: Heikki S. Vuorinen/Helsingin Yliopisto

Kulkutautien yhteiskunnalliset vaikutukset (1)

Jatkoa sivulta 6

mä olivat keinoja, joita siitä lähtien on eri tavoin toteutettu. Etsittiin myös syyllisiä. Joillain alueilla ruton torjumiseksi vainottiin juutalaisia.

Mustan surman seuraukset

Rutto oli tappavuudeltaan ihan toista luokkaa kuin Covid-19-pandemia. On arvioitu, että eurooppalaisista mustan surman ensimmäiseen aaltoon 1346–1353 menehtyi 35–50 %. Marxin määrittelemä feodalistinen yhteiskunta alkoi jo 1300-luvulla saada kapitalistisen maailmanjärjestelmän piirteitä. Se oli kuitenkin maailma, jossa työnjako ei ollut vielä kovin pitkälle edennyt. Vaikka väestöstä katosi puolet, niin monet työt olivat sellaisia, että niitä oli lapsesta saakka opeteltu. Maata ja karjaa kyettiin edelleen hoitamaan, vaikka kylään olisi jäänyt vain muutama henkilö. Tämän päivän maailmassa työnjako on ihan toista luokkaa.

Mielenkiintoista oli, että rutto synnytti yhteiskunnassa jopa jonkinlaiset työehtosopimusneuvottelut. Tämän tiedetään alka-

neen Britanniasta. Silloisia ammattimiehiä olivat muurarit, maalarit, kirvesmiehet yms., jotka rakensivat yläluokalle palatseja, linnoja ja katedraaleja. Ruttopandemian johdosta ammattimiesten määrä oli jyrkästi laskenut ja he alkoivat nyt vaatia palkkaa, joka oli ihan toista luokkaa, kuin aikaisemmin. Silloin sai myös alkunsa työlainsäädäntö; Englannin kuningas alkoi antaa säädöksiä palkkojen rajoittamiseksi, ettei ammattimiehille saanut maksaa niin ”jumalattomia” palkkoja. Kulttuurisia muutoksia tapahtui myös. Latinan taito alkoi vähentyä.

Juutalaisväestön syyllistämisen sai todella karmeita muotoja nimenomaan saksankielisellä alueella ja osittain myös niillä ranskan- kielisillä alueilla, jotka rajoittuvat saksankielisiin alueisiin. Oli erilaisia juutalaisten vainoja, jotka johtivat juutalaisväestön muuttoliikkeisiin. On esitetty, että silloin sai Itä-Euroopan vahva juutalaisväestö alkunsa. Tähän on sanottu vaikuttaneen sen, että Puolan kuningas suhtautui myönteisesti juutalaisten muuttoon Puolaan, koska hänellä oli juutalainen rakastajatar. Toisen muuttoliikkeen aiheutti se, että ruttopande-

mian aikana vapautui maita. **Ennen mustaa surmaa Eurooppa oli kokenut voimakkaan väestönkasvun** aina 1300-luvulle saakka. Tällöin asutettiin paljon sellaisia alueita, jotka sopivat huonosti maanviljelyyn ja karjanhoitoon. Mustan surman seurauksena vapautui maita paremmin maanviljelyyn sopivilta alueilta ja ihmiset siirtyivät ottamaan haltuunsa tyhjentyneitä kyliä. Sotien osalta voidaan todeta, että ennen ruttopandemiaa käytiin jatkuvasti feodaaliherrojen keskinäi-

siä sotia. Sen jälkeen seurasi sotien osalta pikkunen tauko. Mutta nopeasti ne jatkuivat entiseen malliin. Merkittävää oli, että terveydenhuolto alkoi myös kehittyä. Nykyäänhan terveydenhuolto Covid-19-pandemian aikana on keskeinen yhteiskunnan osa-alue. 1300-luvun puolivälin pandemian jälkeen Euroopassa oli toistuvia ruttoepidemioita aina 1600-luvulle saakka.

Heikki S. Vuorinen
Helsinki

Alar Karis Viron uusi presidentti

Viron parlamentti valitsi uudeksi presidentiksi Kansallismuseon johtajan Alar Karisen. Karis tulee politiikan ulkopuolelta. Hän on 63-vuotias ja koulutukseltaan biologi. Hän on ollut Tarton yliopiston rehtori sekä Valtion tarkastuslaitoksen johtaja ennen Kansallismuseon johtajaksi siirtymistään vuonna 2018.

Karis lupasi tehdä yhteistyötä kaikkien parlamentin puolueiden ja poliittisten voimien kanssa. Edellinen presidentti Kersti Kaljulaid otti voimakkaasti kantaa sisäpolitiikkaan ja suututti sekä populistipuolue EKRE:n että Viron valtapuolue Keskustan. Hänen kautensa jäi poikkeuksellisesti vain yhteen presidenttikautteen.

Viron presidentti on edustuksellinen, jonka tehtävänä on edustaa Viron valtiota ulkomaila. Kariksen valinnalla ei ole vaikutusta Viron ulkopolitiikkaan.

Leena Hietanen

Loppukesän redulla

Arska seilasi elokuun lopulla perinteiselle loppukesän redulle mutsinsa ja faijansa kanssa Tallinnaan. Baltic Guide -lehteä ei löytynyt satamasta. Se ilmestyi viimeksi vuosi sitten. Reissun kohteena olivat tällä kertaa torit. Perhe bunkkasi reissullaan yhden yön vanhan stadin jugend-tyylisessä Baron-hotskussa Karjakellarin vieressä. Hotellissa täytyi esittää koronarokotusspeetti. Jos reissumies heittäytyy tässä yöpuussa hankalaksi, hemmo lempataan lauhtumaan toisen kerroksen pankkiholviin.

Noustuaan maihin botskista perhe ajoi kamoineen dösällä A-terminaalista Keskurgille. Bussi poikkasi matkallaan D-terminaalissa, ohitti sen jälkeen mm. Metropolin, dösävarikon ja Viru-keskuksen. Matkustajat käyttivät Tallinnassa poikkeuksellisesti koronamaskia. Dösa kääntyi lopulta Tarton maantielle. Vehje sivuutti vanhat neukkurakennukset ja stoppasi Lastekodun nurkille.

Vanhan keskustorin kunnostusduunit olivat meneillään. Olimme luuhanneet torilla vuosikymmenten ajan. Sapuskapuolelle oli bygattu nyä katos ja uudet toritiskit. Snadeja putiikkeja oli uusittu. Mesta vaikutti siistimmältä. Entinen henki oli kuitenkin onneksi säilynyt. Slumppasimme myyntipöydältä kilon kantarelleja, muutaman hapatetun suolakurkun popsittavaksi sekä kantakiskasta 1,5 kilon purkin tattarihunajaa ja röökikaupasta kunnan siggejä. Kävimme Arskan kanssa tsekkaamassa fustuskoskujua. Lähelle hallia ei ilmestynyt uusi kahvila. Tallinnalaisista 45 % on venäläisiä. He suosivat Keskustoria. Useimmat torikauppiat bamlaavat vanjaa, osa jopa vähän härmää. Snadilikaisien elo ei ole missään iisii.

Vuonna 1947 perustettu Tallinnan Keskustori on siirtynyt Astri-konsernin omistukseen. Markkinapaikka kokee ikävä kyllä suuren muodonmuutokseen vuonna 2022. Uusi kauppahalli valmistuu vuonna 2024. Astri haluaa luoda torin alueelle kokonaan uuden ja modernin ilmeen. Miksi kaiken pitää olla virtaviivaista ja arkkitehtonisesti mielenkiintoista? Uusi tori koostuu aukiosta, puistosta, kauppahallista, sisä- ja ulkotorista, asuin- ja toimistorakennuksista sekä tietenkin pakollisesta maanalaisesta pysäköintihallista.

Oli hieno fiilis dallata taas pitkästä aikaa aidon Keskurgin myyntipöytien välissä, tsiigailla ja nuuhkia myynnissä olevia sipuleita, kaaleja, kurkkuja, yrttejä, marjoja, arbuuseja, sienii ja hapankaalia sekä treffata tiukkoja, smailittomia torimyyjiä. Kantarellit bungasivat alle kuusi euroa kilo. Herkkutattien hinta heilui 15 eurossa. Hallin ja kledjupuolen jätimme tällä reissulla väliin. Torin eteen oli noussut iso, outo valkoinen kebab- ja pikasafkateltt. Skruudattuamme läheisessä Thai-raflassa käppäilimme hissukseen Stokkan marketin kautta majoitusmestaan Suur-Karjalle.

Tankattuamme itsemme seuraavana aamuna hotellin aamiaisella huilasimme pari tuntia kämpässä. Tsiigasimme Arskan kanssa telsua. Fillaristit sotkivat Ranskan ympäri. Ilma oli heittäytynyt Tallinnassa gal-saksi. Ulkona blosasi ja stikkasi vodaa. Venttaaminen ei ollut kohentanut säätä. Luovutimme nyklakorttimme respaan. Minibaari jäi korkkaamatta.

Raahauduimme kolmisin sadeviitoissa ja sontsien suojassa saateessa ja blosiksessa keskiaikaisia kapeita kivikatuja pitkin halki kaupungin. Ylitimme lähes aution Raatihuoneentorin. Terassit olivat tyhjiä. Vettä satoi kuin aisaa. Väistelimme lätäköitä. Irkkupubissa ei skulattu rok-kia. Korkeat kirkkontornit ympärillämme jelppasivat hahmottamaan sijaintimme.

Lähdimme dallaamaan Pikk-kadun kapeita jalkiksia myöten kohti rantsua. Hellä Susikin oli bosessa. Käännyimme Olevistelle ja sieltä edelleen Laille. Räävelin ränneissä riehui myrsky. Olevisten keskiaikainen tsyrkka jäi taakse. Dörtsit pysyivät kiinni. Muuri tuli vastaan. Funtsasimme koukata seuraavaan baariin. Hotelliketju Rijan Vanhan kaupungin hotellin puppilassa tarjoihtiin simaa ainoastaan hotskun asukkailla. Arskaakin vitutti moinen käytäntö.

Ylitimme märkämielisinä Rannamäe teen. Kaarat kaahasivat kuin raivohullut. Vesi roiskui. Siirryimme kärryinemme ja reppuinemme Pohja puisteelle lehmusten suojaan. Spora skujasi kohti Koplia. Onneksi kävellessä ei tarvinnut käyttää koronakuonokoppaa. Taivalluksemme stogesteissin vieressä sijaitsevalle - Astrin omistamalle - Balti Jaam turgin kaup-pahallille ja torille eteni. Pidimme levähdysbreikin snadissa Aasian sump-pilassa. Kosteaa vapaudentuuli oli kastanut hihat ja sukat. Arska tahtoi kol-laa. Steissin luona ei näkynyt densoja, päivänsäteitä ja menninkäisiä. Nä-mä olivat jämähtäneet kotikoloihin.

Jaama turgin ulkotorilla, sadevarjojen alla kaupattiin syksyn sa-toa. Kauppahallin moniharjaisen katon alla toimi monenlaisia pikkulaf-koja. Tilaratkaisu miksasi kivaa, uutta ja vanhaa. Se henki uutta markki-nahenkistä vuosituhatta. Hinnat olivat tyyriimmät kuin Keskustorilla. Oi-keasta siivestä löytyi paljon pikkuputiikkeja, muutama käsityöläispaja ja pari isompaa puotia. Niissä blisattiin elin- ja taloustarvikkeita, mölötuo-teita, kodinkoneita ja konditorian helmiä. Budjuissa sai fiksattua klokun-sa, veskansa ja sklobonsa. Vasemmassa siivessä oli lukuisia katupöperö-pisteitä, baareja ja kahviloita sekä fläsä- ja fisusalit Yläkerrassa myytiin kledjuja, leluja, gotsia sekä antiikki- ja divarikrääsää ja kodin taloustava-roita. Siellä toimivat myös paimobaari ja hyvät veskit. Hallin keskiosan si-sätori keskittyi tuoreisiin vihanneksiin ja juureksiin, hunajaan ja marjoihin

Suoritettuaamme hankintamme kauppahallista ja sen alakerran supermarketista huilasimme ja huolsimme itsemme. Mallas ja voissa paistetut kynsilaukkaleivät tekivät gutaa. Ostimme ulkotorin gruusialai-sesta leipomomökistä matkaevääksi botskimatkalle Stadiin hatsapurit. Painuimme sateeseen ja suunnistimme jalan kohti satamaa.

Matti Laitinen
vanhukainen ja omaishoitaja
27.8.2021

Vety -ratkaisuna säätövoimalle ja liikennepolttoaineeksi?

Voidaanko maailman energiatarve ja sen tuottamisen ongelmat ratkaista siirtymällä vetytalouteen? Kestävän vaihtoehtoehdon löytäminen fossiilisille polttoaineille on todellinen haaste. Maailman öljyvarat hupenevat ja hiilidioksidipäästöjä on saatava merkittävästi pienennettyä. On järjestöntä polttaa öljyä tai muita uusiututtomia luonnonvaroja, koska niitä tullaan tarvitsemaan parem-paan käyttöön pitkälle tulevaisuuteen.

Tähän vaihtoehdoksi vety sopii erinomaisesti. Sen monista eduista merkittävin lie-nnee sen saata-vuus, sillä vety on ehtymätön luonnonva-ra, maailman-kaikkeuden yleis-in alkuaine. Sitä on niin vedessä kuin kasvillisuu-dessakin. Kun vetyä tuotetaan elektrolyysin avul-la esimerkiksi puhtaalla aurinko- tai tuulienergialla merivedestä, tuotan-nossa ei synny lainkaan hiilidioksidiä. Vetyä on lisäksi helppo kuljet-taa ja se voidaan varastoida vaikka-pa säiliöihin, kallioluoliin sekä kaa-suverkostoon.

Sähkön kulutus ja hinta

Sähkön kulutus tulee tulevaisuudes-sa kasvamaan huomattavasti. Suo-messa sähköä kuluu nyt noin 8-9000 MW ja tuotanto on reilut 6000MW / h, Eli ollaan vahvasti sähkön tuon-nin varassa. Sähkön tukkuhinta on myös nopeasti kaksinkertaistunut ja noussut kesälläkin noin 110 eu-roon MW/h.

Kuva: Toyota Way

Suurimmilla auton valmistajilla on valmiina tai kehityksessä vetyauto ja käytössä on vedyllä toimivaa raskasta kalustoa. Kuvan auto Toyotan Mirai on vedyllä toimivana jo tuotannossa. Autolla voi ajaa tankkillisella 700km ja tankkaaminen kestää pari minuuttia.

Piensijoittajat turvaavat uusliberaalin eriarvoisuuden kasvun

Keskiluokan kasvun katsottiin aiemmin turvaavan (ennen -85) tasa-arvoisen hyvinvoinnin kasvun, yhteiskuntarauhan. Nyt piensijoittajat turvaavat eriarvoisuuden kasvun hyväksyttävyyden päätöksen-teossa. Perinteinen ”riistäjä”, sikaria poltteleva pörssikeinottelija on vaihtunut pikkusikaria polttelevaksi Attendon piensijoittajaksi, joka ääneti hyväksyy hyvinvointirakenteiden murenemisen.

Osakemarkkinat syntyivät 1800-luvun puolivälissä keräämään suuromistajien pääomia teollistuvien yhteiskuntien yhteisiin suuriin hankkeisiin. Omistava luokka oli pie-ni ja joutui huomioimaan työvä-enliikkeen joukkovoiman sekä sen tarpeet. Nyt piensijoittajien määrän kasvaessa yhä useampi päättäjä kuuluu tähän joukkoon ja he määräävät kehityksen suunnan kunnissa, maakunnissa, valtiossa ja työ-markkinajärjestöissä sekä muissa eturyhmissä. Perinteisistä jääviyk-sistä ja esteellisyyksistä ei keskustel-la näiden tahojen päätöksenteossa.

Kehitystä on johtanut ajatus rahan arvon turvaamisesta (vakaussopimukset) inflaatiota vastaan, verotuksen järjestäminen pää-

omatuloille edulliseksi (verouudistukset) sekä sijoitusten jatkuvan tuoton turvaaminen vaikka investoimatta. Tämä on tarkoittanut sitä, että on alettu yksityistää palveluja ja tuotantoja, jotka on aiemmin pidetty tarpeellisena yhteiskunnallisesti tuottaa kuten energia, hoivatai koulupalvelut sekä sisäinen- ja ulkoinen turvallisuus.

Nykyiset piensijoittajat eivät marssi yhtiökokouksiin vaatimaan työntekijöiden oikeuksien kunnioitamista tai esittämään kysymyksiä tuotteiden ja palvelujen tuotanto-tavoista kuten saattoivat varhaisemat kansalaisaktivisti-piensijoittajat tehdä. Piensijoittajat ovat kuitenkin kärkkäimpiä etujensa turvaajia kaikessa yhteiskunnallisessa päätök-

on ryhtynyt taistelemaan ilmas-tonmuutosta vastaan, sijoittamalla yritystensä kautta kestäväää kehitystä tukeviin hankkeisiin ja perää (Uusimaa 16.5.2021) vetytalouden kehittämistä. Anttonen tunnetaan vaikuttajana, joka on ryhtynyt taistelemaan ilmaston muutosta vastaan, mutta on yrittänyt pitää keskustelussa jalat maassa. Anttosen mukaan öljyn kulutus kasvaa vielä ainakin tämän vuosikymmenen ja hän arvioi, että vetytalous tulee vaihtoehdoksi 30-50 vuoden kuluessa.

Anttonen toteaa, että vihreästä vedystä ja hiilidioksidista voi valmistaa synteettistä polttoainetta ns. power-to-x (P2X)-teknologialla, joka on kehitysvaiheessa. Akut ja uusiutuvat biopolttoaineet ovat välivaiheen ratkaisuja, koska raaka-aineita ei ole tarpeeksi.

Energia liikenteessä

Koko liikennekaluston ja koneiden siirtyminen käyttämään energia-naan sähköä ei ole realistinen vaihtoehto. Akkuteknologia ei ole kehittynyt niin, että niihin voidaan järkevästi varastoida riittävästi sähköä, eikä sähkön tuotantokapasiteetti ole riittävä. Akkujen tuotanto tarvitsee myös energiaa ja niihin tarvitaan erikoismineraaleja, jotka ovat harvinaisia ja niiden louhintaa ei ole ympäristöystävällistä. On riskialtista keskittyä kehittäessä vain sähköautoihin ja sivuuttaa tutkimuksessa muut vaihtoehdot.

Uusiutuvien polttoaineiden ongelma on raaka-aineiden saatavuus, koska kaikkia metsiä ei voi hakata polttoaineeksi. Väliaikaiseksi vaihtoehdoksi jää kaasun käyttäminen, josta osa on biokaasua, kunnes saadaan vetytalous käyntiin. Kaasuinfrastruktuurin kehittäminen on myös taloudellisesti järkevää, koska sitä voidaan tulevaisuudessa käyttää vetytaloudessa. Vedyn käyttäminen autojen polttoaineena ei myöskään tuota lähipäästöjä. Autosta tulee ulos vain vaaratonta vesihöyryä.

Kalevi Wahrman
Porvoo

senteossa ja ohjaavat tulonjakoa pääomatuloille edulliseen suuntaan, yhteiskunnallisen omistuksen minimoimiseen, mitätöimiseen.

Näistä päättäjistä yli 90% as-kartelea aivoituksissaan yritysmaailman opein, mikrotaloudessa ja vain aniharva näkee vaikutukset makrotaloudessa, puhumattakaan uusliberalismin ideologiana.

Voiton tavoittelu on sijoittamisen keskeinen oppi, joka halutaan jo päiväkodeissa iskostaa lapsiin. Ei iskostaa yhteisöllisyyttä ja nähdä itsensä osana sitä. Tämä uusliberaalin tien kulku johtaa entistä nuorempien mielen järkkymisiin ja kasvaviin kustannuksiin tulevaisuudessa, jos ”kaikki halutaan pitää mukana”. Pohjois-Karjalan yritysystävällisin kunta on Lieksa, joka mikrotalouden opein on ”onnistunut” puolittamaan väestönsä ”voittajille” suotuisaksi neljässä vuosikymmenessä.

Hannu Ikonen
Lieksa

Varallisuus jakaa kansalaisia

Suomalaisten varallisuus on muuta Eurooppaa enemmän sijoitettuna kotimaahan. Tämä selittyy sillä, että Suomi on muuta Eurooppaa enemmän omistusasujien valtakunta. Koko kansan nettovarallisuudesta puolet on sidottuna ihmisten omiin asuntoihin.

Kansalaisten varallisuuden jakautumista ja siinä tapahtuneita ja koko ajan tapahtuvaa muutosta selvitetään kirjassa Voittajien ja häviäjien Suomi – asuntovarallisuuden uusjako. Kirjan ovat kirjoittaneet taloustoimittajat Karlä Kempas ja Veera Tegelberg.

Koko maata kattavassa tarkastelussa asuntovarallisuuden uusjaossa on kysymys asuntojen hintahaarukan repeämisestä alueiden välillä. Vaikka asuntojen hintaerojen kasvu on konkretisoitunut enemmän näkyväksi vasta 2010-luvulla, ovat sen syyt muhineet pinnan alla jo kymmeniä vuosia. Kaupungistuminen on Suomessa jäljessä muista verrokkeista. Tämä johtuu sotien jälkeisestä asutuspolitiikasta. Lähtöasettamuksena tuolloin oli koko maan pitäminen asuttuna. Poliittikkaa toteutettiin ohjaamalla sotien jälkeen ”liikkuva” väestö elinkelvottomiin korpiin ilman, että siellä oli muuta konstia elannon hankkimiseen, kuin ympärillä olevat kuokkimattomat suot.

Omistusasuminen – kommunismin estolääke?

Eduskunnan säätämällä maanhankintalailla ohjattiin sodasta selvinneitä rintamamiehiä Itä- ja Pohjois-Suomen aiemmin asuttamattomille alueille. Tuolloinen mahtipuolue Maalaisliitto ymmärsi asian niin, että ”...köyhät rintamamiehet kaipasivat omaa maata.” Maalaisliitto näki tässä mahdollisuuden oman kannatuksen vahvistamiseen. Keskeinen vaikuttaja maanhankintalain sovel-

Suomen kansalaisten kokonaisvarallisuus on 330 miljardia euroa. Isolta vaikuttava summa tulee ymmärrettävämpään mittasuhteeseen, kun se jaetaan kotitalouksien lukumäärällä. Yhtä kotitaloutta kohti nettovaroja on noin 100 000 euroa. Kansalaisten omaisuuden jakautuminen on hyvin epätasaista. Viimeisimmän käytettävissä olevan Tilastokeskuksen selvityksen mukaan vuonna 2019 suomalaisten kotitalouksien varallisuuden mediaani oli 104 000 euroa. Kotitalouksien varakkaimman neljänneksen omaisuuden arvo oli 257 900 euroa. Köyhimmälle neljännekselle oli kertynyt 9 400 euron verran omaisuutta.

Kuva: Wikimedia Commons

Sodan jälkeen rintamamiesten ja evakkojen asuttaminen hoidettiin siten, että syrjäseuduilta osoitettiin pieni maapala, pelloksi raivattavaa suota ym. Näin syntyi nopeasti pientiloja. Niitä syntyi myös, kun isomman talon maat jaettiin sisaruksille. Näillä pientiloilla kasvoi sodanjälkeinen suuri sukupolvi, mutta se ei heitä enää elättänyt. Suomessa tälle kasvavalle joukko ei riittänyt työtä ja asuntoja. Seuraava vaihe oli muutto teollistuvaan Ruotsiin. Tämä maisema jäi monelle muuttajalle mieleen saapumisesta Ruotsiin, näkymä Stadsgårdenin satamassa.

tamisessa käytäntöön oli tuolloinen maalaisliittolainen, myöhemmin Suomen maaseudun puolueen perustaja Veikko Vennamo.

Vennamon ajatus syrjäseutujen asutustilojen perustamisen taustana oli, että laki rauhoittaa pitkään poikkeustilassa ollutta yhteiskuntaa. Hän ajatteli, että ”...iso joukko mahdollisia vallankumouksellisia viettäisi aikaansa raivaamalla peltoja ja rakentamalla taloa, jolloin aikaa ei jäisi kommunismiin ja vallankumouksen suunnitteluun.” Sotien jälkeisen asutuspoliittisten toimien kärki oli siis suunnattu maaseudulle, ja kaupunkien jälleentarjominen sai odottaa. Kirjassa tutkija Timo Aro kuvaa sotien jälkeistä asutuspolitiikkaa: ”Uusia tiloja syntyi huonoihin paikkoihin. Kaupun-

gistuminen siirtyi tulevaisuuteen.”

Kaupungistuminen alkaa

Suomessa kaupungistuminen on tapahtunut suhteellisesti isoina muuttoaaltoina. 1960-luvun lopun suuri muuttoliike maalta kaupunkeihin oli demografisena ilmiönä Suomen käymien sotien jälkiseurauksena. Sotien jälkeiset niin sanotut suuret ikäluokat aikuistuivat 60-luvulla, eivätkä heidän silloiset kotitilat, eivätkä kotiseudut enää tarjonneet elämissen edellytyksiä. Piti muuttaa joko Ruotsiin tai Etelä-Suomen kaupunkeihin tehtaisiin tai erilaisiin palvelualan töihin.

Asuinolosuhteet olivat sotien jälkeen kaupungeissa vaikeat. Liikaväestöä oli runsaasti asuntojen

määrään nähden. 1940-luvun lopulla valtio alkoi toimia kaupunkien asuntopulan lieventämiseksi. Perustettiin Asuntorakennustuotannon valtuuskunta, Arava. Kirjassa karmaisevaksi kuvattua asuntopulaa alettiin paikata 1950-luvun alussa valtion tuella. Arava-virasto alkoi rahoittaa taajamien asuntotuotantoa. Aravan lainoittamien asuntojen osuus oli yli puolet asuntotuotannosta koko vuosikymmenen ajan. Voimakas asuntorakentaminen jatkui myös seuraavina vuosikymmeninä. Valtion lainoittama osuus koko 1970-luvun asuntotuotannosta oli edelleen puolet. Lukumääräisesti se oli 300 000 uutta arava-asuntoa vuosikymmenessä.

Kirjassa summataan 1990-luvun alun laman vaikutuksia suomalaisen asuntomarkkinaan. Lama-aikana Suomessa tehtiin poliittisia päätöksiä, jotka vaikuttavat yhä asuntomarkkinoihimme. Vuokrasäännöstely purettiin ja asuntotulon verotus lopetettiin. Kumpikin muutos hyödytti asunonomistajia. Keskustalaisen Esko Ahon porvarihallitus järkeili, että vuokra-asuntoja olisi tarjolla enemmän, jos vuokraaminen olisi kannattavampaa. Vuokrasäännöstelyn purusta alkoi asuntosijoittajien kul-takausi.

Kaupungistuminen jatkuu

Vuonna 2008 iskenyt finanssikriisi

romahdutti asuntomarkkinat hetkellisesti, mutta nousu oli nopea ja siinä oli jo tuolloin analyytikkojen merkkejä panemia poikkeamia aikaisempiin vastaaviin markkinoiden heilahteluihin. Asuntojen hinnat palautuivat parissa vuodessa, mutta tällä kertaa nousussa oli kuitenkin jotakin erilaista, kun tilastoista eroteltiin pääkaupunkiseudun ja muun Suomen. Asuntojen hinnat lähtivät 2010-luvun alussa kehittymään alueittain eri suuntiin. Haja-asutusalueilla vanhat rintamamiestaloit alkoivat menettää arvoaan, ja samoin on käynyt muuttotappiopaikkakuntien laitamille 1960-80 luvuilla rakennetuille omakotitaloille.

Suomen asuntomarkkinoiden eriytyminen alkoi toden teolla viime vuosikymmenellä eikä aluepolitiikalla ole edes yritetty tasapainottaa kehitystä. Työpaikat Suomessa keskittyvät muutamille alueille, mikä ohjaa myös asuntorakentamista ja vetää helpon ja varman tuoton perässä viime aikojen ilmiötä, asuntosijoittajia. Nämä useimmiten kansainväliset sijoitusrahastot vetävät välistä oman siivunsa vuokratuloista. Tämä on aiheuttanut sen, että ruuhkaisimmassa Suomessa asuntojen hinnat – sekä ostajan, että vuokralaisen kannalta – ovat karanneet pienituloisten ulottumattomiin.

Valtion budjetista lähes viisi prosenttia, noin kaksi ja puoli (2,5) miljardia, vuodessa menee ylinhinnoitellun vuokra-asuntokannan asukkaiden auttamiseen asumistuella. Kaikkien viimeaikaisten hallitusten ohjelmiin on kirjattu huoli vuokratason korkeudesta, ja samaan yhteyteen on niillä tapana kirjata lupaus kohtuuhintaisten vuokra-asuntojen tarjonnan lisäämisestä muutovoittoalueilla. Tämä on niitä hallitusten lupauksia, millä ei ole taroitukseen tuottaa minkäänlaisia käytännön toimenpiteitä.

Unto Nikula
Asukasliiton hallituksen jäsen
Rovaniemi

SAULI NIINISTÖ KÄVI EPÄONNISTUMASSA KIOVASSA

Sauli Niinistö teki Kiovaan ETYK:in 50-vuotisjuhlan myynninedistämismatkan. Venäjä suuttui kokouksen tavoitteista palauttaa Krim Ukrainalle.

Presidentti Sauli Niinistö osallistui elokuun lopulla Ukrainan pääkaupungissa Kiovaan järjestettyyn kansainväliseen kokoukseen, jossa Ukrainan presidentti Vladimir Zelensky haki Venäjän vastaista rintamaa vaatimaan Krimin palauttamista Ukrainalle. Niinistö ei puheessaan sanallakaan maininnut Krimiä, mutta muiden läsnäolijoiden puheet kirjoittivat Venäjän ulkoministeri Sergei Lavrovin luonnehtimaan kokousta

”pelleilyksi”.
Lavrov muistutti tosiasioista

Kokouksessa Venäjää syytettiin erityisesti Krimin tataarien ihmisoikeuksien loukkauksista. Lavrov muistutti, että Venäjä on usein kutsunut muun muassa ETYJ:in, Euroopan Neuvoston ja YK:n edustajia Krimille, mutta järjestöt suostuvat tulemaan Krimille vain Ukrainasta.

Kuva: Heikki Mämmikkö

Tämä liikenneväylä yhdistää Sevastopolin suoraan Kertsin salmen yli Venäjään ja Krasnodariin. Sen kautta Krim ja Tamanin niemimaan puolella olevat kaupungit, mm. Novorossiisk ja Krasnodar muodostavat ison talousalueen. Niinistö voisi katsoa karttaa, niin hän ymmärtäisi, että ei Venäjä luovuta Krimiä, joka on kuulunut 200 vuotta Venäjään.

”Kumpaa haluatte tehdä: oletteko kiinnostuneita ihmisoikeuksista vai pelaatteko poliittista peliä? Ne, jotka ovat tulleet, ovat varsin hyvin perillä Krimin todellisesta tilanteesta. Niiden taas, jotka haluavat tukea tätä ymmärtämätöntä Kiovan hallintoa, tulisi vaatia Kiovaa ryhtymään toimiin tässä riidassa. Se on vain umpikuja”, Lavrov kommentoi.

Crimean Platform- nimellä toiminut tapahtuma keräsi paikalle edustajia 46 maasta ja järjestöistä. Useimmat maat lähettivät edustajanaan ulko- tai puolustusministerin. Suomesta, Baltian maista ja Itä-Euroopasta paikalla oli presidentit. Venäjä ei ollut edustettuna ja USA:ta edusti virkanainen.

ETYK:in jäljillä Helsingin hengessä

Niinistö haluaisi Suomen isännöivän vuonna 2025 Helsingin ETYK-kokouksen 50-vuotisjuhlaa. ETYK järjestettiin Helsingissä 1975 Urho Kekkosen johdolla. Se toi maailman johtavat valtiot päämiehineen Helsinkiin. Kokouksen saavutuksena oli Neuvostoliiton rajojen vahvistaminen ja kansallisten vähemmistöjen oikeuksien takaaminen. Helsingin kokouksen yhteydessä puhuttiin itää ja länttä liennyttävästä Helsingin hengestä.

Niinistön valtakausi loppuu 2024, mutta mahdollista ETYK-kokousta pitää järjestellä jo hyvässä ajoin. Niinistön tavoitteena on Helsingin hengessä edistää idän ja lännen vuoropuhelua pakotteiden sijaan.

Presidentti Niinistö käytti huipukokouksessa puheenvuoron, jossa hän totesi, että Suomen tuki Ukrainan itsenäisyydelle, suvereniteetille ja alueelliselle koskemattomuudelle on vankka. ”Suomi tukee kansainvälisiä ponnisteluja Ukrainan alueellisen integriteetin palauttamiseksi.”

Presidentti Niinistön mielestä erimielisyyksien ratkaisemiseen tarvitaan halukkuutta dialogiin. ”Lyhesti sanoen: tarvitsemme Helsingin henkeä.” Toistaiseksi Niinistö ei ole lyönyt lukkoon ehdotusta, kuuluisiko tulevan ETYK 50:n agendalle esimerkiksi Krimin aseman vahvistaminen Venäjään kuuluvaksi?

Kiovaan kokoukseen osallis-

Venäjää syytettiin Krimin tataarien syrjimisestä. Mitään sellaista toimintaa Krimillä ei ole. Pikaisesti auton ikkunasta käsin otettu kuva esittää suurta valtion varoilla tataariväestön tarpeisiin rakenteilla olevaa moskeijaa Simferopolista etelään.

tunut Unkarin presidentti János Áder puhui unkarilaisen vähemmistön asemasta Ukrainassa ja vaati Ukrainan kunnioittavan heidän oikeuksiaan. Viron presidentti Kersti Kaljulaid shokeerasi venäläisiä vierailamalla Krimin ja Ukrainan raja-asemalla ja vaatimalla Krimin palauttamista Ukrainalle. Hän myös totesi, ettei Ukrainalla ole asiaa Nato-jäsenyyteen niin kauan kuin Donbassin konflikti on käynnissä. Kaljulaid tapasi kokouksessa Moldovan presidentti Maia Sandun, jolle hän toivotti onnea tiellä läntisen yhteisön jäseneksi.

Leena Hietanen

Kuva: Heikki Mämmikkö

Neuvostoliiton rakentamisesta kaunokirjallisuudessa (2)

Ilja Ehrenburg (v. 1891-1961) kuvasi v. 1934 julkaistussa rakennusromaanissaan ”Toinen päivä” Neuvostoliiton rakennustyötä ja neuvostoihmisten sisäistä, psyykkistä kasvua. Rakennusromaneissa pyrittiin valaisemaan maan uusia yhteiskuntasuhteita sekä ihmisten keskinäisiä suhteita työpaikalla, kotona, vapaa-ajalla ja yhteiskunnassa. Romaanin päänäyttämönä oli monikansallinen Kuznetskin teräskombinaatin jättiläistyömaa v. 1932-33 keskellä Siperiaa. Rakennustyömaan ympärille kasvoi Novokuznetskin kaupunki. ”Siellä oli ukrainalaisia, tataareja, permiläisiä ja kalukkeja, burjaatteja, tšeremissejä, kalmukkeja, kaivostyöläisiä Juzovkasta, parrakkaita kadunrakentajia Rjazanista, nuorisoliittolaisia, omaisuutensa menettäneitä kulakkeja, työttömiä kaivostyöläisiä Westfalenista, kei-nottelijoita Suharevosta ja pakkotöihin tuomittuja kavaltajia sekä veijareita, lahkolaissaarnaajia ja innostuneita aatteen ihmisiä.” Kirjoituksen 2. osa. 1. osa julkaistiin KÄ:n edellisessä numerossa 3/2021

Rakentajien sosiaalista taustaa

Joukkoon mahtui pienen maitotilan pitäjiä, kolhoosien työntekijöitä, koneinssejä Moskovasta, kadunrakentajia, opettajia, sairaanhoitajia, tulkeja, kansalaissodan aikaisia punapartisaaneja, parittajia, kiskureita, roistoja, ja työläisiä ympäri Neuvostoliittoa. Joukossa oli myös ti-hutyöntekijöitä. Eniten rakentajien joukkoon kuului tavallisia, palkattuja ihmisiä, jotka kykenivät kestävyys-teen ja urheuteen. Heille oli tarjolla valistusta, tieteellisiä luentoja, viihdettä ja elokuvia. Työkaluviilaajalle, aikansa ammattimiehelle maksettiin palkkaa 500-600 ruplaa kuussa.

Aatelismarsalkan, Oxfordissa englannin kieltä opiskellut, poika työskenteli ajurina. Jakateburgilainen suosittu laulajatar tiskasi astioita Liikemieskerholla. Hän vei sieltä asuntoonsa tataripuuroa huiviin käärittynä.

Rakennustyömaalla oli töissä nuorisoliittolaisia. He tiesivät, mitä tekivät: he rakensivat jättiläistä. Useat opiskelivat itselleen myös ammattia tai kävivät korkeakoulua Tomskissa. Heidän rinnallaan raatoivat pakkoluovutetut – rjazanilaiset ja tulalaiset talonpojat. Nämä ”erityissiirtolaiset” eivät tienneet, miksi heidät oli tuotu Kuznetskiin.

Osinovon kaivoksilla vangit louhivat hiiltä. Vankien joukossa oli pappi. Tämä alkoi saatuaan potkut lääketrustista saarnata tuomio-päivästä. Hän kopioi apostoli Paavalin kirjeitä ja möi niitä viidellä ruplalla. Hän järjesti myös salaisia sielunmessuja edesmenneelle tsaarille. Hänet lähetettiin kolmeksi vuodeksi työleiriin. Nyt hän lastasi kaivoksessa hiilivaunuja.

Ehrenburg toteaa: ”Toiset vallankumous teki onnettomiksi, toiset onnellisiksi. Sitä varten se vallankumous olikin.”

Elämän kuvausta ankarissa olosuhteissa

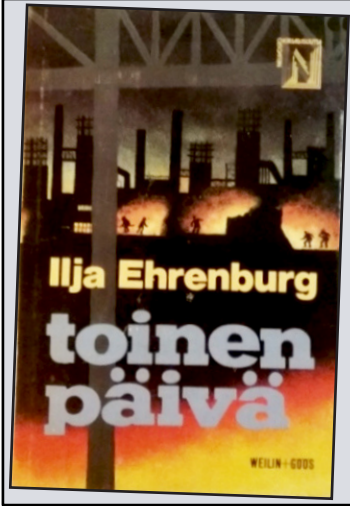
Kuznetskin kombinaatin 220 000 ihmisen jättiläishankkeen puurtamis-

ta johdettiin Moskovasta käsin. Tällä oli omat byrokraattiset seurauksensa. Koneiden vähyyden ja tuotantolaitosten puuttumisen vuoksi NL:n modernisointi suoritettiin pääosin ihmistyövoimalla. Kuznetskissa maa oli roudassa kolmen metrin syvyyteen. Siihen eivät rautakanget uponneet. Rakentajat käyttivät kiiloja. Talvella veturit ja raidevaihteet jäättyivät kiskoihin kiinni. Ympäri oli vain suota ja taigaa. Se ei tahtonut päästää ihmisiä luokseen. Siellä kasvoi piikkipensaita ja paksurunkoisia puita. Keväällä vuolaat virrat veivät kaiken mukanaan. Talvella sitä vartioi lumi ja kesällä raivokkaat hyttys-, mäkärä- ja paarmaparvet.

”Ihmiset elivät kuin sodassa.

He räjäyttivät kiviä, kaatoivat metsää ja seisovivat vyötäisiään myöten jäisessä vedessä vahvistaessaan patoa. Joka aamu sanomalehti (seinälehti) julkaisi tiedotuksen (työprikaatien) voitoista ja tappioista, masuunin käynnistämisestä, uusista malmiesiintymistä, maanalaista tunnelista, Morgan-nosturin tuesta.” Työpäivän jälkeen rakentajat saivat ruokakupongin, jolla sai syödäkseen valmiin aterian. Ruoanlaitosta huolehtivat tehdaskeittiöt, jotka valmistivat puuroa ja soppaa ympäri vuorokauden. Työläiset söivät sosiaalitoimien yhteydessä toimivissa ruokaloissa, joihin ruoka kuljettiin termokissa. Sapuska oli keho-

Vanha Kuznetsk muistutti käpäläänsä imevää karhua. Siellä asui enimmäkseen vanhempaa väkeä – käsityöläisiä ja pakkoluovutettuja. Elämä oli köyhää ilman soke-ria ja toivoa. Ainoa ilo oli juominen. Suolapalaksi syötiin kurkkua tai kuivaa limppua. Rakennustyöläiset hakivat viinansa kaupunkipahasesta, josta löytyi oluttupia ja viinakauppoja. Muuan sen kaduista oli nimetty Fjodor Dostojevskin mukaan. Kirjailija asui v. 1856-57 sen varrella palatessaan karkotuksesta Semipalatinskista. Hänen kaipuunsa koh-

de Maria Dmitrievna Isajeva odotti häntä siellä. Pari vihittiin paikallises- sa Odigitrievskin kirkossa.

Yleinen hygienia oli parakeissa ja korsuissa laadultaan heikkoa. Rakennustyömaan sairaalassa työläisiä kuoli keuhko- ja pilkkukuumeseen. Neuvosto-Venäjällä kuoli v. 1918–1920 pilkkukuumeseen n. 3 000 000 ihmistä. Neuvostoliitossa riehui v. 1932-33 ja 1937-38 paha pilkkukuumepidemia. Kulkutaudin aiheutti vaateiden ja kirppujen levittämä mikrobi (riketsiabakteeri). Muita tarttuvia tauteja olivat mm. keltakuume, pernarutto, isorokko ja aivokalvontulehdus. Tuoloin lääkäreitä oli vähän, eikä ollut käytössä antibiootteja. (Lähde: Arno Forsius: Kuvauksia lääketieteen historiasta ja Venäjän valtion arkisto)

Rakennustelineet romahtivat ajoittain aiheuttaen tapaturmia. Ihmiset kompastuivat telineillä lump-puihinsa ja kuolivat. Junat toivat kuolleiden tilalle lännestä uusia työläisiä. ”Tuuli pölyytti kesällä tomua ja talvella lunta, ja silmiään tuskallisesti siristellen ihmiset tarpoivat asu-mattoman seudun halki sinne, mis-sä rakennustyömaa kohisi.”

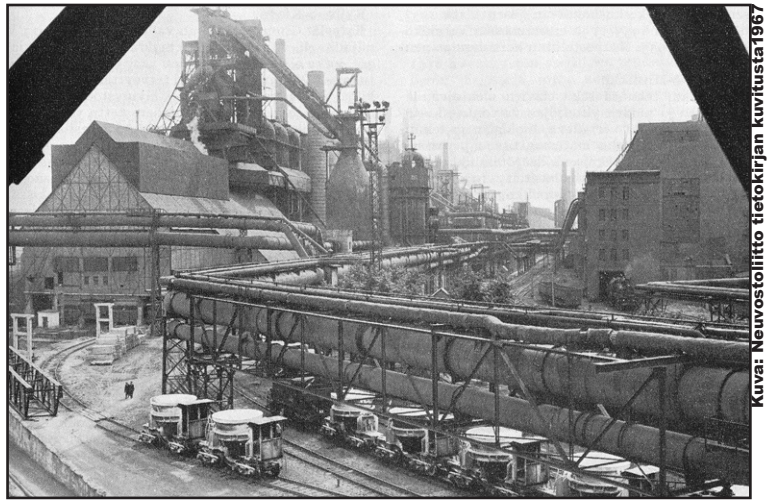
Puolue

Tšernyševille puolue merkitsi valtiokoneistoa. Se jakaantui hallintoalueisiin ja -piireihin. Siinä toimi viisaita ja typeriä virkamiehiä. Se myönsi varoja rakentamiseen. Se määräsi masuunien käynnistämisen aikataulun. Puolue oli hänelle valta-va koneisto, joka hallitsi monia tehtaita ja kaivoksia.

Hering oli liittynyt puolueeseen kaksi vuotta sitten. Hän oli oivaltanut jäsenkirjatta olevan vaikea tehdä työtä ja elää. Hän ei vauvautunut pohtimaan periaatteita. Hän rakasti työtään. Hän pystyi helposti liittämään telinesillat puolueohjelman kohtiin ja edustajakouksen päätöslauselmat valurautatonneihin.

Nuorille puolue oli jotakin ehdotonta ja yhteistä, ilmaa jota he hengittivät, leipää jota he söivät, valurautaa jota he sulattivat. Heille puolueen ulkopuolella oli vain vihollisia ja etuillijoita.

Vanha bolshevikki, Šor oli liittynyt puolueeseen 24 vuotta sitten sen ollessa vielä pikkuruinen piiri. Nyt puolue tuntui hänestä valta-valta kuin maailma. Se rakensi kombinaatteja, kynti aroja, pumppasi öljyä putkia pitkin ja sytytti martinuunien tulia. Sen riveissä oli 1,5 miljoonaa jäsentä. Tie puolueeseen oli pitkä. Se tie oli ollut Šorin elämä. Hän oli istunut aatteensa vuoksi linnassa ja elänyt maanpaossa Pariisissa. Hänelle puolue ei ollut valtio eikä taktikka eikä rakennustyömaa. Se oli

Kuva: Neuvostoliitto tietokirjan kuvitusta 1967

Tässä on Kuznetskin metallitehdas Venäjällä (Neuvostoliitossa) Kame-rovon alueella. Huhtikuun 3. päivänä 1932 klo 06.30 aamulla se antoi ensimmäisen sulatteen. Silloin syntyi siperialaista valurautaa. Syyskuun 19. päivänä martinuuni tuotti ensimmäisen kuznetskilaisen raa-kateräksen ja 5. marraskuuta vannevalssilaite tuotti ensimmäiset teräsharkot. Seuraavana päivänä tehtaalta lähtivät matkalleen ensimmäiset Siperiassa tuotetut rataakiskot. Tekninen kumous kosketti Siperiaa. Kaikki mitä syntyi myöhemmin vuosien kuluttua, 60-luvun jättimäiset suunnitelmat ja uusimmat tuotantolaitokset, 70-80-luvun tuotantovoimien sijoittamiskaaviot, ovat olleet mahdollisia siksi, että 30-luvulla syntyi Ural-kuzbass, teollisen Siperian alku.

hänelle jotain paljon läheisempää ja ero siitä merkitsisi samaa kuin ero elämästä. Sydänvikainen mies kuoli työmaalla saappaat jalassa.

Entinen kansalaissodan partisaani, sittemmin kaupunkikomitean puheenjohtaja Markutov oli uurastanut ikänsä sitkeästi ja ankarasti. Hän luotti vain puolueen keskuskomiteaan ja tarkistettuihin koneisiin. Hän näki, miten hänen ympärillään ihmiset varastivat, lintsasivat töistä, turmelivat koneita ja juopottelivat. Hän mielestään tehdas olisi rakennettava ihmisten myötävaikutuksella mutta ihmisiä vastaan. Hän oli pakkoluovuttanut kulakkeiden omaisuutta maaseudulla. Hän langetti tuomiot työmaan sabotööreille.

Tehdas (maan teollistaminen)

Tehdas kasvoi asumattomalle Siperian seudulle ja sen ympärille kasvoi uusi kaupunki. Muista maista saapui asiantuntijoita. Nämä ihmettelivät kaikkea: innostusta, täitä ja pakka-sia. He asuivat erillään omissa taloissaan, söivät omissa ruokaloissaan ja harjoittivat omia uskontojaan. Reportterit etsivät uutta neuvostoihmistä, mutta eivät ymmärtäneet näkemäänsä. Ulkomaisen tieto/taidon hankinta oli kallista. ”He uskoivat dollareihin, ja dollareilla heille maksettiin” Jenkit keikaroivat leveälierisissä hatuissa. Brittien elämä oli kuivaa ja arvoituksellista. Saksalaiset asuivat perhekuunnissa ja säästivät rahaa. Heidän mainiossa Saksassa ei ollut täitä, kulkutauteja, rokuleja ja vallankumousta. Italialaiset asensivat turbiineja. Paikalliset kävivät kauppaa ulkomaalaisten kanssa. Kaikki ulkomaalaiset sanoivat, että tehtaaseen rakentamiseen menisi kuu-kausien sijasta vuosia. Moskovon aikataulu oli aina kiireinen.

Tehdas valmistui ajallaan

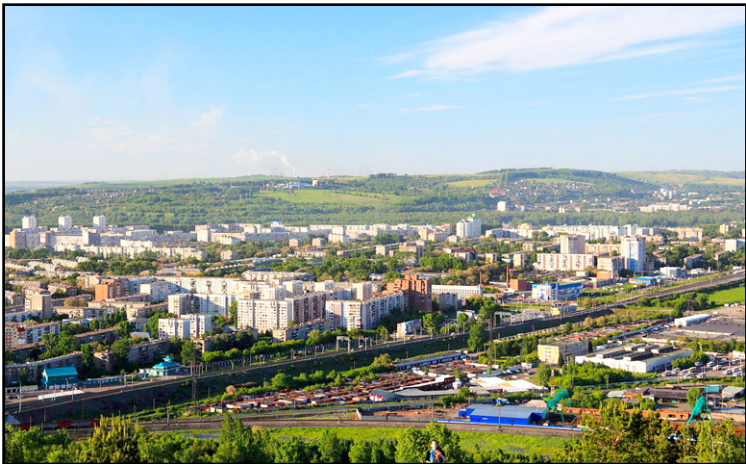
”Niin syttyivät huhtikuun neljäntenä päivänä ensimmäisen masuunin tulet. Taivas vaaleni oranssinpu-naiseksi ja ilma täyttyi kirkunnasta ja katkusta. Johtaja pitkin kiiti lyhyt salamasähke: ”Moskova, Kreml. Ensimmäinen 64 tonnin rautaerä su-latettu. Valimo ottanut keskeytyk-sittä vastaan raudan. Rauta laadul-taan erinomaista, 4 % piitä. Kaikki koneikot (pumppu ja sitä käyttävä voimakone) ja itse masuuni toimi-vat täysin normaalisti.”

”Leninin mukaan sosialismin tuli olla demokraattista, kansan-valtaista. Sen tuli vetää mukaan historialliseen luomistyöhön yhteis-kunnallisesti ja poliittisesti passiiv-nen maailman väestön valtaenemistö. Tehtävänä oli miljoonien nos-tattaminen itsenäiseen poliittiseen toimintaan ja taloudelliseen aktiivi-suuteen. Sosialismi syntyi kansan-joukkojen alhaalta päin tulevan luomistyön tuloksena eikä ylhäältä an-nettujen teoreettisten kaavojen puristamana.” (Lenin-museon johtaja Aimo Minkkinen, TA 18.1.2013)

Ilja Ehrenburg kirjoitti muis-telmissaan v. 1961-62 ”Ihmisiä, vuosia, elämää” Kuznetskin koke-muksistaan seuraavaa: ”Ulkomaa-laiset asiantuntijat, jotka tulivat Kuznetskiin, puhuivat, ettei näin saisi rakentaa. Ensinnä piti saada tiet kuntoon ja asuintalot työläisille. Si-tä paitsi työvoimakin vaihtui alitui-sesti, työläiset eivät osanneet käyt-tää koneita; koko hanke oli tuomit-tu surkeasti epäonnistumaan. He ar-vostelivat asiaa oppikirjojen, oman kokemuksensa ja rauhan maiden ih-misten psykologian mukaan, eivätkä jaksaneet mitenkään ymmärtää heille vierasta maata, ei sen henkis-tä ilmapiiiriä eikä mahdollisuuksia. Minä näin jälleen, mihin kansamme pystyy kovien koettelemusten vuo-sina. Tehtaita rakennettiin sellais-ten olosuhteiden vallitessa, jolloin onnistuminen tuntui samanlaisel-ta ihmeeltä kuin vanhemmasta su-kupolvesta oli näyttänyt voitto kan-salaissodasta, jolloin saarrettu, näl-käinen, paljasjalkainen Venäjä löi in-terventiovallat. En tiedä, onko tämä tällainen yleinen inhimillinen omai-suus, vai onko se kenties kiinteässä yhteydessä vallankumouksen alku-voimiin, mutta neuvostoihmiset pal-jastivat aina parhaat puolensa pa-himpina vuosina.”

Matti Laitinen
4.11.2020

Lähteet: Ilja Ehrenburg: Toinen päivä, Weilin+Göös, 1978, (suom. Ulla-Liisa Heino); Neuvostoliiton historia, Edistys 1978; Mikko Ylikangas: Mag-nitogorsk – ensimmäinen sosialisti-nen kaupunki, Idäntutkimus 1/2004 ja Encyclopaedia Britannica ja F.M. Dostojevsky literary-memorial mu-seum Novokuznetsk sekä Ilja Ehren-burg: Ihmisiä, vuosia, elämää, Kan-sankulttuuri 1980.

Kuva: Wikimedia Commons

Yleisnäkymä Novokuznetskin kaupunkiin. Sijaitsee Abkondom- ja Tom-jokien yhtymäkohdassa. Perustettiin v. 1617. Kehittyi yhdeksi Neuvos-toliiton isoimmaksi metallurgian keskuksiksi, jota alettiin rakentaa v. 1930. Alueen hiilivarannot laskettiin v. 1956 1800 m syvyyteen saakka 905,3 miljardiksi tonniksi. Novokuznetskin asukasluku tänään 550000.

ENTISEN SOTAVANGIN MATKA ISÄN LUO ALTAILLE

Kirjassaan vihan ja rakkauden päivät, Arvo Myllymäki kertoo elämäntarinansa. Hän vaikei taustastaan kymmeniä vuosia. Arvo Myllymäen isä Mihail Kutsherenko oli Viipuria puolustaneen puna-armeijan 123. divisioonan sotilas. Kannaksen puolustuksen luhistumisen seurauksena hän jäi elokuussa 1941 tuhansien asetovereidensa tavoin vangiksi. Monien rankkojen vankileirikokemuksen jälkeen Vaasan Mustasaaren vankileiriltä hän sai komennuksen Etelä-Pohjanmaalle maataloon töihin. Siellä Mihail rakastui Mariaan, talontyttäreeseen. Isäni sai tietää vasta vuonna 1977, että hänellä oli lapsi Suomessa. Tapasimme ensimmäisen kerran vuonna 1978 ja sen jälkeen vuosittain joko Suomessa tai isäni kotimaassa. Sodanjälkeisessä Neuvostoliitossa opettaja Kutsherenko oli matkustamisoikeuksien osalta harvinainen poikkeus entisten kurisotavankien joukossa. Nuo oikeudet eivät olisi olleet mahdollisia ilman Neuvostoliiton Suomen suurlähettilään myötävaikutusta vuonna 1978, kertoo Arvo Myllymäki. Tähän kirjoitukseen on haettu tietoa myös Arvo Myllymäen toisesta teoksesta Kurileiri.

Vaikeneminen oli osa sotapropagandaa

Jatkosodan alussa kesällä 1941 sotavankileirejä perustettiin ympäri maata ja myös valloitetuille alueille. Kun otetaan huomioon maataloille sijoitettu sotavankityövoima, neuvostosotavankeja oli lähes jokaisessa Suomen kolkassa. Hyökkäyssota Suomen rintamilla muuttui asemasodaksi ja vuoden 1941 aikana otettiin vangiksi 56 000 neuvostosotilasta. Talvisodan mallin mukainen sotavankihallinto ei kyennyt huolehtimaan suuresta vankimäärästä. Maan elintarviketilanteen kehous ja vankien heikko yleiskunto johti katastrofiin. Joulukuun 1941 ja toukokuun 1942 välisenä aikana menehtyi 12 171 neuvostosotilasta. Kun kuolleisuus jatkosodan aikana oli yhteensä 18 267 vankia, oli menehtyneiden määrä nälkätalvena paasikivelläistä sanontaa käyttäen ”hirmuinen”, kirjoittaa Kurileiri-kirjassaan emeritusprofessori Arvo Myllymäki.

Vaikeneminen oli osa sotapropagandaa jatkosodan aikana. Sen tarkoituksena oli välttää epävarmuutta lisäävät pohdinnat sekä siviilien että sotilaiden mie-

lissä. Oli syytä myös vaieta omien joukkojen tappioista ja sotavankeihin kohdistuneista rikoksista. Myös Suomen Punainen Risti teki jatkosodan aikana minimaalisen vähän neuvostosotilaiden auttamiseksi.

Mihail menestyi koulussa

Mihail Kutsherenson isä oli kansallisuudeltaan kazaani ja äiti ukrainka. Kolmilapsinen maanviljelijäperhe asui Ukrainan sydämessä. Mihail oppi vasta koulussa venäjän kielen ja jatkoi kouluaan Harkovan kymmenvuotisessa keskikoulussa, joka johti yliopistoihin ja korkeakouluihin. Edessä oli kuitenkin muutto Al-taille Kirovin kolhoosiin, kun isä Kalin ei suostunut liittymään vapaaehtoisesti kolhoosiin Ukrainassa. Musikaalinen ja erinomaisesti koulussa opiskellut Mihail pääsi jatkaamaan opintojaan Kiovan opettajakorkeakouluun ja menestyi hyvin. Vuorossa oli varusmiespalvelus puna-armeijan kiväärijoukoissa lähellä Sverdlovskia Keski-Uralilla.

Nuori opettaja oli vasta aloittanut ammatissaan, kun Altain sotilasesikunnasta tuli määräys lähteä Viipuriin kouluttamaan alokkaita. Mihailin Pravdasta lukema rajaselkaus sai julmat sodan rumentamat kasvot keväisessä Viipurissa 1940.

Seuraavana talvena koko rykmentti osallistui sotaharjoituksiin Summassa. Keväällä komppania sai kuul-la saksalaisten miehittäneen Norjan. Uhakuva paheni, kun Murmanskin alueen tiedustelu oli todennut Suomen Lapin suorastaan vilisevän saksalaissotilaita. Tapahtumat enteivät sotaa.

Sotavangiksi Viipurin läheisyydessä

Äänten jyly kuului pohjoisesta 25. kesäkuuta. Sen aiheuttajina olivat puna-armeijan ilmavoimat, jotka iskivät rajan takaisin suomalaisiin sotilaslentokenttiin. Hälytys toverit upseerit, Suomen fasistit ovat aloittaneet hyökkäyksen, huusi herätyksen komppanian poliitrukki. Koko sankaridivisioonaa alokkaineen oli saanut käskyn siirtyä puolustukseen Suomen vastaiselle rajalleen. Mihailin pataljoona jäi Viipurin suojaksi. Hyökkäyksen pysähdyttyä vääpeli Volkov totesi sankarirykmentin luhistumisen olevan lähellä. Suomalaiset saivat vastahyökkäyksellä lyötyä pataljoonan kahtia. Vihollinen siirsi hyökkäyksen painopisteen heidän puolustuslohkolleen. Tajuihinsa tultuaan Mihail kuuli suomalaisten sotilaiden puhetta: Täällä on haavoittunut upseeri, ammutaan se. Älä ammu, minä olen ihminen, Mihail huudahti moitteettomalla suomen kielellä. Suomalaisyyntyinen Henrik Korhonen oli opettanut Mihailille Ukrainassa opettajakorkeakoulun aikana salaa suomen kieltä. Se vaikutti Mihailin koko loppuelämään.

Sotakoirat katkaisivat karkumatkan

Vankia ei ammuta, vaan hänet vietään ensin joukkosidontapaikalle, sitten kenttäsairaalan kautta sotavankien kokoamisleirille Säkkipärvälle, sanoi suomalaisvärikki päät-

täväisesti sotilailleen. Mihail puettiin puhtaisiin neuvostoarmeijan kenttävaatteisiin. Hänen repeytynyt asetakkinsa sotilaspasseineen ja pois leikattuine sotilasvaroineen lojui Viipuriin johtavan maantien ojas-sa. Mihail kuuli ensimmäisen kerran sanan ryssä. Neuvostoluutnantti ajatteli, että hyökkäysmenestykseen ja Saksan aseiden voittoon uskovia suomalaisia ei pysäytä mikään suhteessa neuvostosotavankien arvottomaan kohteluun.

Sotavanki päätti karata heti, kun siihen tulee tilaisuus. Juri Volkov oli ainut sotilas, jonka Mihail tunsu suurella kokoamisleirillä. Asetoverit ilmoitautuivat metsätöihin. Olin siviilissä opettaja, mutta opin sotaväessä Uralilla puunkaaton, kertoi Mihail. Korsun ovi avattiin äkkiä ja juopunut vartija sanoi sotavangille: Sinä suomensieluinen metsuri, tulehan kaverisi kanssa keittämään nuotiolla teetä. Kazaani mielisteli vartijoita minkä osasi. Toverukset hioivat pakosuunnitelmaansa. Kun he olivat olleet jo kaksi viikkoa karkumatalla, kuului yhtäkkiä: Ruki verh! (kädet ylös) Kehotusta täydensivät sotakoirat, jotka olivat haistaneet karkulaisten piilopaikan. Asetoverit olivat väsyneitä ja peloissaan. He olivat varmoja siitä, että automatka päättyisi Viipurissa teloitukseen.

Turpeennostoa ja ojankai-vuuta Riitasensuon kurileirissä

Kämärän asemalla vartija haki vetä, leipää ja makkaralenkin aseman viereisestä kioskista ja kehotti syömään. Kuulustelussa kapteeni sanoi Mihailille, ette ole linjojen takana harhaileva neuvostosotilas, vaan sotavankileiristä karannut sotavanki. Herra kapteeni, emme karanneet toverini kanssa leiristä, vaan Tienhaaran metsätyömaalta, jonka vartijat juopottelivat ja uhkasivat ampua meidät. Tämä kaikki oli totta. Lieventävät asianhaarat saatan teitä kuulustelevalle luutnantin tietoon, sanoi kapteeni. Mihail kertasi karkumatkinsa päävaiheet, elämänsä tapahtumat, ammatinsa ja sotilasarvonsa kuulustelijalle.

Kenttäoikeus määräsi Mihailin toverinsa kanssa siirrettäväksi sotavankeusajaksi kurileiriin, jonne siirto tapahtuu välittömästi. Iltamyöhään vankeja täyteen ahdettu tavarajuna, jossa myös Mihail ja vääpeli Volkov matkasivat, saapui Savonlinnan Pääskylahden asemalle. Loppumatka oli surkeaa kinttopolkua rakennukselle, jota ympäröi kaksinkertainen piikkilanka. Sotakoiran haukunta tervehti tulijoita. Nostatte turvetta Riitasensuon Turve Oy:n käyttöön ja samalla kaivatte laskuotjaa, joka johtaa läheiseen

järveen, ilmoitti leirin komendantti. He kaivoivat loka-marraskuussa ojaa vailla talvivaatteita - puukengissä. Kosteissa parakeissa vaatteet eivät kuivuneet edes öisin. Sairastuvat täyttyivät, ensimmäiset kuolivat nälkään ja aliravitsemukseen. Leirin vartijat olivat suojeluskuntalaisia, joille sodan alkumenestys oli ollut unelmien täyttymys.

Soitto Kerimäen kirkkoherralle auttoi

Marraskuisena aamuna Juri Volkov ja neljä muuta vankia eivät jaksaneet lähteä töihin ankaran vatsakivun takia. Luutnantti komensi ”niskoittelevat” vangit parakkien eteen ja määräsi työhön kyvyttömät vangit välittömästi teloitettavaksi. Katsokaa herra luutnantti missä kunnossa minä ja neljä muuta miestä olemme, vetosi Volkov. Sinä mokoma räppäpeli olet lietsonut tämän kapinan, raivosi luutnantti ja kaivoi pistoolinsa esiin. Neljä muuta teloitettiin leirin ulkopuolella. Seuraava teloitus ”kapinan lietsonnasta” tapahtui joulukuun alussa. Sairaudesta ja nälästä puolikuollut viiden sotavangin ryhmä teloitettiin. Mihail oli epätoivoissaan, nälissään ja peiloissaan. Hei sinä mustatukka tule tänne, kutsui vartija Mihailia. Keittäjä sanoi sinun ymmärtävän ja puhuvan suomen kieltä. Lähdemme Kasken taloon siviilejä auttamaan. Kauris maalaistalo sijaitsee vain puolen kilometrin päässä leiristä pienen järven rannalla.

Ensin on vuorossa puiden pilkkominen ja saunan lämmitys. Sen jälkeen tuotte vangin kahville, määräili emäntä vartijaa. Sotavankisäännösten mukaan teidän ei saa puhella vangille eikä tarjota kahvia, sanoi iäkäs vartija. Schumannin sahan metsäherra kävi puunostossa ja valitti turvesuolla työskentelevän puolikuolleita vankeja, jotka eivät pysty juuri minkäänlaiseen työsuoritukseen, kertoi emäntä katsoen kysyvästi vartijaa. Mihail ei pelännyt mitään eikä ketään ja tajusi, että oli tilaisuus puhua suomea ja saada muutos leirin olosuhteisiin. Hyvä emäntä, te olette ainut pelastuksemme, muutoin kuolemme sairauksiin ja nälkään tai luutnantti teloitaa meidät kaikki. Vai sitä ne meille saakka kantautuneet yhteislaulukset ovat olleet. Kertokaa totuus, alikersantti. Valehteleeeko vanki vai onko tämä kaikki totta? Kaikki on totta, vastasi alikersantti. Soitan välittömästi Kerimäen kirkkoherralle, sanoi emäntä. On sinun ja mahdollisesti meidän molempien kuolema, jos sanallakaan hiiskut, mitä talossa tapahtui, suomalaissotilas uhkaili.

Elina Tala

Terrori ja sota

Historia on laaja aihe, sehän on selvää, se. Tästä syystä sellaisille henkilöille, jotka eivät tutki aihetta järjestelmällisesti, heille tarvitaan selkeitä rajapyykkeitä, ikään kuin peruskiviä, joiden varassa voidaan kertoa tarinoita. Kuten sana jo antaa ymmärtää, historia on tarinoiden kertomista. Vetävissä tarinoissa hyvä taistele pahaa vastaan. Aivan inhimilliset syyt johtavat siihen, että historia menettää kerrottaessa todenmukaisuutensa, koska hyvissä kertomuksissa asioita yksinkertaistetaan niin paljon.

Nimet kuten Napoleon, Bismarck ja Stalin herättävät välittömästi sarjan mielikuvia, ja mitä lähempänä kertojan aikaa ja sydäntä tarina tapahtuu, sitä väreilyneempää kuvan maalaaminen on. Tätä voisi kutsua leimaamiseksi, ja se korostuu, jos kertojalla sattuu olemaan voimakas tarve ajaa jotain päivänpoliittista asiaa. Esimerkiksi Mahatma Gandhille löytyy helposti myönteistä hyötykäyttöä, Stalin kelpaa kaikille mustamaalauksen välineeksi.

Porvarillisessa, ei-marxilaisessa historian kertomuksessa Robespierre ja Stalin ovat esimerkkejä poliittisesta terrorista, ja siksi he ovat yksiselitteisesti pahoja. Asiat näyttävät kuitenkin hyvin erilaisilta, kun vertaamme vallankumouksellista voimankäyttöä porvarilliseen voimankäyttöön. Ranskan vallankumouksen ensimmäinen vaihe oli porvarillinen (1789) ja toinen vaihe radikaali

(1793). Robespierre onnistui viemään kansainväliseltä orjakaupalta laillisen aseman. Ranskan porvariston vauraus perustui suurelta osin orjakauppaan, jota käytiin Bordeaux’sta käsin. Radikaalin vallankumouksen aloittaneet käsityöläiset ja artesaanit sekä heitä tukeva nuoriso lähetettiin Napoleonin johdolla loputtomiin sotiin, ja näin uhka porvaristolle poistettiin.

Neuvostoliitossa toimittiin toisin. Kiihkomielisten trotskilaisien vaikutusvalta eliminoitiin. Moskova valitsi rakentavan politiikan suhteessa demokraattiseen kapitalismiin. Stalin luopui sosiaalifasistinimikkeestä käyttämisestä ja ohjasi veljespuolueet länsimaisiin kansainrintamahallituksiin. Hänen johdolla Neuvostoliitto liittyi myös siirtomaamaitten hallitsemaan Kansojen liittoon. Juuri tämä maltillinen käytännöllisyys teki Stalinista vaarallisen. Tämä oli 1930-luvulla kiihtyneen järjestelmällisen

vääristelyn peruste.

Neuvostoliitto ei lähtenyt vallankumouksen jälkeen Napoleonin kaltaisiin sotaseikkailuihin. Ranskan vallankumouksellinen terrori oli uhrimäärältään vain murto-osa siitä, mihin Napoleonin sodat johtivat. Neuvostoliiton 1930-luvun ankaran kurin uhriluku oli vain murto-osa siitä, mitä sen viholliset aiheuttivat. Kun vallankumoukselliset ovat ankaria, heidän vihollisensa kutsuvat sitä kommunistien hirmuvallaksi. Kun porvarilliset valtiot järjestävät hyökkäysmielessä suur sotia, kutsutaan sitä isänmaallisuudeksi ja jalon velvollisuuden täyttämiseksi.

Myös Kiinassa onnistuttiin välttämään porvarillisen sotapolitiikan umpikuja. Yhdysvaltojen ja Ranskan vallankumoukset kulkivat syrjäpoluille loputtomiin sotiin, joita yhä käydään kaikilla mantereilla. Tästä kaikesta huolimatta, tai juuri näistä syistä, Suomi kuuluu länteen.

Napoleonista lisää:

<https://www.counterpunch.org/2021/05/07/napoleon-between-war-and-revolution/>

Tauno Auer
Helsinki 11.5.2021

Afganistanilaiset voittivat rauhan ja itsenäisyyden

Aamulehden toimittaja Matti Kuusela kertoo: ”20 uotta sitten olin Afganistanissa, kun pommit ja mediasota alkoivat. Oli tarkoitus raportoida siitä, kuinka läntinen maailma USA:n johdolla vapauttaa Afganistanin talebaneista ja luo maahan pysyvän demokratian. Kyse oli kaikesta muusta. Amerikkalaiset eivät voi vuoristossa talebaneille yhtään mitään. He jatkavat ylimielistä pommittamista, kyllä tuhoutuu ja tavallisia ihmisiä kuolee. Talebanit saavat uusia ystäviä, leirin päällikkö kertoi meille. Ensimmäisen jutun etusivun otsikko olikin: ”USA ei voi talebaneille mitään.” Miksi länneltä kesti 20 vuotta tajuuta se ja tuhota yksi ihmiskunnan hienoimmista kansakunnista ja kulttuureista? Media tuki yhtä historian järjettömintä ja raukkamaisinta sotaoperaatiota. Ennustin: ”100 vuoden kuluttua Afganistanin pommituksia pidetään ihmiskunnan historiassa yhtä häpeällisinä kuin natsien keskitysleirejä.” Siitä ei seurannut kehuja, vaan nuhtelu, urani ankarin, toteaa Kuusela.

Sodan lähtökohdat 1970-luvulla

Afganistanin kuningasvallan kaaduttua v. 1973 maa julistettiin tasavallaksi. Kilpailevat ryhmittymät jatkoivat valtakamppailua, joka muutamassa vuodessa kallistui Neuvostoliiton voimien hyväksi. Kylmän sodan asetelmien kiristyessä USA ryhtyi 1978 tukemaan radikaaleja islamisteja, jotka kapinoivat ”marxilaista” hallintoa ja ”länsimaisia aatteita” vastaan. Lopulta 1979 NL lähetti maahan sotavoimiaan. USA:n presidentin neuvonantaja **Zbigniew Brzezinski** kehui muistelmis-
saan, kuinka hän loi Neuvotoliitolle ”oman Vietnamin” aseistamalla ääri-islamilaisia jihadisteja, joista tunnetuimmaksi kohosi Osama bin Laden saudi-avustajineen. USA rahoitti ja aseisti Talebanin armeijan. Neuvostojoukot kohtasivat liian kovaa Talebanin vastarintaa, joten 1989 edessä oli vetäytyminen Afganistanista. Pakistanin tukema Taliban valta-

si 1990-luvulla pääosan maasta, viimeksi Iranin tukemat alueet lännessä. Maassa toimivista sotajoukoista suurin osa saattoi olla ulkomalaisia, suurimpana ryhmänä pakistanilaiset.

USA:n hyökkäys Afganistaniin 2001

Boris Jeltsinin vallankaappaus elokuussa 1991 sai USA:n johdon pohtimaan minne hyökätä nyt, kun Euroopassa asiat menivät heidän kannaltaan hyvin. Pommi-iskut 11.9.1991 pantiin Afganistanin syyksi, vaikka sillä ei ollut mitään tekemistä mer-
ten takana. Hallinnossa heräsi kysymys: Mihin hyökätään? Oli kaksi vaihtoehtoa. Kyse oli, missä järjestyksessä hyökätään, muita toimia ei paljon mietitty. Hallinnon ”uuskonservatiivit” kannattivat hyökkäystä Irakiin, koska sitä oli jo valmisteltu ja maassa oli öljyä. Päätäjät tiesivät, ettei Irakilla ollut tekemistä al-Qaidan iskujen kanssa, mutta se oli houkutteleva kohde. Vaihtoehto

oli Afganistan, jossa al-Qaidan koulutusleirit sijaitsivat. Kohde oli kuitenkin hankala – Talibanilla ei ollut yhteyttä terrori-iskuihin ulkomaille. Lopulta **George Bush** päätti hyökätä ensin Afganistaniin ja sitten Irakiin. USA pakotti Pakistanin luovuttamaan lentotukikohtia uhkaamalla muuten ”pommittaa maan takaisin kivikautteen”. Pakistan oli tukenut talibaneja ja al-Qaidaa, mutta suostui tukialueeksi. Afganistanissa oli myös paljon luonnonvaroja. Maan valtaus näytti huokealta ryöstösaaliiseen suhteutettuna. USA:n huomio suuntautui pian Irakiin, joka näytti paljon tärkeämmältä kohteelta. Sinne alkoi hyökkäys keväällä 2003.

Taleban ja ”terrorismi”, ihmisoikeuksien ja naisten sorto

Mediassa ja ministerien puheissa rauha ja itsenäisyys on pahinta, mitä voi tapahtua. Afagansitanin uusi hallinto sortaa naisia ja estää tyttöjen koulunkäyntiä – täysin riippumatta siitä, mitä Taleban tekee. Puhe talebaneista muistuttaa Jussi Halla-ahon pahimpia rasistisia vaaleita muslimista. Alla esimerkki USA:n nukkehallinnon ”lainsäädännöstä”: Ei seksiä miehelle, ei ruokaa vaimolle. Afganistanissa on astunut voimaan kiistelty, naisten asemaa huomattavasti heikentävä laki. Laki on julkaistu Afganistanin virallisessa lehdessä jo heinäkuussa 2009. Presidentti **Hamid Karzai** hyväksyi lain alunperin jo maaliskuussa, mutta palautti sen parlamentin käsiteltä-

väksi asiasta nousseen kohun vuoksi. Maan shiivähemmistöä koskevan lain mukaan aviomies voi esimerkiksi kieltäytyä antamasta ruokaa vaimolleen, jos tämä kieltäytyy seksistä. (IL 14.08.2009) Taleban-liike arvosteli tätä ja muitakin naisia sortavia miehitysajan lakeja. Sodan loppuminen on naisten, miesten, lasten ja vanhusten asemaa parantava toimi. Rehellisyys voi olla vaaraksi. Saksan liittopresidentti **Horst Köhler** totesi: ”Saksan sotavoimia voidaan käyttää maan rajojen ulkopuolella myös Saksan taloudellisten etujen, raaka-aine- ja energiahuollon turvaamiseksi.” Totuudenpuhuja Kohler joutui eroamaan.

Suomi sotaa käyvä maa

UPIn johtajan **Charly Salenius-Pasternakin** mukaan Suomi lähti mukaan solidaarisuudesta USA:ta kohtaan Yhteensä parituhatta Suomen sotilasta sai myös tuntumaa Naton oikeaan sotaan – ei vain räkäpäiden paukutteluun tai laukauslaukaus-huuteluun. Sodassa kuoli 2 suomalaissoturia. ”Valtionjohto piti tärkeänä, että USA näkisi meidät luotettava kumppanina”. ”Afganistan palautti Puolustusvoimille tuntuman sotaan”, totesi Hessari 30.5.2021

Salenius-Pasternak ehdottaa selvitystä Suomen osallistumisesta Afganistanin-operaatioihin. Pitää pohtia, miksi Afganistaniin aikanaan mentiin, mitä siellä haluttiin saada aikaan ja kuinka hyvin nuo tavoitteet toteutuivat.

Minusta pitäisi myös selvittää syyllistyvätkö pääministeri **Lipponen**, ulkoministeri **Tuomioja**, armeijan ylipäällikkö **Halonen** ja puolustusministeri **Enestam** rikokseen

lähettäessään sotilaita USA:n Naton hyökkäyksen tueksi. Myös Kiina on esittänyt sotasyölyllisten asettamista vastuuseen rikoksistaan.

Afganistanin loppulasku on noin miljardi euroa

Väitöskirjaa Suomen ”kehitysavusta” Afganistaniin tekevä Ilona Kuusi on laskenut, että Suomi on käyttänyt Afganistanissa lähes miljardin ministeriöiden rahoja. Kansainvälisten arvioiden mukaan Afganistaniin lähetetyistä varoista korruptioon päätyy 30-40 %””Valvonta on ongelma, koska siinä käytetään nykyisin täysin paikallista työvoimaa. ”Korruptiota voi olla vaikea todistaa, mutta uskon, että noin 1/3 rahoista on kadonnut korruptioon.”.

Humanitaarinen kriisi

Sota, ilmasto ja nukkehallituksen korruptio on aiheuttanut vakavan kriisin. Maa kärsii kuivuudesta ja maapinnan eroosiosta, ja juomaveden puute on ainainen ongelma. Sota on aiheuttanut suurten maa-alueiden tuhoutumisen viljelykelvottomaksi. Lähes puolet maan asukkaista, 18,4 miljoonaa tarvitsee humanitaarista apua. Unikon viljely on yli kaksinkertaistunut vuoden 2001 jälkeen ja Afganistan on maailman suurin oopiumin tuottaja. Köyhä talonpoika ansaitsee monta kertaa enemmän oopiumiunikon kuin viljan viljelijänä. USA:n ”ansio” Afganistanissa on ooppiumtuotannon kasvu maailman ykköstuottajaksi. Taliban ilmoitti estävänsä huumeiden viljelyn ja viennin, joten avun-
tarve maanviljelijälle lisääntyy.

Juhani Tanski Kuopio

Ulosoton suojaosuus takuueläkkeen tasolle

Sanna Marinin hallituksella on mahdollisuus 75 prosentin työllisyysasteeseen vuonna 2023. Huhti-toukokuun 2020 työllisyyden rajun pudotuksen jälkeen työllisyys nousi kesäkuun 2021 työllisyyssharpauksessa lähelle edellistä huippua. Polarisoituneessa tilanteessa pitkäaikaistyöttömyys on jatkanut kasvuaan finanssikriisin jälkeistäänkin voimakkaammin. Kesäkuun 2021 työllisyyslukuun 75 prosentin työllisyysasteesta puuttuu 90 000 työllistä. Valtiovarainministeriön keväisen talousennusteen mukaan työllisyysaste vuonna 2023 olisi 73,2 prosenttia. Talouskasvu- ja työllisyyskehityksen paraneminen toisivat työpaikkoja kolmanneksen lisätarpeesta.

Seuraavassa ennusteessa VM tulee tarkistamaan lukuja ylöspäin. Siten vaikka nousuvauhti taittuisi, päätöseräisesti tarvittaisiin lisäyksiä 40 000 – 60 000. Päätöseräiset toimet voivat olla esimerkiksi: Lisätään työllistämisen tukia ja palkkatukia 20 000 – 30 000 työlliselle. Tämä vastaa vuositasolla 200 – 300 miljoonan euron liäystä. Tämä kohdistettaisiin yli kolme kuukautta työttömänä olleisiin nuoriin ja pitkäaikaistyöttömyyden ehkäisyyn ja katkaisuun. Vastineeksi tulee lisää verotuloja ja säästöä työttömyysturvaan. Pitkällä aikavälillä syrjäytymisen vähentyessä julkisen velka ei tästä lisääntyisi.

Mahdollistettaisiin nykyistä laajemmin lyhyemmät työajat 30 000:lle pienten lasten vanhemmalle, opiskelun ohella tai lomilla opiskelijoille, jotka eivät ole työssä, ja 50 tai 55 vuotta täyttäneille, jotka eivät ole työssä sekä työttömille ja osatyökykyisille.

Lisätään henkilöstöä työvoimapaalveluihin. Tällä varmistettaisiin samalla onnistumista, kun työvoimapaalveluita siirretään kun-
nille. Tavoite olisi, että saataisiin täytettyä 5 000 työpaikkaa enem-

män kuin muutoin.

Akuutein toimenpide olisi ulosoton suojaosuuden nosto hallitusohjelman mukaisesti takuueläkkeen tasolle. Nosto olisi 681,3 eurosta kuukaudesta 837,59 euroon nykyisellään ja takuueläkkeen noustessa vastaavasti tätä suuremmaksi vuonna 2022 indeksikorotukset huomioon ottaen 850 euroon ja jatkossa edelleen 900 euroon. Se, että työtulon lisäyksestä otetaan 90 prosenttia veroilla, ulosotolla ja sosiaalietuja laskemalla on kärkevin kannustinongelma, jolla vaikeutetaan työn vastaanottamista. Nostamiselle on hallitusohjelman ja siten hallitukseen kuuluvien eduskuntaryhmien tuki sekä kaikkien eduskunnan oppositioryhmien tuki.

Ulosoton suojaosuuden nostaminen edellyttää määrärahan lisäämistä valtion budjettiin. 900 euron taso edellyttäisi 25 miljoonaa euroa, 850 euroa jonkin verran vähemmän. Tämä ei lisää valtion velkaa, koska lisätyö lisää verotuloja ja tuo säästöä työttömyysturvaan. Jo 2 500 työllisen lisäys toisi 50 miljoonan euron välittömän hyödyn julkiseen talouteen, koska työttömyyden kustannukset verotulomenetyksinä ja työttömyystur-

vana ovat keskimäärin 20 000 euroa työtöntä kohden verrattuna siihen, että työtön olisi työssä. Ulosoton suojaosuuden nostaminen rahoittaa itsensä verotulolisäyksen ja sosiaaliturvan vähenemisen kautta. Tämän lisäksi harmaa talous vähenee, kun työn vastaanottaminen tulee kannattavammaksi ja verotulot kasvavat tästä.

Näissä toimissa on yhteismäärä 60 000 – 70 000 henkilöä, joten vaikka vain osa saataisiin toteutettua, 75 prosentin työllisyysaste tulisi mahdolliseksi. Järkevä etenemisstrategia on tehdä budjettiriihessä olennainen osa päätöksiä siten, että toimia saadaan liikkeelle vuoden 2022 alussa ja jo aiemmin. Toimia on mahdollista täydentää myöhemmin niin, että lisätoimia saadaan liikkeelle vuoden 2022 mittaan ja heti vuoden 2023 alussa.

Keskeistä on irtautua linjauksesta, jossa pitkäaikaistyöttömyyden uhatessa tai jatkuessa työttömyysturvaa leikataan perusteluna kannustaminen. Se johtaa työttömyysturvan heikentymiseen sen lisäksi, että tulotaso alenee muutenkin sitä enemmän, mitä kauemmin työttömyys kestää. Tulee sisäistää, että perussyy pitkäaikaistyöttömyydessä on työn saannin vaikeutuminen.

Pekka Tiainen VTT Ministeriöiden asiantuntija 1978-2019

Kirjoitus julkaistu Keski-Suomalaisessa 14.8.2021

Avoimia työpaikkoja kaikille?

Avoimia työpaikkoja sanotaan olevan nyt enemmän kuin koskaan. EK-leiri ja sen vedossa jo muutkin itkevät työvoimapulasta. Avoimiin paikkoihin kun ei saada hakijoita. Koko maan lupaava talouskasvu uhkaa romuttua laiskoihin työttömiin.

TE-palvelujen avoimet työpaikat ovat tietenkin vain osa kaikista avoimista työpaikoista, mutta niistäkin saa kuvan siitä, mistä on kysymys. Kaikkiaan avoimia työpaikkoja te-palvelussa on (3.9.2021) 30845. Kokoaikaisiin, toistaiseksi voimassaoleviin palkkatyösuhteisiin etsitään 10949 työläistä. Noin 2/3 työpaikoista on osa-aikaisia, määräaikaisia, provisiopalkkaisia, yrittäjiä, vuokratyöpaikkoja (myös nollatuntisopimuksella) tai oppisopimuspaikkoja. Jälkimmäisiä lukuun ottamatta sellaisia, joiden palkalla toimeentulo ei ole mitenkään taattu. Eikä sillä useimmiten tulekaan toimeen vaan eläkkeeseen on haettava sosiaaliturvaa. Noihin kokoaikaisiin työpaikkoihin löytyy varmasti tekijänsä. Asian havainnollistamiseksi todettakoon, että heinäkuussa työttömiä työnhakijoita oli TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan 322 600 ja kaikkiaan työnhakijoita palveluissa oli 626 200.

Yksityisen sektorin kauhein työvoimapula on kuulemma kaupassa ja kapakassa. Ravintoiloita on pitänyt jo sulkea, kun ei saada työläisiä. Kumpikaan ala ei toimi ilman ammattitaitoista työvoimaa. Sitä kuitenkin on työttömänä runsain joukoin. Työmarkkinoilla puute ei olekaan tarjonnasta vaan kysynnästä. Työläisen on tultava toimeen palkallaan, tukena ei ole

pääomatuloja. Kapakoitsijoiden ja kaupan konttoreiden laskutikkujen pitäisi tämä yksinkertainen asia ymmärtää. Vähäisillä osa-aikatunneilla ja nollatuntisopimuksilla ei elä, vaikka tuntipalkka olisikin tes: (anteeksi kirošana) mukainen, minimi tuki. Siispä moni toteaa, että tyhjän saa pyytämättäkin ja joku vaihtaa alaa, maata tai statustaan vaikka opiskelijaksi. Kokomustan haukkumien liian korkeiden työttömyyskorvausten kanssa tällä ei ole mitään tekemistä. Niiden leikkaaminen ei tuo yhtään uutta työpaikkaa eikä yhtään uutta työnhakijaa noihin alipalkattuihin työtehtäviin.

EK:n ja sen poliittisen siiven kokomustan sekä näiden hallitseman median ratkaisu luotuun mantraan työvoimapulasta on työperäinen maahanmuutto. Suomennettuna termi tarkoittaa ulkomaista halpatyövoimaa, jolla poljetaan palkkatasoa ja työehtoja vielä nykyistäkin alemmaksi ja huonommaksi. Se ei ratkaise työmarkkinoiden rakenteellista ongelmaa, joka on palkalla toimeentulo.

Työnostajat, toimikaapa nyt jumalanne, markkinatalouden, oppien mukaisesti ja ostakaa markkinoilta työvoimaa sitä tarjotulla hinnalla. Saatatte yllättyä tarjonnasta.

Veli-Matti Hurskainen/Fb

Historiallisen materialismin perusteista (7/1)

KÄ:n numerosta 5/19 olemme julkaisseet artikkelisarjaa, joka muodostaa pohjan aineistoksi historiallisen materialismin perusteiden opiskeluun. Kirjoitukset perustuvat Kommunistien liiton ja DSL:n "Marxilaisen pyhäkoulun ja -lauantaitiimin alustuksiin." KÄ5/19 ingressissä sanoimme työväenliikkeen hajaannuksen yhdeksi perussyiksi, että meiltä puuttuu yhtenäinen suuntaa luova tieteellinen maailmankatsomus. Marxilaista maailmankatsomusta ei ole päivitetty vastaamaan tieteen uusiin saavutuksiin. KÄ 3/18 artikkelissa "On palattava Marxiin ja Leniniin" torjuimme väitteet, että materialistinen historiankäsitys olisi marxilaisuudelle vieras näkökanta. Tarvitsemme dialektisen- ja historiallisen materialismin opintoaineiston, jossa huomioidaan tieteen saavutukset ja osoitetaan tieteellisen maailmankatsomuksen merkitys työkansalle. Nyt olemme julkaisseet luonnokset historiallisen materialismin perusteiden kuu-teen (6) ensimmäiseen lukuun. Oheinen kirjoitus on kapitalistista yhteiskuntamuodostumaa käsittelevän 7. luvun ensimmäinen osa: kapitalistisen tavaratuotannon perusteet ja kapitalismin muotoutuminen. KÄ:n seuraavassa numerossa 5/2021 käsittelemme kapitalismin Imperialistista-, globaalia- ja uusliberalistista vaihetta.

7. Kapitalistinen tuotantotapa [osa 1]

7.1 Feodalismin rappio ja kapitalististen tuotanto-suhteiden syntyminen

Feodalistisen yhteiskunnan sisällä käytiin lukuisia talonpoikaissotia, joihin talonpojat ryhtyivät feodalistisen sorron vastustamiseksi. Porvaristo muodostui jo varhain feodalismin sisällä valtaa tavoittelevaksi luokaksi. Tuotantovoimien määrällinen kehitys merkitsi sitä, että ensin käsityöläiset erosivat omaksi ryhmäkseen. Tämän jälkeen käsityöläiset kaupan ja käsityötuotannon kasvun seurauksena vaativat ja saivat riippumattomuuden feodaalisista rajoituksista ja saattoivat harjoittaa itsenäisesti ammattiaan. Tuotannon muuttuessa teollisuusmaiseksi manufaktuuri- ja tuotantotavaksi porvaristo tuki kuninkaan keskusvallan kasvua. Porvaristo myös tuki merkantilistista talouspolitiikkaa, jossa suositettiin oman maan tuotannon kehittämistä ja asetettiin esteitä tavaroiden tuonnille. Tämän politiikan tuloksena syntyivät kansallisvaltiot. Porvaristo osallistui politiikkaan, joka tuki näitä päämääriä ja porvaristo myös tuki sotia näiden tavoitteiden saavuttamiseksi. Poliittikkansa tuoksi porvaristo usein sai myös maaorjatalonpoikaiston, joka taisteli porvariston puolella.

7.2 Tavaratuotanto ja arvolaki

Tuotantovoimien kehitys feodalistisen yhteiskunnan sisällä johti ennen kaikkea porvariston ja käsityöläisten johtaman tavaratuotannon kehitykseen, jossa feodalistisella tuotantotavalla ei ollut osuutta. Tavara on markkinoilla myytäväksi tarkoitettu tuote. Tavaratuotannon kehittyessä yhteiskunnassa feodaaliaatelisto piti kuitenkin kiinni vallastaan. Feodalistiset tuotantosuhteet kävivät lopuksi niin suureksi tuotantovoimien kehityksen esteeksi, että kapitalisti-

luokka (porvaristo) syrjäytti kokonaan feodaalit vallasta.

Sen, miten feodalistiset tuotantosuhteet muuttuivat tuotantovoimien kehityksen esteeksi, selvitti Marx pääomassaan. Siinä vaiheessa, kun tuotteita alettiin joukkomitassa tuottaa tavaraksi myyntiä varten, kun kapitalistit perustivat suuria manufaktuureja sekä koneellisia tehtaita ja siirryttiin tavaratalouteen, sai yhteiskunnassa ns. arvolaki yhä suuremman merkityksen. Tavara on myytäväksi tarkoitettu tuote ja Marx toteaa selvittämässään arvolaissa, että tavaran arvo (hinta) markkinoilla määräytyy sen mukaan, miten paljon sen tuottamiseen käytetään keskimäärin työtä. Nyt sellainen kapitalisti, joka kykenee tuottamaan tavaran myyntiin pienemmällä työajalla ja pienemmin kustannuksin, kuin mihin muut tuottajat sillä hetkellä keskimäärin kykenevät, saa tuotteestaan myydessään sillä hetkellä vallitsevalla hinnalla enemmän voittoa, kuin muut tuottajat. Ylimääräistä voittoa kapitalisti saa niin pitkään, kunnes muutkin kapitalistit omaksuvat samat menetelmät tuotannossa. Näin arvolaki johtaa kapitalistien keskinäiseen kilpailuun, joka muodostuu kapitalistisen tuotannon keskeiseksi laiksi. Tämä tavaran arvoon perustuva kilpailu edellyttää kuitenkin, että kapitalistien tulee voida käydä "vapaasti" kauppaa ja keskinäistä kilpailua. Tällaisen kilpailun vallitessa myös työntekijän, joka kapitalistisessa tuotantolaitoksessa tekee työtä, on oltava täysin vapaa liikkumaan ja menemään minne haluaa, että kapitalisti voi aina halutessaan palkata työvoimaa mahdollisimman halvalla.

Kapitalistisessa kilpailutaloudessa työvoima muuttuu tavaraksi. Feodalistisessa yhteiskunnassa ihminen oli sidottu maahan, eikä voinut liikkua oman tahtonsa mu-

kaan. Näin kilpailua ja samalla tuotantovoimien kehitystä rajoittivat feodalistiset tuotantosuhteet. Tämän vuoksi kapitalistinen teollisuus ei voinut kehittyä, ellei feodaalisia rajoituksia purettu.

Aiemmin porvarien tavoitteet olivat johtaneet suurten kansallisvaltioiden syntymiseen. Lopputuloksena porvarillinen vallankumous johti koko feodaalilaitoksen romuttamiseen ja maaorjuuden lakkauttamiseen ja feodaalisten etuoikeuksien mitätöimiseen ja kapitalistisen yhteiskunnan muodostamiseen. Näissä porvarillisissa vallankumouksissa kapitalistiluokkaa auttoivat ennen kaikkea maattomat feodaalitalonpojat sekä kaupunkien tehdastyöläiset. Näin kapitalismi oli laadullinen muutos siinä tuotantovoimien ja tuotantosuhteiden määrällisessä kehityksessä, joka tapahtui feodaalisen tuotantotavan sisällä. Kapitalistinen tuotantotapa syntyi ratkaisuna niihin ristiriitoihin, joihin feodaaliyhteiskunta määrällisen kehityksen myötä yhä enenevässä määrin törmäsi.

7.3 Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset

Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset ovat: **(1)** Riittävän suuri määrä henkilökohtaisesta riippuvuudesta ja tuotantovälineistä vapaita työläisiä; **(2)** Riittävän suuret rahapääomat keskittyneinä suurten tuotantolaitosten perustamista varten; ja **(3)** Riittävän laajat markkinat tavaran myyntiä varten. Nämä edellytykset syntyivät feodaalisen tuotantotavan sisällä. Tätä prosessia Marx kutsuu alkuperäiseksi kasautumiseksi.

Kapitalistisen tuotantotavan edellytykset syntyivät ensiksi Italiassa. Maaorjuus lakkautettiin, talonpojat vapautettiin feodaalisesta riippuvuudesta ja samalla tärkeimmistä tuotantovälineistä, maasta. Maansa menettäneet talonpojat olivat pakotettuja siirtymään kaupunkiin ja muodostivat runsaslukuisen proletariaatin. Samaan aikaan käytiin laajaa kansainvälistä kauppaa. Nämä seikat vaikuttivat manufaktuuri- ja tuotantotavaksi kehittyneen 1300-luvulta lähtien. Italian tuotanto kuitenkin taantui kauppareittien siirryttyä Välimereltä Atlantille.

Kapitalismin kehitys puhtaimmassa muodossa näkyy Englannin historiassa. Palkkatyöläisiä alettiin käyttää jo 1200- ja 1300-luvulla, mutta pääosin maataloudessa. Palkkatyöläisten joukon muodostivat vapautetuista maaorjista ja omaisuutensa menettäneistä, aiemmin itsenäisistä talonpojista. Palkkatyöläisten osuus kasvoi jatkuvasti ja lisääntyi erityisesti 1300-luvulla maaorjuuden häviämisen jälkeen.

Itsenäiset talonpojat olivat kuitenkin vallitsevana Englannissa, mikä merkitsi sitä, että manufaktuuri- ja tuotantotavaksi kehittyneen 1300-luvulta lähtien. Italian tuotanto kuitenkin taantui kauppareittien siirryttyä Välimereltä Atlantille.

Ulkomaan markkinat laajenivat ja vallitsevasta tilanteesta muodostui kehityksen jarru. Pääomien kasautuminen ja vapaan palkkatyöväestön muodostuminen oli liian hidasta tuotantovoimien tarpeisiin. Porvaristo korjasi tilanteen anastamalla pientuottajien tuotantovälineet väkivalloin keskittäen ne

porvariston haltuun pääomaksi.

Alkuperäinen kasaantuminen on tapahtunut kaikkialla varsin häikäilemättömällä tavalla. Pientuottajat on erotettu tuotantovälineistään ja tuotantovälineet on keskitetty harvojen käsiin pääomaksi. Tämä vaihe edeltää kaikkialla varsinaista kapitalistista riistoa ja kasaantumista. Alkuperäinen kasaantuminen muodostaa kapitalistisen tuotantotavan esihistorian. (Ks. lisätietoja Marxin Pääoma osa I.)

7.4 Vapaan proletariaatin luominen

Kuten todettiin, Englannissa väestö oli pääosin itsenäisiä viljelijöitä vielä 1400-luvulla. Vuosisadan loppupuolella palkkatyöläisten määrä alkoi kasvaa ja heidän asemansa heikentyä työvoiman tarjonnan lisääntyessä.

Ensimmäinen suuri palkkatyöläisten lisäys tapahtui, kun lääninherrojen palveluskunnat hajoettiin tavaroiden vaihdon lisääntyessä. Enää ei ollut tarvetta suurilukuiselle palveluskunnalle. Tämän jälkeen alkoi talonpoikien maiden anastaminen jatkuen 1800-luvun alkupuolelle saakka. Alkuvaiheelle tälle kehitykselle oli Flanderin villamanufaktuuri- ja tuotantotavaksi kehittyneen 1300-luvulta lähtien. Italian tuotanto kuitenkin taantui kauppareittien siirryttyä Välimereltä Atlantille.

Toinen vaihe talonpoikiston pakkoluovuttamisessa tapahtui 1500-luvulla uskonpuhdistuksen ja sitä seuranneen kirkon omaisuuden varastamisen yhteydessä. Noin kolmannes maasta kuului kirkolle ja luostareille. Uskonpuhdistuksen aikana kirkolta anastetut maat luovutettiin ja myytiin pilkkahinnalla kehnottelijoille ja kuninkaan suosikeille ja kapitalistisille maanvuokraajille. Maita perinnöllisen käyttöoikeuden nojalla viljelleet talonpojat häädettiin.

1600-luvun jälkipuoliskolla Stuartien valtaan paluun ja ns. mainion vallankumouksen myötä feodaalinen maanomistus-oikeus muutettiin yksityisomistusoikeudeksi, mikä mahdollisti maan vapaan oston ja myynnin ja purki maahan liittyneet rasitukset. Myös tämän myötä proletariaatti lisääntyi.

Vuosina 1750-1810 säädettiin parlamentissa yli 2900 lakia yhteismaiden aitauksesta, minkä johdosta vielä talonpoikain käytössä olleet maat liitettiin suurtiloihin. 1800-luvulla toimeenpantiin vielä maatilojen "puhdistus", jossa suurtilojen liepeillä asuneiden pientalonpoikien maat liitettiin suurtiloihin. Näiden toimenpiteiden myötä itsenäinen talonpoikaisto oli lopullisesti tuhottu ja kehittyvälle teollisuudelle oli tarjolla runsaasti edullista työvoimaa.

Alkuperäisellä kasaantumisella Marx tarkoitti niitä keinoja, joilla kapitalistiseen tuotantoon hankittiin alkuun pääomia ja työvoimaa. Keskeisiä keinoja olivat siirtomaiden ryöstö, orjakauppa, merirosvous sekä talonpoikien maiden ryöstö yms. 400 vuoden aikana Amerikan mantereelle laivattiin Afrikasta 12 miljoonaa orjaa. Kuva: Orjuuden muistomerkki Senegalissa.

Kuten aiemmin todettiin, samankaltainen kehitys toteutui monissa muissakin maissa. Suomessa suurteollisuus alkoi kehittyä voimakkaasti vasta 1800-luvun loppupuolella. Maatalouden kehitystaso oli alhainen ja maaseudulla oli jo tuolloin paljon suhteellista liikkaväestöä. Liikkaväestön lisääntymistä rajoittivat uusien torppien perustaminen sekä kaupunkiin muuttota palkollislainsäädäntö. Nuoresta väestöstä kuitenkin 1850-luvulta lähtien.

1860-luvun katovuodet ajoivat liikkeelle maaseudun tilantona väestöä ja talonpoikiakin. Samaan aikaan nouseva metsäteollisuus käytti hyväkseen talonpoikien tietämättömyyttä ja sai haltuunsa puoli-ilmaiseksi metsät ja usein koko tilan. Myös tavaran vaihdon kehittyminen teki työttömäksi itsenäisiä talonpoikia. Tuotteita voitiin ostaa vain rahalla eikä sen saaminen ollut helppoa. Myöskin verojen maksu kävi usein ylivoimaiseksi. Samalla viinan kotipolito, joka oli merkittävä tulonlähde maaseudulla, kiellettiin 1866. Tämä kehitys lisäsi tilojen siirtymistä tukkiyhtiöiden haltuun. Savossa ja Pohjois-Karjalassa kaskiviljelyn vaihtuminen peltoviljelykseen karkotti runsaasti maatonta väestöä teollisuusseuduille.

Tällä tavalla muodostui kaikkialla kapitalistisen suurteollisuuden tarvitsema palkkatyöläisten luokka etupäässä talonpoikien tuotantovälineiden pakkoluovuttamisen kautta. Itsenäisyytensä menettäneet talonpojat ja käsityöläiset eivät kuitenkaan alistuneet kapitalistiseen riistoon ja työkuuriin vapaaehtoisesti.

Yhteiskunta opetti työväestön työkuuriin säätämällä lainsäädäntöä kuten irtolaislakeja, joiden avulla työläiset pakotettiin työhön kapitalistisiin manufaktuureihin huonoilla työehdoilla. Irtolaislainsäädännön nojalla teloitettiin esimerkiksi Englannissa vuosina 1509-1547 72 000 henkilöä.

Työvoiman tarjonta oli kapitalistisen tuotannon alkupuolella vähäistä kysyntään nähden ja tuotantoa voitiin laajentaa huonon koneellistamisasteen vuoksi vain työläisten määrää lisäämällä. Tämä johti aika-ajoin työpalkan kohoamiseen. Vapaan työväestön määrän lisääntyessä tilanne muuttui. Ryhdyttiin säätämään lakeja, joilla pidennettiin työpäivää ja alennettiin työpalkkaa. Esim. Englannissa määrättiin vuosina 1349 ja 1360

Feodalistisessa yhteiskunnassa syntyi "kapitalismin airueina" talonpoikaissotia maaorjuutta ja feodalistista sortoa vastaan. Ranskassa käytiin 16. vuosisadalla "Jacquerie"-sotaa. Englannissa puhkesi 14. vuosisadalla Wat Tylerin kapina. Saksassa käytiin 16. vuosisadalla Thomas Munzerin johtama talonpoikaissota. Venäjällä käytiin 17. vuosisadalla mm. Stepan Razinin johtama sota, jossa pyrittiin maaorjuuden lakkauttamiseen. Myös Ruotsissa Suomen alueella käytiin oma talonpoikaissota, Nuijasota. Kuva: Vasili Surikovin näkemys Stepan Razinista.

Historiallisen materialismin perusteista (7/1)

säädettyillä laeilla korkein työpalkka, jonka ylittämisestä rangaistiin palkan maksajaa mutta eritoten palkan saajaa. 1500-luvulta lähtien rahan arvo aleni nopeasti, mikä huononsi työläisten asemaa entisestään.

Samaan aikaan käytiin taistelua työläisten "salaliittoutumista" vastaan. Taistelua perusteltiin "työn vapauden" turvaamisella. Näin tapahtui siis alkuperäisen kasautumisen ensimmäinen puoli.

7.5 Kapitalismin synty

Englannin maaseudulle oli muodostunut kapitalistinen maanvuokraajien luokka. Löytöretkiä seurannut jalometallien hinnan lasku oli heille suotuisaa, sillä maataloustuotteiden hinnat kohosivat nopeasti rahan arvon aletessa ja työpalkkojen pysyessä lähes entisinä. Pitkäaikaisen vuokrasopimusten vuoksi maan hinta ei kohonnut vastaavasti. Tämä lisäsi maanvuokraajien voittoja ja pääomien kasautumista heidän käsiinsä.

Pääomien kasautuminen tapahtui paljon nopeammin teollisuuskapitalisteille. Teollisuusporvaristo hyödynsi kasautumisessa siirtomaiden ryöstöä, kauppasotia, valtionlainoja sekä verotus- ja suojatullijärjestelmiä.

Siirtomaiden ryöstöä harjoitettiin monessa muodossa. Ensimmäisessä vaiheessa valloitetujen alueiden väestöltä varastettiin sen hallussa olleet rikkaudet. Toisessa vaiheessa alkuperäisväestö pakotettiin orjatyöhön mm. kaivoksiin. Esimerkiksi espanjalaiset tapoivat lyhyessä ajassa 10-15 miljoonaa intiaania. Tällä tavoin saadut pääomat virtasivat Eurooppaan ja niillä perustettiin uusia kapitalistisia tuotantolaitoksia.

Valtavia pääomia saavutettiin myös siirtomaakaupalla. Suoranai-

Tällä aukealla keskustellaan marxilaisesta yhteiskuntateoriasta. Historiallisen materialismin osalta kehitämme ja testaamme tulevan opintomateriaalin sisältöä. Kritisoiakaa, kommentoiakaa ja kirjoittakaa.

MITÄ ON JA MITEN VOISI OLLA?

Eri foorumeissa on käyty jonkin verran keskustelua siitä, mitä pitäisi nykytilanteessa tehdä, jotta saataisiin elinympäristön tuhoon johtava, kapitalismiin pohjautuva tie siirrettyä uudelle kehitysteelle, kohti suunnitelmallista sosialismia. Tilanne muutokseen ei tule olemaan helppo. Vielä tänään pätee Marxin elämäkerran kirjoittajien - Boris Nikolaevskin ja Otto Maenchen-Helfen - toteamus: "tuhansista sosialisteista ehkä vain yksi on lukenut taloustieteellisen teoksen Marxilta ja tuhansista antimarxilaisista ei yksikään ole lukenut Marxia".

Politiikka merkitsee yhteisten asioiden hoitamista, joten sen luulisi kiinnostavan kaikkia. Poliitikasta ei pääse eroon vastustamalla politiikkaa. Mistä sitten johtuu esim. vähäinen äänestysprosentti? Vaikea varmalta kädeltä sanoa, mutta ainakin se on osoitus siitä, että osa kansalaisista on vieraantunut järjestelmästä, jonka alaisuudessa tahtoon tai tahottomattaan joutuu elämään. Tämä on mielestäni huolestuttava kehityssuunta. Muutoksia ei tule tapahtumaan hankalalla passiivisuudella ellei peräti apatialla tai turruttamalla itsensä alkoholiin tai muihin huumeisiin, joiden ylenmääräinen käyttö on usein jonkinlaista pakoa todellisuudesta, joka koetaan jossain määrin epätydyttäväksi.

Hallitsevana luokkana porva-

seen ryöstöön perustuva kauppa ylsi usein 400 % voittoon eivätkä 2000 % voitotkaan olleet harvinaisia. Yksi tärkeimmistä alkuperäisen kasautumisen menetelmistä oli orjakauppa. Kauppasodat olivat myös oleellinen osa alkuperäistä kasautumista. Kauppasodissa Englanti saavutti voiton ja yksinoikeuden siirtomaiden ryöstämiseen.

Kolmas raharikkkauksien lähde oli valtionlainojen liikkeelle laskeminen. Koronkiskurit antoivat valtiolle lainoja, joilla valtio piti yllä valtiokoneistoa. Korkojen maksamiseksi valtio harjoitti pääosin työläisten ja pientuottajien verotusta. Esimerkiksi Englannin valtionvelka kasvoi vuosina 1697-1815 21 miljoonasta 800 miljoonaan puntaan.

Suojatullien avulla turvattiin oman maan teollisuus muiden maiden kilpailulta. Tämä mahdollisti sille korkeammat hinnat kotimaan markkinoilla ja usein myös ulkomaiden markkinoilla vientipalkkioiden avulla. Työläiset maksoivat kapitalistien voitot ylihintaisina kulutustarvikkeina ja veroina, joilla vientipalkkiot rahoitettiin.

Suomessa pääomien alkuperäinen kasautuminen tapahtui myöhemmin. Tietämättömiltä talonpojilta ostettiin puuta pilkka-hinnalla. Nälkävuosien aikana Ahlström ja muut puutavarakauppiat rikastuivat vaihtamalla puutavaraa ulkomailta tuotuun viljaan. Myös valtionapu oli tärkeässä osassa. Se ilmeni teollisuuden avustuksina, verohelpotuksina ja työläisten riistovapauden myöntämisenä (esim. 14-17 tuntinen työpäivä). Valtiolla on ollut kaikissa maissa suuri merkitys alkuperäisessä kasautumisessa. Se on osallistunut tavalla tai toisella tuotantovälineiden riistämiseen pieniltä tavarantottajilta ja avustanut porvaristoa pääomien kasautumisessa.

7.6 Kapitalistisen tuotantotavan alkua

Kapitalistisen tuotantotavan synnyn perussy syy oli kiihtyvällä vauhdilla tapahtuva tuotantovoimien kasvu. Eri-tyinen merkitys oli raudan sulatuksessa ja käsittelyssä tapahtuneella edistyksellä. 1200-luvulla opit-

tiin rakentamaan parempia uuneja, joilla hyötysuhdetta voitiin kasvattaa. 1300-luvulla malmin sisältämästä raudasta saatiin irti jo 40 %. 1400-luvulla opittiin raudan valaminen samoin kuin keksittiin vesivoimalla käyvä väkivasara, langanvetopenkki ja valssauslaitteet

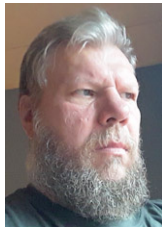
Myös kulutustavarapuolella tapahtui edistystä. 1200-luvulla keksittiin käsin pyörítettävä rukki ja 1530 siihen poljin. Hieman ennen tätä siirryttiin myös vaakasuoriin kangaspuihin. Ruuti sai aikaan vallankumouksen sotatekniikassa. Keksittiin myös paperin valmistus, kirjapainotaito, kompassi, merikortti ja aura.

Kaupungit olivat tuotantovoimien kehityksen johdossa ja niissä ilmeni yhteiskunnallisen työnjaon kehitys. Erikoistuminen aiheutti työvälineiden ja valmistusmenetelmien parantumisen ja sitä myötä työn tuottavuuden kohoamisen ja tuotteiden määrän lisääntymisen. Vaihto lisääntyi.

Markkinoiden laajentuminen voimisti kilpailua käsityöläisten välillä. Käsityöläisten määrä kasvoi samoin kuin erot käsityöläisten välillä. Osa sai myynnistä enemmän kuin niiden yksilöllinen arvo, kun taas toiset jäivät sen alle. Ensiksi mainitut rikastuivat ja alkoivat käyttää varsinaista palkkatyötä. Ensimmäiset palkkatyöläiset ilmaantuivat 1300-luvulla Italiassa ja Saksassa sekä pian tuon jälkeen Englannissa. Palkkatyöläiset koostuivat varakkoon joutuneista käsityöläisistä ja kaupunkeihin paenneista maaorjista.

Feodalismin aikana alkoi kehittyä myös kauppiaita, jotka otivat tehtäväkseen tuotteiden välittämisen kuluttajille. Markkinoiden laajentuminen teki mahdolliseksi talonpoikain ja käsityöläisten huolehtia itse tavaroidensa myynnistä. Vähitellen kauppiat saivat koko tavaravaihdon haltuunsa mm. sen vuoksi, että suurkauppa tuli edullisemmaksi tavarayksikköä kohti.

Suurkaupan taloudellinen edullisuus johti lopulta siihen, että pientuottaja tuli kauppapääomasta riippuvaiseksi. Tämä johti pientuottajien riistoon seuraavilla tavoilla:

kotiedotusvälineet edesauttavat tätä valitettavan huonoa kehityssuuntaa. Työnantajat voivat välillä antaa työntekijöille bonuksia kuin osoituksena, että samassa veneessä tässä ollaan. Mutta ei kai tässä voida mitenkään vaatimamassa mielessä puhua mistään tasa-arvosta. Työnantaja ja työntekijä ei todellakaan ole mikään tasa-arvoon perustuva suhde; toinen on ylempänä toista, eri asemassa ja hallitsee toista toimillaan. Ja pankkitilin saldo pyörii hieman eri lukemissa.

Tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus eivät koskaan tule toteutumaan kapitalistisen tuotanto- ja jakelijärjestelmän puitteissa. Kyllä siihen tarvitaan siirtyminen sosialismiin. Lukija haluaa tietysti perustelua. Tasa-arvoa selostin mielestäni oikein. Oikeudenmukaisuus ei puolestaan voi toteutua luokkayhteiskunnassa eri luokkien -omistavien ja omistamattomien- keskuudessa. Lait ovat aina ylempien, hallitsevien luokkien säätämiä ja tarkoitukseksi on pitää alemmat luokat kuris-

(1) Kauppias ei valmiita tuotteita ostaessaan maksanut niistä täyttä arvoa;

(2) Kauppapääoma harjoitti koronkiskontaa antaen korkealla korolla lainoja hätään joutuneille pientuottajille. Tällä oli suuri merkitys omaisuuksien kasautumisessa rikkaille;

(3) Kauppiat alkoivat maksaa käyttöön mahdollistivat teollisen vallankumouksen. Kuvan kehruu-Jenny käynnisti teollisen kumouksen. Saksan historiallinen keskusmuseo, Wuppertaal

joiden laatu oli huonoa mutta hinta suuri;

(4) Kauppiat maksoivat tuotteensa raaka-aineilla ja muilla tuotannossa välttämättömillä tarvikkeilla, mikä johti tuottajan lopullisesti eristyksiin markkinoista;

Seuraava askel oli käsityöläisten täydellinen itsenäisyyden menetys. Kauppias jatkoi raaka-aineet ja työvälineet käsityöläisille, eivätkä nämä saaneet enää työskennellä muille kauppiaille. Siirryttiin ns. kustannusjärjestelmään. Kauppias oli tässä vaiheessa jo teollisuuskapitalisti ja käsityöläinen palkkatyöläinen.

Kustannusjärjestelmä ei merkinnyt kuitenkaan muutoksia tuotannossa. Heidän lisätyönsä joutui kuitenkin kauppiaille, mikä merkitsi käsityöläisen taloudellisen aseman heikkenemistä ja esti tuotantovälineiden kaikenlaisen kehittämisen. Kustannusjärjestelmä ei siis vapauttanut työläistä täydellisesti tuotantovälineistä, eli ei tehnyt hänestä täydellistä palkkatyöläistä. Kustannusjärjestelmässä työvoiman tavaraluonne ei ollut täysin kehittynyt, eikä riisto tapahtunut lisäarvon anastamisen muodossa.

7.7 Yksinkertainen kapitalistinen yhteistyö

Siirtyminen yksityisestä tuotannosta verstaasiin, joissa työskenteli useampi työläinen vaikkakin ilman työnjakoa, synnytti uuden tuotantovoiman kohottaessaan yhdessä työs-

Teollisuuskapitalismi alkoi kutomateollisuudesta. Uuden sukkulamallin ja kehruukoneen keksiminen sekä höyrykoneen parantaminen soveltuvaksi teollisuuskäyttöön mahdollistivat teollisen vallankumouksen. Kuvan kehruu-Jenny käynnisti teollisen kumouksen. Saksan historiallinen keskusmuseo, Wuppertaal

kentelevien työläisten työn tuottavuutta. Tämä johtuu seuraavista syistä:

(1) Yhteistyö synnyttää työläisissä kilpailua ja lisää työtehoa;

(2) Yksinkertaisen yhteistoiminnan avulla muodostuu suurempi joukkovoima kuin siihen osallistuvien työläisten yksityisten voimien summa (esim. suurten kappaleiden siirtäminen);

(3) Työläisten yksilölliset eroavaisuudet tasoittuvat kapitalistisessa verstaassa;

(4) Monilla aloilla voidaan säästää työaikaa yhteistyön avulla, vaikka kaikki suorittaisivatkin samaa työtä (esim. tiilien heittäminen ketjussa henkilöltä toiselle)

(5) Yhteistyön avulla työtä voidaan suorittaa laajalla alueella samaan aikaan (esim. rautateiden rakentaminen)

(6) Yhteistyö tekee mahdolliseksi keskittää samaan paikkaan suuren joukon työläisiä (esim. voimaperäinen maatalous)

(7) Yhteistyö on välttämätöntä alueilla, joissa työ on suoritettava aika ajoin nopeasti (esim. sadonkorjuu)

Yksinkertainen kapitalistinen yhteistyö on lisäksi paljon edullisempaa käsityöläistuotantoon verrattuna sen vuoksi, että tuotantovälineitä tarvitaan vähemmän. Jokainen työläinen ei tarvitse omia tuotantovälineitään tai omaa

Jatkuu sivulla 19

sa ja ehkäpä vielä herran nuhteessa. Esim. omaisuusrikoksista saa suhteessa melko kovaa tuomiota, koska rikkaitten - joilta köyhemmät yleensä varastavat - omaisuus on pyhää ja he ovat suojanneet omaisuutensa lainkirjaimilla. Usein kuulee sanottavan, että laki on kaikille sama, mikä ei tarkemmin ajatellen pidä paikkaansa: ylempät luokat selviävät lähes aina samoista rikoksista helpommalla. Ihmiset ovat erilaisia, joten lain ei pidä olla kaikille sama, mutta luokkajakoon perustuvat lait tulisi poistaa. Tässä olisi oikeusoppi- neille ja lainsäätäjille tehtävää. Selvää on, että myös kaikki uskontoon pohjautuvat lait tulisi poistaa lakikirjasta auttamattomasti vanhentuneina jäänteinä.

Kapitalismi tuottaa ja kehittää olosuhteita, joiden perustalta eri uskontosuunnat ja hallitseva porvarillinen ylivalta luovat omia il-lusioita ihmisten tajuntaan. Onko tässä kapitalismin uusliberalistisessa vaiheessa enää mitään järkeä tai ainakaan oikeudenmukaisuutta edes hitusen? Tuskinpa vain! Tehkää päätelmänne siitä, että 100 (sata) maailman rikkainta henkilöä omistaa varallisuudeltaan enemmän kuin koko muun maailman väestö yhteen-

sä. Onko tällainen tilanne oikein? Oikeudenmukaisuuden kannalta se ei ole reilua, enkä suinkaan kannata tässä mitään babeufflaista tasanjakokommunismia, jota myös eräät anarkistit ovat teorioissaan suosineet.

Olen tullut siihen tulokseen, että kenenkään ei tarvitse omistaa yli miljoonaa. Siihen voisi asettaa varallisuusrajan katon. On väärin elää kroisoksina samaan aikaan, kun toisella puolella maailmaa nähdään nälkää. Tulisiko kehitysmaita sitten auttaa? Absoluuttisesti kyllä! Mutta pääongelma on siinä, että avustettavalta maalta on rohmattu luonnon- rikkaudet ja takaisin annetaan senttejä "kehitysapuna".

Kommunismi on tietoisien ihmisen valinta: sen ensimmäinen askel, sosialismi, on ehkä ainoa oikea keino yhteiskuntajärjestelmänä yrittää kapitalismin aiheuttamien tuhojen jälkeen pelastaa mitä pelastettavissa on. Tulevaisuuden mahdollisuudet käyvät niukoiksi kapitalismin oloissa. Älkää antako porvarillisten tiedotusvälineiden hämätä itseänne. Valheet eivät ole ikuisia.

Kai Leivo
Lohja

Kommunistit ja Venäjän vaalit

Venäjän Federaatiossa myös kommunistit valmistautuvat 19.9.2021 järjestettäviin vaaleihin. Vaaleissa ratkaistaan edustuksia niin valtakunnallisen kuin alueellisen ja paikallisenkin tason luottamuseliimiin. Tässä kirjoituksessa keskitytään lähinnä parlamentin alahuoneen eli valtioneuvoston tuleviin vaaleihin ja niitä koskevaan, käynnissä olevaan vaalikamppailuun. Ylähuoneen (liittoneuvoston) edustuspaikat selviävät aikanaan. Monista Venäjän kommunistisista puolueista tai niitä lähellä olevista työväenjärjestöistä vain kahdelle on järjestynyt virallisesti mahdollisuus osallistua duuman vaaleihin eli asettaa ehdokkaita. Toinen niistä on Venäjän Federaation kommunistinen puolue (VFKP) ja toinen Venäjän kommunistit-puolue (VK). Molemmilla on tukipuolueita ja -ryhmittymiä vaalikentällä. Edellinen on ollut vuosikymmeniä duumassa edustettuna, kun taas jälkimmäinen on sinne vasta pyrkimässä.

Yleisesti ottaen Venäjän kommunisteilla ei ole turhia kuvitelmia kapitalistisen valtion parlamenttivaalien merkityksestä lähitulevaisuuden ratkaisuille. Vaaleihin osallistumisella on kuitenkin oma tärkeä tehtävänsä. Venäjällä viiden vuoden välein pidettävät duuman vaalit herättävät aina kansalaispiireissä keskustelua ja yleistä mielenkiintoa yhteiskunnallisia kysymyksiä kohtaan. Tämä tarjoaa hyviä mahdollisuuksia myös kommunisteille tuoda esiin omia näkemyksiään maan asioista ja samalla tehdä kenttätöitä työväenluokan keskuudessa. Kuten usein on todettu, niin parlamentti vallitsevassa kapitalistisessa järjestelmässä voi toimia kommunisteille useimmiten vain korkeintaan puhujalavana. Sekin on tärkeää, oikein käytettynä. Mitä vaalituloksiin tulee, niin niillä saattaa olla merkitystä mittarina arvioitaessa kommunistien kannatusta työväenluokan parissa.

Vaalien lähtöasetelma

Edelliset duuman vaalit järjestettiin vuonna 2016. Ylivoimaisen voiton niissä vei porvarillinen Yhtenäinen Venäjä-puolue. Kolme muuta puoluetta ylitti viiden prosentin äänikynnyksen. Näiden lisäksi kolme yksittäistä paikkaa ratkesi henkilövaalien perusteella. Duumaan valitaan 450 edustajaa, niistä 225 puoluelistoilta ja 225 henkilövaaleilla.

Edustajapaikat 2016 vaalien perusteella (taulukko):

Puolueen nimi	Edustajat 2016 vaalit
Yhtenäinen Venäjä	343
VFKP	42
Liberaalidemokraatit	39
Oikeudenmukainen Venäjä	23
Rodina (Isänmaa)	1
Kansalaisohjelma	1
Avautunut paikka	1

Duuman puhemiesenä on toiminut **Vjatcheslav Volodin** (Yhtenäinen Venäjä).Tulevissa vaaleissa mukana olevat 14 rekisteröitynyttä puoluetta:

- (1) **Yhtenäinen Venäjä**, puheenjohtaja, entinen pääministeri **Dmitri Medvedjev**, puoluelistan kärkiehdokas puolustusministeri **Sergej Shoigu**, keskustalainen konservatiivipuolue.
- (2) **VFKP**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Gennadij Zjuganov**, kommunistinen puolue.
- (3) **Liberaalidemokraatit**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Vladimir Zhirinovski**, oikeistopopulistinen puolue.
- (4) **Oikeudenmukainen Venäjä**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Sergej Mironov**, sosialidemokraattinen puolue.
- (5) **Rodina (Isänmaa)**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Aleksei Zhuravljov**, oikeistolainen puolue.
- (6) **Kansalaisohjelma**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Rifat Shaykhudinov**, keskustaoikeistolainen puolue.
- (7) **Venäjän kommunistit**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Maksim Suraikin**, kommunistinen puolue.
- (8) **Jabloko (Omena)**, puheenjohtaja ja kärkiehdokas **Nikolai Rybakov**, keskustavasemmistolainen puolue.

Näiden lisäksi vaaleissa on mukana kaksi vihreää, kaksi keskustaoikeistolaista, yksi keskustalainen eläkeläispuolue sekä yksi keskustavasemmistolainen puolue.

Vaaleihin valmistautumisessa tapahtunutta

Venäjän monista kommunistisista puolueista myös Venäjän kommunistinen työväenpuolue (VKTP) pyrki osallistumaan duuman vaaleihin (VKTP:n pääsihteeri **Stepan Malentsov**). Sitä lähellä olevan Venäjän yhdistyneen työväenrintaman (ROT Front) oli tarkoitus toimia VKTP:lle ja erälle muille puolueille ja ryhmitymille yhteisenä vaaliorganisaationa (ROT Frontin pääsihteeri **Viktor Tjulkin**). Viranomaiset kuitenkin hylkäsivät ROT Frontin hakemuksen vaaleihin rekisteröitymisestä, jolloin VKTP:kään ei päässyt osallistumaan duuman vaaleihin. Sen sijaan esimerkiksi Pietarissa kaksi tunnettua VKTP:n aktiivia on mukana VFKP:n ehdokaslistoilla Pietarin kaupungin lakiasäättävän parlamentin vaaleissa. Ilmeisesti duumaan ei haluta marxilais-leniniläisiä, luokkakantaisia edustajia puhujalavaa kuluttamaan.

Venäjän Federaation kommunistisen puolueen, VFKP:n, osalta merkittävin syrjintätapaus tähän mennessä on ollut **Pavel Grudininin** nimen poistaminen VFKP:n ehdokaslistalta keskusvaalilautakunnan toimesta. Grudinin on Lenin-valtiontilan johtaja ja oli vuoden 2018 presidentinvaalissa VFKP:n ehdokkaana, saaden tuolloin 8 660 000 ääntä. Pelättiinkö Grudininin tuovan duuman vaaleissa omalta osaltaan VFKP:lle huomattavan äänimääräisyksen? Asiasta on valitettu oikeusasteisiin, mutta tuloksesta ei ole tietoa.

Grudininilla väitettiin olevan ulkomaista omistusta, mikä olisi ehdokkailta kiellettyä. Muistakin erilaisista painostus- ja syrjintätapauksista on tullut tietoa Venäjän Federaation 85:ltä viralliselta alueelta, joissa äänestyksiä tullaan järjestämään.

Kommunistien vaaliteemoja

Kommunistisilla puolueilla, niin virallisesti ehdokkaita asettaneilla kuin muillakin ja niitä lähellä olevilla työväenjärjestöillä, on varsin yhdenmukaisia tavoitteita ja vaaliteemoja tarjolla käynnissä olevaan kansalaiskeskusteluun.

Tässä yhteydessä on syytä todeta, että Venäjän ulko- ja turvallisuuspolitiikka ei ole noussut mitenkään näkyvästi vaalien keskiöön. Tämä johtuu yksinkertaisesti siitä syys-

tä, että esimerkiksi Yhtenäinen Venäjä-valtapuolueen ja vasemmiston välillä ei vallitse juurikaan eroja suhtautumisessa näissä asioissa harjoitettuun politiikkaan. Ajatellaan vaikkapa Ukrainan, Itä-Ukrainan kansantasavaltojen, Krimin ja Valko-Venäjän kysymyksiä. Länsimielinen oppositio lienee ainut, joka on yhtynyt länsimaiden huutokuoroon näistä puhuttaessa.

Painopiste on ollut vaatimuksissa koskien sisä-, talous- ja sosiaalipolitiikkaa. Myös joitain historian uustulkintoja on nostettu esille huolestuneessa sävyssä. Keskeiset kysymykset ovat perinteisiä, mutta aina yhtä tärkeitä nyky-Venäjän oloissa. Työläisten elintaso on laskenut vuoden 2010 tasolle, mistä lähes kaikki asiaa selvittäneet tahot ovat olleet yksimielisiä. Hintojen nousu, esimerkiksi peruselintarvikkeiden kohdalla, on ollut huimaa. Tuloerojen kasvussa ei ole näkynyt pysähdystä. **Mihail Popovin** johtaman Venäjän työväenpuolueen Moskovon työläinen-lehdessä esitettiin parisen vuotta sitten, että 106 dollarimiljardööriä eli oligarkkia tienasi vuodessa yhteensä saman verran kuin 72 miljoonaa palkansaajaa. Tämä oli laskettu työntekijöiden silloisen keskimääräisen kuukausipalkan, 42 550 ruplaa, mukaan. Ruplan kurssi on nyttemmin vaihdellut siten, että yhdellä eurolla on saanut 86-87 ruplaa. Lehtiartikkelin julkaisun aikaan oltiin 60 ruplan tasolla.

Eläkkeet vaalikeskustelussa

Venäjän Federaation kommunistisen puolueen, VFKP:n, puheenjohtaja Gennadij Zjuganov kertoi hiljattain puolueensa Pravda-lehdessä, että valtiovalta on päättänyt korottaa kertaluonteisesti syyskuun eli vaalikuukauden eläkeitä 10 000:llä ruplalla. Zjuganovin mukaan keskieläkkeet maaseutuoloissa liikkuvat yleisesti 7-9 tuhannen ruplan (kuukaudessa) välillä ja kaupungeissa 12-14 tuhannen ruplan välillä. Hän pahoitteli sitä, että kun VFKP on esittänyt duumassa kahdeksan kertaa yleiseksi vähimmäisansiotuloksi 25 000 ruplaa, siis myös eläkeläisille, niin valtapuolue ei ole koskaan suostunut äänestämään asiasta. Zjuganov piti 10 000 ruplan kertakorotusta puhtaasti vaalitemppuna. Hän kiisti myös ”viralliset tiedot” 6,5 prosentin inflaatiovauhdista ja katsoi, että todellinen prosentti olisi 12-15 luokkaa. Zjuganovin jälkeen VFKP:n verkkokanavalla, Punaisella linjalla, kerrottiin, että myös sotilaille, poliiseille, oikeuslaitoksen työntekijöille jne. olisi tulossa palkkoihin vaalikuukauden korotus, heille tosin enemmän, 15 000 ruplaa.

Muita taloudenpitoon liittyviä vaaliteemoja

Venäjällä on ollut viime aikoina tavanomaista, ehkä lisääntyvässä määrin, että lyhytnäköisesti perustetut yritykset lopettavat toimintansa ja jättävät työläisten palkat maksamatta. Tätä on tapahtunut esimerkiksi pienessä ja keskisuuressa teollisuudessa, rakennusalalla ja kuljetusyrityksissä. Palkkojen periminen on työllistänyt niin syyttäjiä ja työsuojeluviranomaisia kuin ammattiyhdistysliikettäkin. Oligarkkeja ja muita kapitalisteja on arvosteltu myös siitä, että nämä sijoittavat kotimaasta hankkimansa voittovarant mieluum-

Kuva: Heikki Mannikko

Kommunistit ovat edelleen 30 vuotta Neuvostoliiton hajoamisen jälkeen vahva voima Venäjällä. Suomen tapaan siellä kuten muualla maailmassa kommunistit ovat kuitenkin jakaantuneet lukuisiin ryhmiin. Puuttuu yhteinen kapitalismin vastainen luokkataistelutaktiikka sekä dialektiseen materialismiin perustuva maailmankuva. Laaja vallankumouksellinen liike odottaa, kunnes tämä puute saadaan korjattua. Kuva risteilijä Auroralta, jossa tuhannet kommunistit viettivät v. 2017 vallankumouksen 100-vuotisjuhlaa, joka ei ole enää Venäjällä vapaapäivä.

min ulkomaille kuin Venäjän talouden kehittämiseen. Myös veropoliitiikka, sosiaaliset palvelut, työllisyysasiat ja palkkatulojen hidas kehitys ovat olleet vaalikamppailussa esillä.

Historiastakin puhutaan

Kommunisteja on huolestuttanut viime aikoina myös maassa ilmenneet dekomunisaatio-pyrkimykset. Tällä tarkoitetaan sitä, että on pyritty häivyttämään aiempaan sosialistiseen yhteiskuntajärjestelmään liittyvää perintöä. Ukrainassahan tässä on edetty jo hyvin pitkälle, mutta Venäjälläkään ei tältä ole säästyty. Monien esimerkkien joukosta on tunnetuksi tullut Voitonpäivän 9.5 vuotuisen viettoon liittyvä tradition muutos. Parin viimeisen vuoden aikana on Moskovon Punaisella torilla oleva Leninin mausoleumi peitetty vaneriverhoilulla ja verhoilu taas päällystetty sinipuna-valkoisilla plakaateilla. Voitonpäivän paraati ja juhlallisuudet on näin ollen järjestetty muuttuneessa ympäristössä. Kommunistien epäilyjen mukaan tällä tavalla on haluttu katkaista historiallinen yhteys Leninin ja Voitonpäivän väliltä. Toimenpiteitä on vastustettu mielenosoituksin ja nimien keräyksin.

Yhtenäinen Venäjä- puolue vaaleissa

Duuman valtapuolueen ”menestys”, esimerkiksi edellisissä duuman vaaleissa, on perustunut kommunistien käsityksen mukaan muutamiin oleellisiin tekijöihin. Valtiovalta on tukenut monin tavoin puoluetta sen toiminnassa ja myös vaalikampanjoinnissa. Oligarkkien taloudellinen tuki kapitalistista järjestelmää kannattavalle puolueelle ei ole ollut mitenkään väheksyttävä. Julkiset tiedotusvälineet, ennen kaikkea televisiokanavat ja lehdistö, ovat olleet vaalikamppailun kuluessa lähes saumattomasti vain yhden puolueen, Yhtenäisen Venäjän, takana. Muilla vaaleihin osallistuvilla ei ole ollut juurikaan mahdollisuuksia päästä julkisiin tiedotusvälineisiin esiintymään. Jos esimerkiksi kommunisteja on niissä mainittu, niin silloinkin yleensä vain kritiikin kohteina. Kun duuman vaaleissa puolet edustajanpaikoista ratkaistaan henkilövaalilla, niin tämän on katsottu antavan huomattavaa etua suurimmalle puolueelle. Edellisissä vaaleissa Yhtenäinen Venäjä sai 54,2 prosentin kokonaisäänimäärän, mutta sillä määrällä kuitenkin yli 2/3 edustajainpaikoista.

Kun kuluvan vuoden keväällä alkoi tulla julkisuuteen mielipi-

detutkijoiden uusia arvioita tulevien duuman vaalien äänestystulokista, syntyi Yhtenäisen Venäjän piirissä syvää huolestuneisuutta. Yksimielisten arvioiden mukaan valtapuolue olisi menettämässä kannatustaan huomattavassa määrin. Alkukesästä esitettiin puoluelistalle uusia kärkiehdokkaita ”vetämään vaalivankkureita”. Siihenastiset kärkiehdokaat Dmitri Medvedjev, **Andrei Turtshak** ja **Sergej Neverov** putosivat puoluelistalla alemmas, kun kärkeen asetettiin mm. suositut ministerit **Shoigu** ja **Lavrov**. Muilla hallituksen ministereillä ei olisi ollutkaan riittävää yleistä kannatusta tällaiseen luottamustehtävään. Eri asia on sitten se, että miten vapaaehtoisesti puolustus- ja ulkoministeri asettuivat ehdokkaiksi duuman vaaleihin.

Venäjän Federaation kommunistinen puolue, VFKP

VFKP on kärsinyt jatkuvia vaalitappioita duuman vaaleissa jo 20 vuoden ajan. Vuonna 1996 se oli duuman suurin puolue. Edustajapaikkoja oli silloin yli 150. Vuonna 2016 enää 42. Syynä tähän on muiden kommunististen puolueiden näkemysten mukaan zjuganovilaisten konsensushakuinen ja reformistinen toimintapolitiikka duumassa. Se ei ole osannut tai halunnut yhdistää työväenluokan joukkoliikkeitä porvarillisessa parlamentissa toimimiseen. Puolue on tyytynyt etupäässä myötäilemään duuman kuloistakin enemmistöä. Poikkeuksiaakin on ollut. Vuonna 2019 se vastusti laajaa eläkeuudistusta ja vuonna 2020 perustuslain muutoksia.

Tulevan VFKP:n duumassa esiintyvän puolueryhmän toiminnan tehostumiseen ei uskota yleisesti eli muutosta ei olisi odotettavissa. Venäjän kommunistisen työväenpuolueen sivujen mukaan tähän viittaa se, että puoluelistan kärkipään muodostavat sellaiset ehdokkaat, jotka ovat olleet jo yli 20 vuoden ajan mukana VFKP:n edustajaryhmässä, kuten puheenjohtaja Zjuganovkin. Nuoremmille ja mahdollisesti radikaalimpaa politiikkaa haluaville ehdokkaille ei listan kärkipaikkoja ole herunut. Esimerkiksi 15:stä kärkiehdokkaasta 14 kuuluu tähän ”vanhaan kaartiin”, joiden otteen tiivistymiseen ei juuri kukaan usko. He tulevat edelleen pitämään puolueen tulevankin duumaryhmän ohjaksissaan. VFKP:llä on jonkinlainen sosialistinen vaaliohjelma, mutta nähtäväksi jää, miten si-

Kolmekymmentä vuotta Janajevin poikkeustilakomiteasta

On tullut kuluneeksi jo kolmekymmentä vuotta ”elokuun vallankaappauksen” päättymisestä ja salaliittolaisten kunniattomasta antautumisesta salaliitosta muka kärsineelle Mihail Gorbatshoville. Vaikka nuo tapahtumat olivat huomattavalla tavalla farssia, niiden tulos oli hyvinkin vakava. Todellinen valta maassa siirtyi ”demokraattisten voimien” käsiin, joita nykyään nimitetään liberaaleiksi. Valtiovallan kaappaus toteutui, mutta se ei tapahtunut silloin, kun ilmoitettiin valtiollisen poikkeustilakomitean perustamisesta, vaan sen jälkeen, kun kyseinen komitea kärsi tappion. Nimenomaan siitä hetkestä lähtien rappeutuneen puolueen ja valtiollisen vallan nomenklatuuran huippukerros alkoi toteuttaa perestroikan tunnuksin matelevaa siirtymistä kapitalismiin ja tapahtui siirtyminen avoimeen kapitalismin palauttamisen vaiheeseen.

Sankareita vai kiipijöitä

Jotkut pitävät nykyään poikkeustilakomitean jäseniä melkeinpä sankareina, toiset ällöttävinä kiipijöinä, jotka olivat valmiita hukuttamaan maansa vereen omien virkojensa säilyttämiseksi. Todellisuudessa komitean jäsenet eivät olleet tuollaisia ihmisiä. Antaen tunnustus heidän yritykselleen pysäyttää valtion hajoaminen on samalla kuitenkin todettava poikkeustilakomitean jäsenten toimineen harvinaisen epävarmasti ja tehottomasti sekä pyrkineen ratkaisemaan tärkeitä yhteiskunnallisia ongelmia ilman kansanjoukkojen minkäänlaista osallistumista.

Koska poikkeustilakomitean jäsenten enemmistö oli samaa mieltä Gorbatshovin kanssa markkinatalouteen eli kapitalismiin siirtymisen välttämättömyydestä, niin kukaan heistä ei uskaltanut tekemään julkista pesäeroa perestroikan aloittajan kanssa. Kaiken muun lisäksi poikkeustilakomitea perustettiin kaikesta päätellen vain sitä varten, että Gorbatsov voitaisiin pakkota päätäväisempiin toimiin tai jopa hänen suostumuksellaan toteuttamaan demokratian vastaisia

toimia vieraiden käsillä. Tämä seikka auttaa myös paremmin ymmärtämään vallan kaappaajien selittämättömän arkailun, heidän turhaan odotellessa presidentin liittymistä heihin. Nämä henkilöt eivät pyrkineet todellisuudessa syöksemään presidenttiä vallasta.

Tavoilleen uskollisena Gorbatshov pyrki vain odottelemaan tilanteen kehittymistä ja istumaan samanaikaisesti kahdella tuolilla. Kuten tapahtumien osanottajien muistelmista selviää, hän ei antanut suoranaista tukea salaliittolaisille, jotka päivää ennen sitä pysyivät, mutta ei myöskään asettunut vastustamaan heitä. Hän itse oli kuulemma lomalla ja muut saivat toimia niin kuin katsoivat tarpeelliseksi.

Olisiko poikkeustilakomitean menestys ollut mahdollista

Olisiko poikkeustilakomitean menestys ollut mahdollista, jos sen jäsenet olisivat toimineet välittömästi vararikon kokeneesta presidentistä? Luulen, että olisi. Tilanne maassa 19. elokuuta 1991 oli kriittinen, muttei toivoton. Vaikka hallintojärjestelmä rytsikin liitokistaan, niin siitä huolimatta se vielä toimi. Samoin toimi

Gorbatshovin uudistusten perusteellisesti heikentämä maan talous. Talouden romahdus tapahtui myöhemmin, Jeltsinin hallinnon aikana. Poikkeustilakomitean julistama ohjelma oli enemmän julistuksellinen, mutta kokonaisuudessaan kuitenkin realistinen ja sen toteuttaminen olisi voinut huomattavasti parantaa maan tilannetta.

Samalla olisi voitu pelastaa myös SNTL, koska nationalistit pelästyivät välittömästi. Poikkeustilakomitealle antoi tukensa jopa neuvostovallan avoin vastustaja, Gruusian silloinen presidentti Zviad Gamsahurdija, joka oli jo ehtinyt julistaa maansa itsenäiseksi. Silloinen tilanne kokonaisuudessaan huomioonottaen oli olemassa vielä objektiivisia edellytyksiä kumota gorbatshovilaisuus. Mutta toisaalta siihen ei enää ilmeisesti ollut subjektiivisia edellytyksiä.

Luulen, ettei Gorbatshov turhaan esittänyt Janajevia varapresidentiksi, joka oli kelvoton johtaja ja joka lisäksi sairasti alkoholismia. Gorbatshov ei halunnut itselleen kilpailijoita. Surullisen kuuluisassa lehdistötilaisuudessa Janajevin kädet vapisivat joko pelosta tai krapulasta. Joka tapauksessa poikkeustilakomitean nimellinen johtaja oli täysin kyvytön mihinkään päättäväisiin toimiin. Itse asiassa salaliittolaisilla ei ollutkaan mitään konkreettista suunnitelmaa, oli vain julistuksia. En lähde tällä kertaa tutkiskellemaan, mitä siinä tilanteessa olisi pitänyt tehdä ja mitä ei. Totean vain sen tosiasian, että kaappauksen ensimmäisenä päivänä koko turvallisuuskoneisto oli täysin hallinnassa, mutta esimerkiksi käskyä Jeltsinin pidättämisestä, jota lähtöasemis-

sa olleet erikoisjoukot odottivat, ei koskaan tullut. Huomattuaan komitean toimettomuuden tilanteessa laajat kansanjoukot vaativat ”demokratiaa” ja myös turvallisuuskoneiston edustajat päättivät siirtyä Venäjän laillisen johtajan presidentti Boris Jeltsinin puolelle.

Historian käännekohdissa asioiden kohtalon ratkaisee aktiivinen enemmistö

Ulkomaalaiset toverit kyselevät minulta usein, miksei kukaan asettunut tukemaan poikkeustilakomiteaa. Jotkut ovat jopa sitä mieltä, että ”demokratit” nauttivat tuoloin väestön enemmistön tukea. Mutta tosiasiaa tilanne oli toinen. Väestön enemmistö ei tukenut ”demokraatteja” ja maaseudulla tervehdittiin lämpimästi Gorbatshovin virasta poistamista. Mutta kuten tiedetään, historian käännekohdissa asioiden kohtalon ratkaisee ei las kuopillinen vaan aktiivinen enemmistö. Vastavallankumouksen puolella oli riittävän laajat aktiiviset joukot, jotka myös asettuivat puolustamaan ”ihanteitaan”, kun toisaalta NKP:n keskuskomitean vt. pääsihteer Oleg Sheinin kehoitti joukkoja rauhallisuuteen.

Tuolloin edelliset kolmekymmentä vuotta eivät olleet opettaneet mitään NKP:n johtoon kuuluville tovereille. Luin aivan hiljattain Moskovan entisen puoluejohtajan haastattelun, jossa hän vastasi lehtimiehen suoraan kysymykseen, että siinä tilanteessa kommunisteja ei saanut missään tapauksessa laittaa

liikekannalle, koska se olisi saattanut johtaa yhteenottoihin. Näin olen, olivatpa poikkeustilakomitean jäsenten subjektiiviset aiheet mitkä tahansa, niin tosiasiaa ne vain auttoivat niitä, jotka olivat heitä paljastamassa. Vastavallankumouksellisen vallankaappauksen jälkeiset vuodet ovat traagisimpia vaiheita Venäjän ja muiden entisten neuvostotasavaltojen historiassa. Köyhyys, rikollisten mielivalta ja paikalliset sisällissodat veivät satojen tuhansien ihmisten hengen. Tämä on juuri se hinta, jonka neuvostokansa joutui maksamaan ”uudistajien” toimista.

Historia ei tunnusta mitään jossitteluja ja sen kulkua ei voida kääntää taaksepäin. Toimikoot traagiset vuoden 1991 tapahtumat välttämättömänä opetuksena kommunisteille ja kaikille vasemmistovoimille, joka auttaa heitä saavuttamaan voiton tulevaisuuden taisteluissa.

Sergei Skvortsov
NKP:n keskuskomitean ensimmäinen (pää-) sihteeri
01.09.2021

Kommunistit ja Venäjän vaalit

Jatkoa sivulta 16

tä tullaan vaalien jälkeen hyödyntämään ja pitämään kiinni siinä olevista tavoitteista.

Melnikov ja VFKP

Tiedonantajassa (8/2021) haastateltu VFKP:n varapuheenjohtaja Ivan Melnikov hyökkäsi kovin sanoin vaaleissa mukana olevaa Venäjän kommunistit-puoluetta vastaan ja sanoi sen olevan keräämässä vain VFKP:ltä ääniä pois. Melnikov lisäsi vielä, että Venäjällä esiintyvät muut ”kommunistiset ryhmät” eivät ole todellisuudessa kommunistisia, kuten VFKP. Voi olla ymmärrettävää, että suurimman kommunistisen puolueen varapuheenjohtajaa ei ole koskaan kiinnostanut pienempien puolueiden asiat tai olemassaolo. Todellisuudessa Venäjällä on kaikkiaan kahdeksan puoluetta, joiden nimessä esiintyy ”kommunistinen”- tai ”kommunistit”-määritelmä. Näiden lisäksi on muutamia sellaisia puolueita, joiden nimissä eivät edellä mainitut määritelmät näy, mutta niiden julkaisuista ilmenee kuitenkin, että ne toimivat marxilais-leniniläiseltä pohjalta. Ei ole tietenkään mikään hieno asia, että puolueita on näin paljon, mutta tilanne on nyt se, mikä on. Ehkä kamppailun kuluessa yhteisiä linjoja ja tulkintoja alkaa löytyä. Osa näistä pienemmistä puolueista on liittoutunut keskenään.

Melnikov kertoo haastattelussaan, että VFKP:n ehdokaslis-

toilla on mukana myös aktiiveja Vasen rintama- ja Liike uuden sosialismin puolesta-järjestöistä. Sitä hän ei mainitse, että myös nämä järjestöt pitävät itseään, ainakin jollain tavalla, kommunistisina puolueina. Esimerkiksi Vasen rintama-järjestön puheenjohtaja Sergej Udaltsov oli aiemmin perustamassa edellä mainittua ROT Front-työväenrintamaa yhdessä Venäjän kommunistisen työväenpuolueen kanssa.

Myös VFKP:stä on mielipiteitä muiden kommunististen puolueiden piirissä. Monet niistä eivät pidä zjuganovilaisia varsinaisesti marxilais-leniniläisenä, kommunistisena puolueena, vaan VFKP:stä on esiintynyt monenlaisia muita luonnehdintoja. Neuvostoliiton kommunistisen puolueen, NKP:n, pääsihteer Oleg Skvortsov kuvasi Zjuganovin puoluetta aikoinaan, ei kommunistiseksi, vaan ”vasemmistopatriottiseksi”.

Venäjän kommunistit-puolue, VK

Puolueen perusti muutama vuosi sitten VFKP:stä eronnut ryhmä, joka ei ollut tyytyväinen VFKP:n harjoittamaan konsensus- ja reformipolitiikkaan. VK osallistui myös vuoden 2018 presidentinvaaleihin, joissa sen puheenjohtaja Maksim Suraikin sai noin 500 000 äänen kannatuksen. Tästäkin huolimatta puolueella on työn takana, jos se aikoo ylittää tulevaisuudessa duuman vaaleissa vaadittavan viiden prosentin äänikynnyk-

sen. Sillä on myös sosialistinen vaali-ohjelma. Jos VK pääsee parlamenttiin, niin sitten on sillekin edessään esittamiensä tavoitteiden puolesta toimiminen.

Lopuksi

Venäjän Federaation kommunistien puolue saattaa hieman parantaa asemaansa vaalien tuloksena. Venäjän kommunistit-puolueella on vaikeuksia äänikynnyksen kanssa. Kommunistinen työväenpuolue ei päässyt edes mukaan vaaleihin. Kaiken kaikkiaan kommunistien asemat vaalien suhteen eivät näytä kovinkaan lupaavilta. Vaaleja tulee ja vaaleja menee. Työväenluokan historiallinen tehtävä säilyy kuitenkin muuttumattomana. Kommunistisilla puolueilla riittää edelleenkin tehtävää työläisten valistamisessa ja luokkatietoisuuden kohottamisessa.

Jaakko Ahvola
3.9.2021

Lähteitä:

-VFKP:n sivut ja äänenkannattaja Pravda-Totuus-lehti.
-VKTP:n sivut ja äänenkannattaja Trudovaja Rossija-Työäikevä Venäjä-lehti.
-Venäjän työväenpuolueen lehti Moskovskij Rabotshij-Moskovan työläinen.
-VK:n varapuheenjohtaja Sergej Malinkovitshin sivut.
-NKP:n pääsihteerin Sergej Skvortsovin sivut.
-Tiedonantaja-lehti 8/2021.
-Wikipedia-artikkeli ”Venäjän lainsäädäntövaalit 2021”.

Kirje Japanin pääministerille

Japanin antautumisen toisessa maailmansodassa vuosipäivän yhteydessä Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean puheenjohtaja, Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean ensimmäinen sihteeri Sergei Skvortsov ja Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean varapuheenjohtaja, Kolmas voima -liittouman toimeenpanevan komitean puheenjohtaja Igor Skurlatov välittivät Japanin suurlähetystön kautta maan pääministerille osoitetun kirjeen, jonka teksti on alla:

Japanin pääministerille herra Yoshihide Sugalle

Arvoisa herra pääministeri!

Tänään vietetään Japanin ehdotoman antautumisen vuosipäivää. Toisessa maailmansodassa se toimi hyökkääjänä. Kuten tiedetään, YK:n peruskirjan 107 artiklan mukaisesti yksi valtion vastuumuoto hyökkäyksestä on sen alueen osan erottaminen siitä, ja toisen maailmansodan seurauksena Japani täysin oikeudenmukaisesti menetti Kurilien saaret ja Etelä-Sahalinin.

Sodan jälkeisinä vuosina Japanin johto näytti olevan valmis hyväksymään tämän tosiasian, mutta esitti sitten vaatimuksia Kurilien eteläosan suhteen. Viime vuosikymmeninä maamme aseman heikkeneminen, niin sanottu perestroika ja uudistukset sekä peräkkäisten Venäjän johtajien selittämätön joustavuus salivat elvyttää loppuun käsitellyttä näyttäneen aluekysymyksen. Siitä huolimatta Venäjän kansalaispiirit torjuvat ehdottomasti alueemme minkä tahansa osan siirtämisen.

Kehotamme Japanin johtoa luopumaan illuusioista ja rakentamaan suhteita Venäjään todellisuuden pohjalta. Venäjän kansa vastustaa alueellisia myönnetyksiä eikä salli niiden tekemistä. Molempia osapuolia hyödyttävä rauha ja ystävyyden on mahdotonta ilman totuutta ja vilpittömyyttä, ilman 1900 -luvun historian traagisten sivujen kunnioittamista, joita on erittäin vaarallista kirjoittaa uudelleen.

Todellinen rauha syntyy vasta, kun yritykset muuttaa sodan lopputulokset poliittisen manipuloinnin avulla lakkaavat. Tällaista rauhaa toivomme vilpittömästi Japanille.

Moskova, 2. syyskuuta 2021

Sergei Skvortsov, Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean puheenjohtaja, Neuvostoliiton kommunistisen puolueen keskuskomitean ensimmäinen sihteeri

Igor Skurlatov, Venäjän alueellisen eheyden suojelukomitean varapuheenjohtaja, Kolmas voima -liittouman toimeenpanevan komitean puheenjohtaja

KANSAN ÄÄNI KUULUU MUUTOKSEN PUOLESTA

Ympäristön puolesta -eilen ja tänään-

Hiljattain luin julkiskimeteorologi Kerttu Kotakorven kirjan ”Suomen luonto 2100 - Tutkimusretki tulevaisuuteen” (Bazar,2021). Kotakorven esikoiskirja on monilta osin varsin ansiokasta ja mielenkiintoista luettavaa, mutta suuren miinuksena on se, että siinä ei mitenkään pureuduta siihen yhteiskunnalliseen kehitykseen, joka osaltaan vaikuttaa ilmastomuutoksen nopeuteen ja parhaassa tapauksessa voisi pysäyttää tai ainakin hidastaa sen kulkua.

Selvää on että kapitalistinen markkinatalousjärjestelmä, jatkuvan kasvun ja voiton tavoittelussa, tulee tuhoamaan Maapallon elinkelvottomaksi ihmisille asua. Tähän voi mennä pitkä aika, mutta huolestuttavat merkit ovat jo selvästi havaittavissa.

Tällaista tämä on, täytyy vain uskoa parempaan, toteaa porvariston edustaja kieltäytyessään tarttumasta tarvittaviin toimenpiteisiin ja yhteiskunnalliseen muutokseen. Joskus 1980- luvun Ilta-Sanomissa Suomen vihreiden eräs esisä, kalastaja Pentti Linkola haastattelussa aprikoi: ”luonnonsuojelu... ei luontoa voi suojella muuten kuin häipymällä täältä.” Porvarillisessa mediassa Linkola sai tilaa ajatuksilleen, koska ne olivat ”mahdottomia” ja siten vaarattomia, eivätkä ne milloinkaan huomioineet yhteiskunnan luokkaluonnetta, minkä poista-

minen on nähtävä välttämättömyytenä tulevaisuutta silmälläpitäen.

Nuorena luin Ivan Laptevin kirjan ”Järkiolentojen planeetta, sosiologinen katsaus yhteiskunnan ja luonnon keskinäisiin suhteisiin.” (Edistys, 1977). Se oli aikaansa nähden hyvä kirja, mutta parempaa oli vielä tulossa. Tällä tarkoitan Ivan Frolovin teosta ”Globaaliongelmien ja ihmiskunnan tulevaisuus” (Progress, 1984). Asiaan perehtymätön lukija saattaa ajatella, että taas-ko sitä ”Neukkujen” juttua. Miksipä ei? Kustannusliike Edistyksen lukuisat kirjat ovat edelleen mielenkiintoista ja asiantuntevaa lukemista ihmisille, jotka osaavat ajatella omilla aivoillaan (ellei osaa, voi kertausenomaisesti lukea Evald Iljenkovin pienen vihkosen ”Opi ajattelemaan oikein”).

Usein kuulee sanottavan, että ne ovat sisällöltään vanhentuneita. Eivät läheskään kaikki Edistyksen kustantamat kirjat. Heikoimmillaankin ne ovat porvarillisia tutkimuksia sisältörikkaampia, paljon perusteellisimpia ja tarkempia, sanalla sanoen - parempia. Ja parhaimmillaan ne tarjosivat, kuten Laptevin ja Frolovin tapauksessa, tieteen viimeisimmät tulokset ympäristön tilasta. Kehitys on kulkenut eteenpäin ja tärkeä tehtävä kaikille marxilaisille on päivittää niitä nykypäivään.

Globaaliongelmien yleisinhimillinen luonne ei suinkaan merkitse, että ne olisivat kapitalismin uusliberalistisen vaiheen sisällä ratkaistavissa. Ehei! Kyllä siihen tarvitaan korjauksena suunnitelmallinen sosialismi. Kehotan jokaista suorittamaan ennakkoluuloista vapaata, vertailevaa tutkimusta kapitalismin ja sosialismin välillä. Olen täysin vakuuttunut, että lopputulos kääntyy sosialistisen yhteiskuntajärjestelmänä eduksi.

Selvää on, että kapitalistisen systeemin vallitessa ympäristöongelmaratkaisut jäävät usein tyypistetyiksi ja pahimmassa tapauksessa kokonaan selviytymistä vaille. Parlamentaarinen eduskunta ja kulloinenkin hallitus ovat melko voimattomia pääomapiirien edessä ja tärkeitä asioita ei aina onnistuneesti ratkaista, niitä vain harkitaan ja käsitellään ja taas käsitellään. Samaan aikaan kun leipäjonot kasvavat ja epävarmuus heijastuu köyhyysrajan alapuolella elävien ihmisten keskuudessa.

Frolovin kirja tietysti herätti kiinnostuksen onko häneltä julkaistu muita kirjoja? Tarkkaan en tiedä, mutta ainakin ”Man, Science and Humanism : A New Synthesis” (Prometheus Books, 1990) kannattaa korjata talteen mikäli kohdalle osuu.

Kai Leivo

Sisilian kulttuuriperintöä säästävä malli

Sisiliassa on jo vuosia toiminut malli, jossa yhteiskunnan omistamia asuntoja/kiinteistöjä on myyty halukkaille ostajille 10 euroa kappale ostajan kunnostettavaksi tai tarjouksin, pohjahinnan ollessa tuo kymppi. Malli olisi käypäinen niin Lieksassa, Oulussa ja muualla Suomessa, joihin tyhjää asunto/toimitilakantaa on kertynyt.

Sisiliassa halutaan säilyttää rakennettua kulttuuriperintöä, mikä meillä on jäänyt kyseenalaiseksi arvoksi. Meillä puretaan mieluummin, kuin säästetään tätä näkyvintä kulttuuriperintöä, ehkä käydään kampaailua asuntojen laskevaa hintatasoa vastaan? ”Kamppailu” syö kulttuuriperintöä ja rajaa tulevia kehitysnäkymiä. Sisiliassa malli on lisännyt kansainvälisyyttä, turismia ja yleistä

kiinnostusta saareen, asuntomarkkinathan ovat avoimet.

Rakennusten purkaminen on aina ympäristöä vahingoittavaa, materiaaleja haaskaavaa ja kunnille tai yhteisöille huomattavia kustannuksia aiheuttavaa. Säilyttäminen ja remontointi tukee paikallista yritystoimintaa. Silloin kun ostajan pääomakulut ovat nolla, niin jää taloudellisia edellytyksiä remontoinnille (verohelpotuksin?) ja muullekin kulutukselle. Myyjä pääsee eroon kustannusvastuistaan paikallista kulttuuriperintöä säilyttävällä tavalla ja lisää alueen tulovirtaa sekä vahvistaa väestöpohjaa.

Kunnissa saatetaan satsata miljoonia uuteen yritystoimintaan ja satojatuhansia olemassa olevan rakennuskannan, kulttuuriperinnön purkamiseen ”edistyksen”

tieltä. Syystäkin kuntalainen kysyy, etteikö menneinä vuosikymmeninä rakennettu ollut ”kehitystä” ja tulevaisuutta turvaavaa, säilyttämisen arvoista. Edistystä merkitsevät ajatukset ja arvot jäävät päätöksentekijöiden punnittaviksi, onko niistä nykyaikaan. Kuitenkin on selvää, ettei markkinataloudessa mikään yritys voi loputtomasti elää ”yhteiskunnan kinalosauvoin”, tavaroille ja palveluille täytyy olla kysyntää.

Korona on parantanut sisilialaisen mallin toimivuutta etätöineen ja arvomaailmojen muutoksin, jotka tulevat jäämään osittain pysyviksi, ”uusiksi normaaleiksi” koronan jälkeenkin. Tähän asiaan on syytä paneutua – Lieksassakin – pohdittaessa tulevaa ja sen suuria kehitystrendejä.

Hannu Ikonen, Lieksa

Suurvaltaa nöyryytetään

Ihmisryhmä Suomessa, josta joku on käyttänyt nimeä ruskeakieliset jenkkifanit, on viimeaikoina ollut oudon hiljainen. Onkohan syynä Yhdysvaltojen tappio Afganistanissa? Yhdysvalloilla on taito aloittaa sotia ja mella-koita eri puolilla maailmaa, mutta ei ole taitoa voittaa sotia. Vietnamin sotaa ei voitettu, vaikka puoli miljoonaa sotilasta oli tappelemassa sissiarmeijaa vastaan. Suomessa CIA:n ja Yhdysvaltojen informaatiokeskuksena toimiva Yle voisi uusintana näyttää paon Saigonista. Huonompiakin uusintoja esitetään.

Afganistanissa sodittiin 20 vuotta Talebanin sissiarmeijaa vastaan huonolla menestyksellä. Rahaa saatiin palamaan valtavia määriä, siviilejä kuoli laskematon määrä. Ilman kolhuja ei selvinnyt Yhdysvaltojenkaan armeija, muutama tuhat turhaa kuolemaa, kaukana sankaruudesta, ehkä satatuhatta henkisesti ja ruumiillisesti vammautunutta. Hienoistakaan aseista ei ollut apua. Kuluiko jenkkisotilaiden aika huu-

mepössyttelyyn, eikä aseitten käytön opetteluun.

Veikkaan jenkkien lähdön Kabulista olevan Saigoniakin kaoottisempaa. Kun Yhdysvallat ei pärjää sissiarmeijoittenkaan kanssa, niin kuinka joku voi kuvitella sen pärjäävän Kiinan tai Venäjän armeijoitten kanssa. Jos joku suomalaisen niin uskoo, niin hän varmasti uskoo myös joulupukkiin. Ihme kun ei väitetä uusien hornettien torjunnan myös koronaa. Kaikki Suomen satusedät ja -tädit on valjastettu kertomaan, kuinka hyödyllistä Suomen on tehdä miljardivelkaa tukeakseen Yhdysvaltojen aseteollisuutta.

Kukaan ei ole kertonut, montako hornettia on jäljellä muutaman päivän sotimisen jälkeen. Uudet hornetit eivät tuo Suomelle turvallisuutta, mutta tuovat kuolemanvaarallisen ensi iskun mahdollisuuden.

Reino Velling 7.8.2021
eläkeläinen ja sotaorpo
Jämsänkoskelta

Suomi USA:n apupoikana

Kun jotain ammoin tapahtunutta halutaan oikeistotaholla pitää julkisuudessa jatkuvasti, alkaa kyllästyttää suoraan sanoen. Ky-symyksessä on tietenkin erilaisilla nimikkeillä kulkeva ”suomettumisen aika”. Varmaankin historiallisilla tapahtumilla halutaan peitellä ja harhauttaa kansalaisia nykyisellä lännettymisen ajalla, joka on nöyristelyä ja valheinformaation levittämistä.

Suometumisesta oli Suomelle jopa suurta hyötyä. Naapureilla oli hyvät välit, kauppa sujui, työttömyyskin oli pientä ongelmaa nykyiseen verrattuna. Ei ihme vaikka monelle nyky-suomalaiselle tulee kaipausten Kekkonen aikaan. Entäpä miten on tämän lännettymisen kanssa? Eihän Suomea voi enää nimittää edes itsenäiseksi valtioksi. Kyllä Washington on meidän pääkaupunkimme. Kun sieltä käy kutsu, niin suomalais-sotilailla on lähtö maailman ääriin jenkkisotilaitten avuksi. Jo 20 vuotta sitten tuli kutsu Afganistaniin. Jenkit hävisivät sodan ja nyt on karkuun lähdön aika. Sota on helppo aloittaa, mutta Yhdysvalloilta näyttää keinot sodan voittamiseen olevan kateissa. Kun Neuvostoliitto perääntyi Afga-

nistanista, kenraalit varoittivat, ettei sitä maata voi miehittää. Olisiko kannattanut uskoa venäläiskennraalien varoituksia?

Ehkä jenkkikenraalit luottivat yhden suomalaissotilaan vastaavan sataa (100) talibania? Nyt on tullut laskujen aika. Onhan Suomeltakin hävinnyt yhden miljardin verran Afganistaniin rahaa ja tavaraa.

Jos kilpailaan maailmalla tyhimmän valtion arvonimestä, niin kyllä Yhdysvallat on varma voittaja. Heitä ei historia ole opettanut, miten lienee yleisen lukutaidon tilanne? Uusia sotia ja mellakoita virittelään taas maailmalla ja Suomeakin pyydetään taas mukaan. Suomalaisen päättäjien pitäisi opetella hyvin lyhyen sanan käyttöä, Ei on se sana.

Aina kun Suomi on ollut yllytys hullu, kansan kärsimyksillä ei ole rajaa. Saksan völjyyn lähtö 80 vuotta sitten toi, ei Kuolan niemimaata ja Karjalaa, vaan paljon pienemmän Suomen. Mitään hyvää ei ole odotettavissa Yhdysvaltojenkaan uolesskelusta.

Reino Velling
eläkeläinen ja omaishoitaja Jämsänkoskelta

Venäjä ja maailmantalous suuressa kuvassa

Ministeri Erkki Tuomioja kertoo tuoreimmassa Venäjän Aika -lehdessä kuinka megatrendit ovat hänen käsityksensä mukaan Venäjää vastaan. Itse olen kirjoittanut useaan otteeseen, kuinka länsimaat ovat olleet 1970-luvun alusta lähtien pitkäkestoisessa taantumassa. Voivatko molemmat olla oikeassa? Puhun ensin omasta puolestani esittämällä itselleni haasteen: miten länsi voi olla taantumassa, jos se on kaikki nämä vuosikymmenet elänyt talouskasvun aikaa? Vastaus on ilmeinen: talouskasvu on revitty syömällä järjestelmän perustaa ja tehostamalla vasallimaiden hyväksikäyttöä.

Toinen tekijä on kustannusten siirtäminen muiden piikkiin. Tämä koskee myös ekologisten kulujen ulkoistamista. Kolmas tekijä on tuotannon siirtäminen alemman kustannustason maihin. Neljäs on velanotto ja viides tilastojen vääristäminen. Kuudes on markkinamekanismin manipulointi: hintojen muodostuminen

tapahtuu tekaistuin perustein.

Neuvostoliiton alarajassa tärkeässä asemassa lännen arsenaalissa oli 1980-luvulla raakaöljyn hinnan manipulointi. 2000-luvulla sama on tehty Yhdysvaltojen toimesta tuomalla vesisärötyksen avulla tuotettua raakaöljyä (engl. fracking), jonka tuotantokustannukset ovat suuremmat kuin siitä saadut tulot ja jossa kuluu enemmän energiaa kuin siitä syntyy.

Suhteessa kustannustason ja hintakehitykseen palkat eivät ole länsimaissa vuoden 1974 jälkeen enää nousseet. Teknologisesta valankumouksesta saadut hyödyt on sijoitettu porssiin. Yhtiöiden omistajat käyttävät sijoittettuja varoja usein henkilökohtaisena omaisuutenaan. Kaiken huipuksi merkittävä osa talouskasvusta syntyy ihmiskaupan ja huumekaupan kautta. Valtava sotilastuotanto ei sekään ole yksiselitteisesti taloudellisesti kannat-

tavaa toimintaa. Tämän rinnalla teknologinen kehitys ja uusien laitteiden keksiminen on siirtynyt länsimaista Aasiaan, ensin Japaniin, Etelä-Koreaan ja Taiwanille, ja myöhemmin Kiinaan.

Mikä sitten on Venäjän asema maailmantaloudessa? Ovatko megatrendit eli suuret suuntaviivat sitä vastaan? Eivät todellakaan. Venäjän merkitys piilee siinä, kuinka se turvaa Kiinan teollisuuden energiatarpeen sekä siinä, että se pystyy turvaamaan liittolaistensa sotilaallisen koskemattomuuden. Venäjä on myös merkittävä viljan tuottaja.

Venäjän energiantuotantoa voi miettiä kolmella tavalla: lyhyellä aikavälillä, keskipitkällä ja pitkällä. Venäjä on suuri kivihiilen tuottaja. Venäjän kivihiilen vienti EU-maihin on vahvassa kasvussa. Sama pätee maakaasuun ja raakaöljyyn. Venäjän asema 2020-luvulla on näiden osalta keskeinen. Venäjän tuotanto-

kustannukset ovat edulliset ja maalla on hyvin johdonmukainen energiapolitiikka.

Sikäli mikäli kivihiilestä ja raakaöljystä luovutaan 20 – 50 vuoden kuluessa, siirtymävaiheessa maakaasun ja ydinvoiman merkitys kasvaa entisestään. Molemmissa Venäjä on äärimmäisen vahvoilla. Siinä on megatrendiä ihan kylliksi.

Entä mikä on Venäjän asema 50 – 100 vuoden kuluessa? Se riippuu Kiinan kehityksestä. Kiina ja Venäjä suhtautuvat optimistisesti ihmiskunnan teolliseen ja teknologiseen kehitykseen. Vastaus riippuu siitä, kuinka tämä kehitys etenee. Vastauksemme riippuu myös siitä, kuinka kukin meistä asennoituu teollisuuteen ja oman tuotannon kehittämiseen. Lännessä vallitsee niin syvä pessimismi, että sitä voisi kutsua joukkovimmaksi. Vastaus ilmastomuutoksen torjuntaan löytyy idästä, ei läntisestä hysteriasta.

En väsy toistamaan, että yhteiskuntajärjestelmämme perustuu rajattomalle ja edulliselle polttoaineelle. Jos luovumme fossiilisista polttoaineista ja ydinvoimasta, se on silloin hyvin erilainen yhteiskunta. Asiasta voisi kirjoittaa enemmänkin, mutta tässä yhteydessä riittää todeta, kuinka sekä liberaali demokratia että kapitalismi haihtuvat taivaan tuuliin, jos käytämme vain tuulta ja aurinkoa energian lähteenä. Tuulen ja auringon voimalla ei ylläpidetä kerskakulutusta ja nykyisiä sirkushuveja, joilla kansaa lahjotaan. Tuulen ja auringon varassa Yhdysvaltojen sotilaallinen mahti olisi pelkkä kielikuva.

Ekologinen yhteiskunta on joko primitiivinen heimolaitos tai se on sosialistinen kansantasavalta. Vihreät ja demarit ovat sitoneet itsensä uppoavaan laivaan.

Tauno Auer
Helsinki 26.2.2021

Tukea Kansanäänelle

Esko Rintala 90 e, Reino Velling 21 e, Jartsev 10 e, Heikki Männikkö 38 e, Kai Kontturi 50 e, Espoon Leipäpappi 5 e, Kalevi Wahrman 10 e, Kaija Siippainen 10 e, Wanha Seppä 5 e, Tarja Männikkö 38 e ja Viljo Heikkinen 20 e.

Op FI08 5541 1420 0279 66
Keräyslupa: RA/2020/1128 24.9.2020

Julkiset keskustelufoorumimme FB:ssa:

Suomen Työväenpuolue FB

Ryhmä keskittyy mm. yhteiskunnalliseen keskusteluun, luokkatietoisuuden edistämiseen, ay-liikkeen, puoluepolitiikan, rauhantyyden, globalisaation ja ulkopoliittikan kysymyksiin.

Kansanrintama- vaihtoehto uusliberalismille FB

Ryhmän tavoite on kehittää vaihtoehto nykyiselle kovalle markkinavoimien yhteiskuntapolitiikalle ja toteuttaa yhteiskunnallinen muutos Suomessa. Keskusteluun kuuluu laajasti politiikka ja yhteiskunnalliset asiat erilaisella informaatiolla.

Näissä ryhmissä sallitaan ja on toivottavaa keskustelu marxilaisen yhteiskuntatieteen lähtökohdista. Linkitettäessä näihin ryhmiin artikkeleita on toivottavaa lisätä oma kommentti ja lähde. Noudatetaan nettietikettiä. Rasistinen ja fasistinen materiaali poistetaan.

Afganistan uutisissa

Kauan kestänyt Afganistanin miehitys näyttää päättyneen. Uskonnollisen Talebanin tulevaa toimintaa pelätään. Julmuksia ennakoituaan ja uutisoidaan laajasti. Millaiseksi se tulee osoittautumaan? Voiko sitä verrata runsas sata vuotta sitten Suomen tapahtumiin ja Suojeluskuntien toimintaan?

Valtakuntien koko ja asukasmäärät ovat erilaisia, joten rinnastetaan entisiä tai mahdollisia tulevia tekoja prosenttilukuina. Suomessa vankileireihin koottiin 1918 kaksi prosenttia kansasta. Teloitta-

malla ja nälkään näännyttämällä heistä kuoli pian kolmasosa.

Afganistanissa samat luvut merkitsevät 900 000 ihmistä leireissä ja 300 000 kuollutta saman vuoden aikana. Aika näyttää millaisiin saavutuksiin Taleban ehtii.

Miten käy "jultmien" Talebanien ja "sivistysvaltio" Suomen vertailussa.

Unto Kiiskinen
tietokirjailija
Jokioinen

Historiallisen materialismin perusteista (7/1)

Jatkaa sivulta 15

verstasta. Yleiskustannukset tavara-ayksikköä kohti ovat pienemmät, raaka-aineet tukkuostoina halvemmät, työn tuottavuus suurempi ja myyntimahdollisuudet paremmat. Yhteistyö on toki ollut käytössä aiemminkin, mutta sen merkitys on kapitalismia edeltäneissä tuotantotavoissa ollut toisarvoinen.

7.8 Työnjako ja manufaktuuri

Kapitalistisen kehityksen seuraavaan vaiheeseen manufaktuuri-teollisuuteen siirtyminen tapahtui 1500- ja 1600-luvuilla löytöretkien jälkeen. Sisäisten markkinoiden ahtaus muodostui kapitalistisen kehityksen esteeksi, sillä tavarantuotanto teollisuudessa kehittyi nopeammin kuin maataloudessa, jossa feodaaliset tuotantosuhdet hidastivat vaihdon kehitystä.

Löytöretkien tarkoitus oli tuohon aikaan ensisijaisesti noiden alueiden väestön keräämisen rikkauksien anastaminen. Tavara-talouden ansioista kullalla voitiin hankkia kaikkia muita tavaroita. Uusien maiden löytäminen laajensi ulkomaankauppaa, mutta se joudutti myös kotimaan rahatalouden kehitystä. Euroopassa tämä näkyi ennen kaikkea Espanjan, Portugalin, Hollannin ja Englannin kehittymisenä ja vastaavasti Välimeren alueen maiden taantumisenä. Löytöretket antoivat siis voimakkaan sysäyksen kapitalististen suhteiden kehitykselle.

Vähitellen kapitalistit huoma-

sivat, että parhaimmat tulokset yhteistyössä saavutetaan, kun pannaan toimeen työnjako. Syntyivät ns. manufaktuurit. Järjestelmällinen työnjako sai aikaan työn tuottavuuden huomattavan nousun. Tuotantokustannukset alenivat, jolloin ne pystyivät kilpailemaan toisaalta pientuotannon kanssa, mutta myös sellaisten kapitalististen tuotantolaitosten kanssa, joissa ei ollut työnjakoa. Tämä kaikki joudutti pientuotannon rappeutumista, teollisuus-pääoman voimistumista ja palkkatyöläisten käytön lisääntymistä.

Manufaktuureita syntyi kahdella tavalla. Samaan tuotantolaitokseen koottiin joukko erilaisten ammattien harjoittajia tai saman alan käsityöläiset voitiin yhdistää samaan verstaaseen, jossa sitten toimeenpantiin työnjako. Työnjaon myötä työn tuote ei ollut enää yksittäisen työläisen vaan kollektiivien työn tulosta. Se oli muuttunut yhteiskunnalliseksi tuotteeksi.

Työnjako mahdollisti myös tuotantovälineiden kehittymisen. Työkalut yksinkertaistuivat ja erikoistuivat ja tämä loi perustan koneiden kehittämiselle. Manufaktuurit eivät kuitenkaan pystyneet lopullisesti voittamaan pientuotantoa, sillä manufaktuuri-tuotannonkin perusta oli käsityössä.

Työläisten asema heikkeni manufaktuuri-laitokseen siirryttäessä. Työnjaon seurauksena työläiset joutuivat tekemään yksitoikkoisia sarjoja. Samalla työläisten riippuvuus kapitalisteista kasvoi, koska heidän ammatitaitonsa kapeni.

Filosofian työryhmä

"Marxilainen lauantaitimi jatkuu"

Työväenluokan toiminnalle tieteellinen maailmankatsomus antaa pitkän aikavälin suunnan. Se on meille yhtenäisen toiminnan perusta ja auttaa jäsentelemään oikein ajan kysymyksiä. Siksi tutkimme marxilaista tiedettä ja tuotamme siitä tutkimusaineistoa. **Jatkamme opintotoimintaa Korona-pandemian sallimissa rajoissa kunnes tilanne normalisoituu.**

Seuraava opintotapahtuma järjestetään torstaina 7.10.2021 klo 18.30 **Hermannin kerholla, os. Hämeentie 67 Helsinki.** Aiheena on "Kapitalistinen tuotantotapa, sen synty ja keskeiset piirteet". Aiheen esittelee **Juha Kieksi.** Seuraavina aiheina käsitellään mm., **imperialismi ja globalisaatio** yhteiskuntakehityksessä. Opintotilaisuuksista tarkemmin Kommunistien Liiton kotisivulla: www.kommunistienliitto.com

Hyviä lukuaineistoja ovat: Marx ja Engels, **Kommunistinen manifesti.** M. Lovtšuk, T. Oizerman, I. Štšipanov, **Filosofian Historia** (Progress, 1982). Viktor Afanasjev, **Filosofian alkeet** (Progress, 1976). Friedrich Engels, **Ludvig Feuerbach ja klassisen filosofian loppu** (Marx-Engels, valitut, osa 6).. Kommunistien Liitto, **Dialektisen materialismin perusteet.** KÄ:n numerot 5/2019-4/202, **Historiallinen Materialismi.** V.I.Lenin, **Imperialismi kapitalismin korkein vaihe** (Valitut teokset, 10 osaa, osa 5, Kustannusliike Edistys)

Seuraava Kansan ääni (5/2021, syysnumero) ilmestyy ma. 25.10.2021. Siihen tarkoitetun aineiston tulee olla toimituksessa la. 16.10.2021.

Kommunistien liiton vuosikokous

Kommunistien Liiton vuosikokous järjestetään **torstaina 7.10.2021 klo 17.30 Hermannin kerholla, os. Hämeentie 67 Helsinki.** Hallituksen kokous samassa paikassa klo 17.00. Käsitellään vuosikokousasiat, syksyn toimintaan sekä järjestölliseen ja ideologiseen työhön liittyvät ajankohtaiset kysymykset sekä mm. seuraavia asioita: **(1)** Kansanrintaman kehittämisen kysymyksiä, **(2)** Talven 2022 maakuntavaalit, **(3)** Ajankohtaiset kansainvälisen yhteistyön kysymykset, **(4)** Opinto ja julkaisutoiminta, **(5)** Vuoden loppupuolen lehti- ja järjestötyö, **(6)** Kansan äänen 4/21 arviointi ja seuraavan numeron 5/21 ideointi sekä **(7)** Kommunistien Liiton arvio ja näkemys Korona-pandemiasta. Käsittelemme klo 19.00 Marxilainen opintotiimi- ja Historiallinen Materialismi-sarjaan kuuluvan teeman: "**Kapitalistinen tuotantotapa, sen synty ja keskeiset piirteet**". Aiheen esittelee **Juha Kieksi.**

Tervetuloa jäsenet ja ystävät, Koronasuojat !

Suosittellemme kotisivuja ja blogeja

<http://uutisiapohjoiskoreasta.blogspot.fi/>
<http://heikkimannikko111.puheenvuoro.uusisuomi.fi/>
<https://www.facebook.com/heikki.mannikko.1>
<http://kaikontturi.blogspot.com/>
<http://masanlaari.blogspot.com/>
<http://lievemaa.blogit.uusisuomi.fi/>
<https://www.facebook.com/kalevi.wahrman>

Suomen Työväenpuolue STP

Os. Karstulantie 2 A 5, 00550 Helsinki
<http://www.facebook.com/groups/167525526686703/>
Danske Bank FI61 8058 0710 5328 82

Vapaa Sana

STP:n verkkojulkaisu
<http://suomentyovaenpuolue.blogspot.com/>

EU:n Vastainen Kansanrintama ry.

Kansan ääni
<http://www.kansanaani.net>

Kommunistien Liitto ry.

<http://www.kommunistienliitto.com>
SP FI80 41080010 3882 24

Juche-aatteen opintoyhdistys
Tilaa suomenkielistä aineistoa **Juche-aatteesta!**
www.jucheate.com
juche.aate@saunalahti.fi
puh. 045 671 3408

KOMINFORM

Päivän uutisotsikot:

<https://www.facebook.com/sipila.heikki?ref=bookmarks>
<https://vk.com/id430603986>

EVKR:n johtokunta

EU:n Vastaisen Kansanrintaman johtokunta kokoontuu tiistaina 30.11.2021 klo 17.00 Hermannin kerholla os. Hämeentie 67, Helsinki. Kokous pidetään ainakin osittain videokokouksena.

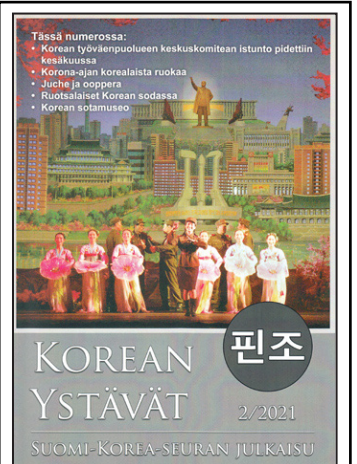
Käsitellään mm. seuraavia asioita: **(1)** Kansanrintaman kehittämisen kysymyksiä keväällä 2021, **(2)** Talven 2022 maakuntavaalit(?), **(3)** Kansainvälisen yhteistyön kysymyksiä, **(4)** Opinto- ja julkaisutoiminnan suunnittelu, **(5)** Ajankohtainen lehti- ja järjestötyö sekä toimintakirje, **(6)** kannanotot ja arviot

Kokouksen yhteydessä pidetään Kansan äänen toimintakokouksen kokous. Arvioimme edellisen numeron **(5/21)** sisältöä ja suunnittelemme lehden seuraavaa (joulu) numeroa **(6/21)**.

Opintotapahtuma (netti-yhteys) alkaa klo 18.00. Marxilainen opintotiimi-sarjaan kuuluvan opintoteeman: "**Imperialismi ja globalisaatio yhteiskuntakehityksessä**". Aiheen esittelee **Heikki Männikkö**

Tervetuloa Koronasuojaus!
Tilaisuus järjestetään yhdessä Kommunistien Liiton kanssa

Korea-uutisia

Uusin Korean ystävät -lehti (2/2021) on ilmestynyt ja luettavissa mm. seuran nettisivuilla: www.suomikorea.net

Koronatilanteen vuoksi siirretty Suomi-Korea-seuran 50-vuotisjuhla pidetään Kirjan talolla Helsingissä 11.9.2021.

JULKAISIJAT:

Suomen Työväenpuolue STP, EU:n Vastainen Kansanrintama ry., Kommunistien Liitto ry. sekä Sodan ja Fasismien vastainen työ ry.

POSTIOSOITE:

PL 780, 00101 Helsinki

PUHELIN:

0440103450

PÄÄTOIMITTAJA:

Tommi Lievemaa

ILMOITUSHINNAT:

Järjestöt: 0,50 €/pmm
Muut 1 €/pmm

TILI:

OP FI08 5541 1420 0279 66

PAINOPIIKKA:

Botnia Print Oy

ISSN- TUNNUKSET:

ISSN-L 2243-4046
ISSN 2243-4046 (Painettu)
ISSN 2243-4054 (Verkkojulkaisu)

Helvetti Suomenlahdella

Jumindassa kuoli toisen maailmansodan alussa elokuussa 1941 kahden päivänä aikana suomalaisten laskemiin miinoihin 16 000 viroista siviiliä ja puna-armeijan sotilasta. Suomi ja Saksa eivät halua kunniaa tästä joukkomurhasta. Yleisradion esittämässä dokumentissa ”Helvetti Suomenlahdella” Mart Laarin tehtäväksi jäi todistaa, että Venäjä on tähänkin syyllinen! Mikään dokumentti, joka hyväksyy propagandisti Mart Laarin asiantuntijaksi, ei ole uskottava.

Kuva: Heikka Wämikkö

Suomi ja Saksa laskivat Juminda- Kalbodagrund miinoitteen Suomenlahdelle. Tämä esti Tallinnan evakuointia, jossa tuhoutuihin noin 60 alusta ja 16 000 ihmistä. Suuri osa oli siviilejä. Suomen ja Saksan sotarikos osoittaa, miten ne toimivat yhdessä. Kansan äänen ryhmä kävi syksyllä 2011 Jumindan niemellä n. 50 km Tallinnasta itään tapahtuman muistomerkillä. Vierailusta laadittu artikkeli löytyy Kansan äänestä nro. 5/2011. Yle Areenassa on vielä nähtävissä äskeinen dokumentti ”Helvetti Suomenlahdella”, joka kertoo vaietusta joukkotuhosta. Suomalaiset sukellusveneet noikoittivat Tallinnan edustaa jo edellisenä iltana ennen Barbarosan alkua.

”Helvetti Suomenlahdella” on Ari Lehikaisen ja Juha-Matti Martikaisen vuonna 2006 tekemä dokumentti Jumindan niemimaan meritaistelusta. Se on yksi eniten uhreja vaatinut meritaistelu toisen maailmansodan historiassa. Kun toisessa maailmansodassa lasketaan tuhoutuneen miinoihin 560 alusta, yksistään Jumindan niemimaalla tuhoutui niistä 10 prosenttia eli 60 laivaa. Ihmisuhrien tarkkaa lukumäärää ei tiedetä, mutta noin 16 000 ihmisen arvioidaan hukkuneen. Se on yksinään 2/3 Suomen tappioista Talvisodassa.

Suomalaiset miinoittivat Jumindan niemimaan jo ennen kuin Saksa oli julistanut sodan Neuvostoliitolle. Tarkoituksena oli estää laivojen pääsy Tallinnasta Leningradiin. Tallinnan evakuoinnin yhteydessä 28.-29.8.1941 hetkeä ennen kuin natsit valloittivat Tallinnan, laivojen avulla evakuoitiin noin

30 000 puna-armeijan sotilasta ja lukematon joukko siviilejä, naisia, lapsia, vanhuksia, sairaita. Dokumentissa asiantuntemuksesta vastaavat virolainen merihistorioitsija Mati Öun ja suomalainen tietokirjailija Jorma Tuomi-Nikula. Tuomi-Nikula muistuttaa, että laivoihin koottiin myös ihmisiä sairaaloista, jopa mielisairaalat evakuoitiin.

Saksalaiset pommittivat jo samaan aikaan Tallinnaa, kun laivojen lastausta suoritettiin. Tuomi-Nikula ihmettelee sitä, miten rauhasa suomalaiset saivat miinoittaa Jumindaa ja Suomenlahtea neuvostoliittolaisten estämättä heitä. ”Se on merkillistä. Aivan kuin miinoja olisi Päijänteelle tiputettu”, hän mainitsee. Laivojen jouduttua Jumindan miinakentälle Tuomi-Nikulan mukaan paljastui, että miinanraivaajat olivat huonossa kunnossa ja raivajat ammattitaidottomia.

Suomalaiset olivat tiputta-

neet alueelle 800 miinaa. Miinakentälle juututtuaan laivoissa olevat merisotilaat joutuivat hätistelemään miinoja airojen kanssa pimeässä yössä. Samanaikaisesti laivoja pommitettiin ilmasta ja tykeillä Jumindan rannikolta. Tuomi-Nikulan mielestä on vaikea kuvitella hirveämpää paikkaa kuin laivoissa olevilla evakkomatkalaisilla oli. Hän arvostelee myös laivueessa olleiden sotalaivojen käytöstä. Kun ne olivat miinakentästä selvittyään kiiirehtineet eteenpäin Leningradiin jättäen rahat ja purjelaivat oman onnensa nojaan. ”Tärkeintä oli saada sotalaivat Leningradia puolustamaan. Niissä oli paljon tykkeitä ja kaikki tarvittiin Leningradia pelastamaan. Silloin ei vaakkakupissa painanut kymmenen tuhannen siviilin tuho”, Tuomi-Nikula arvioi.

Dokumentin ansio on se, että se selkeästi jo ensi lauseilla tuo esiin suomalaisten osuuden tragediassa sitä yhtään vähättelemättä. Kummallista sen sijaan on ex-pääministeri ja historioitsijan tittelä käyttävän Mart Laarin ilmestyminen dokumenttiin. Hän on löytänyt kuvauspaikaksi symbolisen kohdan Miehistysten ja Vapauden museosta löytyvien punatähden ja hakaristin välistä. Laar korostaa dokumentissa kommunismin ja fasismin olevan yhtä pahoja. Laar löysi näkökulman, että laivoilla olevat puna-armeijan mobilisoidut virolaiset halusivat ajaa laivat matalikolle ja loikata saksalaisten puolelle! Heitäkin varmasti oli.

Pahempi historiallinen virhe on kytkä evakuointi kyydityksiin. Dokumentissa luodaan mielikuvaa kuin joillekin virolaisille kyseessä olisi ollut matka Siperiaan, mistä ei suinkaan ollut kyse. Laarin mielestä Jumindan tragedian yksi syyllisistä oli Tallinnan evakuoinnista vastannut puna-armeijan venäläinen upseeri, josta Neuvostoliitossa tehtiin sankari. Laar pyrkii viertämään tragedian syyn Neuvostoliitolle ja pesemään suhtaaksi Natsisaksan ja Suomen siviileihin kohdistuneen sotatoimen.

Syyllisten etsinnässä dokumentissa esiintyneiden suomalaisten kunniaksi on sanottava, etteivät he paenneet vastuutaan.

Leena Hietanen

Gaza

Sinä olet vanha filistealaisen kaupunki. Olet nähnyt monta valloittajaa. Kaduillesi on valettu paljon lyijyä.

Ohjukset lensivät sinun uniisi. Ne tekivät sinusta ruumis-huoneen. Sinä elät ja kuolet Israelin saartamana.

Sinun tärkeimmät nähtävyytesi lienevät räjäytetty teräsbetoni, silpoutuneet miehesi, naisesi ja lapsesi.

Olet miehitetty kaupunki. Olet tuhottavaksi valittu. Olet uusi Varsovan ghetto.

Ambulanssit huutavat Gazan yössä. Me vaikenemme, koska on kesäyö.

Matti Laitinen
11.8.2014

Tehotonta taloutta

Vapaassa lännessä kaikki demokraatit julistivat heti Neuvostoliiton perustamisen jälkeen järjestelmän pikaista romahtamista. Läntisten ystävien myötävaikutuksella valtaan nousseet uuden ajattelun esitaistelijat hajottivat 1990-luvun alussa Neuvostoliiton. Siinä vaiheessa entinen änkyräkommunisti, kantansa tarkistanut vasemmistoliiton kansanedustaja Jaakko Laakso myönsi, että Neuvostoliitto kaatui taloudelliseen kyvyttömyyteensä. Joten kaatuminen oli luonnnon ilmiön kaltainen kenenkään tahdosta riippumaton tapahtuma.

Tästä taloudellisesta kyvyttömyydestä oli todistuksena Neuvostoliiton loppuvuosina toiminut erikoisterästehdas, joka kaatoi ulkomaisia kilpailijoitaan laadulla ja hinnalla ja osti sitten vararikkoutuneen tehtaan laitteistot omaan käyttöön. Kun tehtaalla tuli ”uudistajien” takia tuotantovaikeuksia niin tehtaan johto kutsuttiin Saksan Liittotasavaltaan opiskelemaan markkinataloutta. Tehtaan pääinsinööri kertoi saksalaiselle opettajalleen, kun valtiovalta kielsi tehtaalta valtion rahoituksen (pankit Neuvostoliitossa olivat valtion määräysvallassa), niin tehtaan johto alkoi panna omaa rahaa tuotantolaitoksen sisäiseen käyttöön kuten palkanmaksuun ym. Tämän jälkeen saksalaisella ei ollut mitään lisäohjeita markkinatalouden alalta. Valtiojohto lopetti kuitenkin läntisille ”partnereille” kiu-sallisen kilpailijan.

Menetettyään työpaikkansa insinööri Juri Muhin, ukrainalainen änkyrä, perusti Duel (kaksintaistelu) nimisen sanomalehden. Muhin alkoi kerätä lehdessä allekirjoituksia Kansan tahdon armeija nimiseen adressiin perustuslain muuttamiseksi siten, että äänestäjä voisi seuraavissa vaaleissa arvioida presidentin ja kansanedustajan toimintaa edelliseltä vaalikaudelta. Jos valittu oli äänestäjän mielestä toiminut hyvin kansan parhaaksi, niin hän ansaitsisi kunniamaininnan. Jos taas kansanedustaja tai presidentti oli toiminut Kansan etujen vastaisesti, niin hänet tuomittaisiin vaalikauden mittaiseen yhdyskuntapalveluun. Sen lisäksi jos tuomittu yrittäisi paeta ulkomaille, niin kuka tahansa Venäjän kansalainen saisi jäljittää hänet ja teloitaa saaden siitä hyvästä Venäjän kunniakansalaisen arvon. Muuten tämä viimeinen kohta esityksessä miellytti minua erityisesti, kun ajattelin suomalaisten poliittisten lavertelijoiden lupauksia.

Aloite oli tietysti täysin älytön, kun tietää millä eväillä varustettuna äänestäjät valintansa suorittavat. Vallanpitäjät, valtion omaisuuden kähmineet rosvot, joita sanotaan oligarkeiksi, ottivat kuitenkin asian tosisaan. Lehti lakkautettiin ja Muhinilta kiellettiin sanomalehden toimittaminen ja julkinen poliittinen toiminta. Lehti on lakkautettu neljästi ja jatkanut uudella nimellä ja päätoimittajalla. Nykyinen julkaisu on nimeltään Pyataya gazeta – Viides sanomalehti ja joutuu sakon uhalla julkaisemaan luetteloa kielletyistä äärijärjestöistä

Lehti on tullut minulle verkkaiseen tahtiin muutaman kappaleen erissä. EU on tunnettu ihmisten ja tavaroiden vapaasta liikkumisesta. Meidän europarlamentaarikkomme olivat tekemässä päätöstä, jolla kaikki EU:n ulkopuolelta tulevat lähetykset on tullattava 1.7.2021 lähtien. Tullimaksut menevät EU:n, ei Suomen valtion kassaan. Minulle tulevasta ikääntyneistä sanomalehdistä ei mene tullimaksua, mutta siitä huolimatta lehdet juuttuvat Helsingin pääpostiin odottamaan tullausta. Tästä syystä haluan kiittää europarlamentaarikkoja: Sirpa Pietikäinen, Henna Virkkunen ja Petri Sarvamaa kok. Eero Heinäluoma ja Miapetra Kumpula-Natri sd. Mauri Pekkarinen ja Elsi Katainen kesk. Nils Torvalds r. Ville Niinistö, Heidi Hautala ja Alviina Alametsä vihr. Laura Huhtasaari ja Teuvo Hakkarainen ps. Silvia Modig vas.

EU on asettanut venäläisille poliitikoille pakotteita. Venäjän valta- puolue Yhtenäinen Venäjä on suomalaisen Kokoomuspuolueen sisarpuolue, joten meidän europarlamentaarikkomme auttavat Putinia vaikeuttamalla oppositiolehden levitystä.

Viljo Heikkinen
vanhempi huoneenrakentaja
Lapinlahti

Hyttysen kuurnitsemista

Kirjoitukseni otsikkosanontaa tai lillukanvarsien kanssa askartelua voidaan käyttää ilmaisemaan pääministerin aamiaisista noussutta myrskyä vesilasissa. Kyse on todella pienistä summista, voitaneen järjestää kansalaiskeräys Marinin aamupalan saannin turvaamiseksi.

EU-valtio Suomi on kaikinpuolinen erikoinen valtio. Päättäjien toiminta viittaisi monen kansanedustajan olevan väärässä ammatissa, sirkukset ovat menettäneet monta hyvää taiteilijaa. Suurinta mekkalaa pitävät äärioikeiston puolueet eli Kristilliset ja Persut. Heillä ei kuitenkaan ole poikkiapuolista sanaa sanottavana miljardien asehankinnoista. Ei valtavasta rahanmenosta eikä valtavasta maineen menetyksestä. Ei Suomea enää pidetä maailmalla puolueettomana ja rauhantyötä harjoittavana maana, vaan kyllä me nyt olemme Yhdysvaltojen edessä nöyristelevä maa, sanoin jopa jenkkien takapuolen nuolentaan alentuva maa.

Yhdysvalloista hankittavat aseet eivät lisää turvallisuutta, päinvastoin ne tekevät Suomesta Venäjän ensi-iskun kohteen. Yhdysvalloilla saattaa olla hienoja aseita, mutta osaavat käyttäjät puuttuvat. Jos Suomi tyhmyyttään joutuu kriisiin Venäjän ja Kiinan kanssa, ei Yhdysvalloista ole apua. Peräti 20 vuotta yritettiin Afganistanin sisessä kukistaa, ei onnistunut. Rahaa ja inhimillistä hätää tuli molemmille osapuolille. Rikollisessa valloitus- ja miehityssodassa kuoilleita ei voi nimittää sankarivainajiksi, vain tyhmyyden uhreiksi.

Miksi Suomi valitsee aina väärän puolen? Ensin Saksan keisarit, sitten Hitlerin joukot- nyt on Yhdysvallat lapsellisen uskon kohteena.

Reino Welling
eläkeläinen ja omaishoitaja Jämsänkoskelta

Raha ja riita

Monet varmasti muistavat Monty Pythonin komediaelokuvan Brianin elämä, jossa oli kohtaaminen radikaaleista kuppikunnista, jotka riitelivät alati keskenään. Siinä ilkuittiin osuvasti 1900-luvun lopun tukkanuottasilla olleille vasemmistoryhmille. Usein irvailaan myös, että vasemmisto lisääntyy jakautumalla. Mutta oletteko tulleet ajatelleeksi, mihin ilmiö perustuu? Oletteko huomanneet, kuinka kommunistien johtamisessa maissa moinen pelleily estetään viranomaisten toimesta?

Enemmistön etujen puolustaminen vaatii yhteistä rintamaa. Yhteinen rintama rikotaan rahoittamalla ja ohjaamalla pieniä ja vähän suurempiakin kuppikuntia. Uusvasemmiston toimintaa ei rajoitettu sosialistisissa maissa sen vuoksi, ettei kukaan saisi esittää uusia ajatuksia, vaan sen vuoksi, että tiedettiin Yhdysvaltojen rahoittavan ja ohjaavan näitä ryhmiä. Länsimaissa tuollaisen ohjaamisen ohella on aikojen alusta käytetty turvallisuusviranomaisten so-luttautumista, riidankylvämistä ja järjettömyyksiin yllyttämistä.

Otetaan tämän lyhyen esi-

tyksen lopuksi tuore esimerkki. Muistattekko sarjakuvakirjan Asterix ja Gootit, jossa tietäjä juotti niin monille goottien sotaherroille taikajuomaa, että he alkoivat tappella keskenään? Akvavitix tokaisi, että tällä tavalla gootit tulevat tappelemaan keskenään vuosikaudet ja jättävät Gallian rauhaan.

Juuri tällä tavalla Yhdysvallat toimi juuri Afganistanissa. Yhdysvaltojen armeija jätti maahan valtavat määrät aseita ja ajoneuvoja. He olisivat voineet hyvin helposti tehdä ne käyttökelvottomiksi, mutta eivät tehneet. Venäjän armeijan tiedustelupalvelu huomasi joitakin kuukausia sitten, kuinka Syyriasta kuljetettiin Afganistaniin pyssymiehiä helikoptereilla, joissa ei ollut minkään valtion tunnuksia (lähde tass.com). Riidan kylväminen on ollut käynnissä jo jonkin aikaa. Saa nähdä pystyvätkö afgaanit yhteiseen rintamaan, vai käykö heille kuten irakilaisille.

Tauno Auer
Helsinki 31.8.2021